

ΦΡΟΝΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΠΛΑΝΗΤΗ ΜΑΣ

ΕΝΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΕΦΗΒΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Αυτός ο οδηγός υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Ecoality, ενός τριετούς έργου χρηματοδοτούμενου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (EC), που στοχεύει στην ενίσχυση της δράσης των ατόμων εφηβικής και νεανικής ηλικίας σε ό, τι αφορά τις παγκόσμιες προκλήσεις, ενισχύοντας τη συνεργασία τους με τις Τοπικές Αρχές (ΤΑ) και τους φορείς λήψης αποφάσεων, μεταφέροντας έτσι από κοινού την αίσθηση του επείγοντος και την ανάγκη της συλλογικής ευθύνης για συλλογική δράση υπέρ της κλιματικής δικαιοσύνης και κοινωνικής δικαιοσύνης με έμφαση στη διάσταση του φύλου.

Το Ecoality ηγείται από την Περιφέρεια της Τοσκάνης και υλοποιείται σε συνεργασία με 4 Τοπικές Αρχές, 5 συνδεδεμένες Τοπικές Αρχές και 10 Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚΠ) σε 10 ευρωπαϊκές χώρες.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΡΙΕΣ: Areta Sobieraj - Oxfam Italia και Lucy Avranas - ActionAid Hellas

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ: Alexandra Frontali, Anna Rita De Bellis, Angela Pinna, Anu Railasto-Moran, Areta Sobieraj, Balázs Nagy, Despoina Kardogerou, Georgia Palantza, Juliette Joyeux, Justyna Zamojda, Katarina Ivče Farnell, Katrin von Hagke, Lena Gruber, Lucy Avranas, Mario Bajkuša, Ozten Kivilcim, Patrícia São José, Paula Mihai, Sofia Lopes, Zuzanna Krzysztofik.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΝΟΙΩΝ, ΟΠΤΙΚΟΣ & ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: FILARETE | Digital Agency

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ο οδηγός Ecoality είναι το αποτέλεσμα μιας ισχυρής συνεργασίας των ΟΚΠ σε 10 ευρωπαϊκές χώρες: Αυστρία, Κροατία, Φινλανδία, Γαλλία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Πολωνία, Πορτογαλία και Ρουμανία.

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα όλους και όλες που συνέβαλαν στη συγγραφή του Οδηγού Ecoality και συμμετείχαν στην ομάδα ανατροφοδότησης, δίνοντας πολύτιμα σχόλια για την βελτίωση του υλικού. Η ομάδα απαρτιζόταν από εκπαιδευτικούς και της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης αλλά και από άτομα, που εθελοντικά δραστηριοποιούνται σε οργανώσεις τις κοινωνία των πολιτών: Michela Farsetti, Ilaria Ghaleb, Maria Scheuer, Jussi Tomberg, Irena Ihas Jurić, Zsuzsanna Kray, Liliana Zaszchivici, Ana Maria Paladus, Patrícia Lourenço, Helena Vilaça, Eva Savvidou, Marianna Chatzigeorgiou, Aurélie Henry, Magali Ferry, Katarzyna Dzięciołowska, Julia Nowaczewska.

Σεπτέμβριος 2024

Εισαγωγικό σημείωμα

Καλωσορίσατε στον εκπαιδευτικό οδηγό,

«Φροντίζοντας τον Πλανήτη μας:

Ο Οδηγός ECOALITY για τα άτομα εφηβικής και νεανικής ηλικίας»,

που συν-σχεδιάστηκε από μια διαθεματική ομάδα ειδικών και εκπαιδευτών από όλη την Ευρώπη, με σκοπό να ευαισθητοποιήσει την εκπαιδευτική κοινότητα και τις ομάδες νέων ώστε να φέρουν αλλαγές σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο.

Ο εκπαιδευτικός οδηγός απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης καθώς και σε νέους προκειμένου να αξιοποιήσουν το παρόν υλικό στις ομάδες τους έτσι ώστε **μαζί να συμβάλλουμε στην δημιουργία ενεργών πολιτών που μπορούν να μετασχηματίσουν τις κοινότητές τους.**

Ο εκπαιδευτικός οδηγός δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του έργου **Ecoality: Youth and Local Authorities Together for Climate and Gender Justice** και στοχεύει στην ευαισθητοποίηση και στην καλλιέργεια του αισθήματος συν-ευθύνης σχετικά με την αλληλεξάρτηση των οικολογικών κρίσεων και των ζητημάτων κοινωνικής δικαιοσύνης με έμφαση στη διάσταση του φύλου. Παράλληλα, το παρόν υλικό **αποσκοπεί στην ενδυνάμωση ατόμων εφηβικής και νεανικής ηλικίας για να αντιμετωπίσουν τις παγκόσμιες προκλήσεις και να ενισχύσουν τη συνεργασία τους με τις Τοπικές Αρχές, που είναι ενεργές ή/και συσχετίζονται με την Παγκόσμια Εκπαίδευση, μεταφέροντας έτσι την επείγουσα ανάγκη και κοινή ευθύνη για συλλογική δράση ενάντια στην κλιματική κρίση, τις ανισότητες και την έμφυλη κυρίως διάσταση της δικαιοσύνης.**

Σε ποια άτομα απευθύνεται αυτός ο Οδηγός

Το «Φροντίζοντας τον Πλανήτη μας: Ο Οδηγός ECOALITY για τα άτομα εφηβικής και νεανικής ηλικίας» είναι ένας καινοτόμος οδηγός, που σχεδιάστηκε για να υποστηρίξει τους εκπαιδευτικούς και τα άτομα, που δραστηριοποιούνται σε εθελοντικές ομάδες και οργανώσεις ώστε να καλλιεργήσουν και να ενισχύσουν τις Γνώσεις, την Κατανόηση, τις Αξίες, τις Στάσεις και τις Δεξιότητες (Γ.Κ.Α.Σ.Δ) των ατόμων των ομάδων τους, πάνω στην αλληλοσύνδεση και αλληλεξάρτηση των παγκόσμιων ανισοτήτων, που σχετίζονται με τη διαθεματικότητα (intersectionality)¹, τις οικολογικές κρίσεις και την κοινωνική δικαιοσύνη. Αυτό περιλαμβάνει την διερεύνηση του συνόλου των **συστημικών καταπιέσεων και διακρίσεων** σε σχέση με την θέση ισχύος των ανθρώπων καθώς και την εξέταση των σχέσεων μεταξύ ανθρώπων και πλανήτη αλλά και την προώθηση κατάλληλων και αποτελεσματικών μεθοδολογιών μάθησης και κατανόησης.

Ο οδηγός παράλληλα επιδιώκει να ενδυναμώσει, να καλλιεργήσει την αλληλεγγύη και την ενσυναίσθηση και να εμπνεύσει τα άτομα της εφηβικής και νεανικής ηλικίας να διαμορφώσουν την ταυτότητα του ενεργού πολίτη και να «προκαλέσουν» αλλαγές. Ο οδηγός έχει σχεδιαστεί στο παιδαγωγικό πλαίσιο της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης για μαθητές και μαθήτριες Β' Βάθμιας Εκπαίδευσης καθώς και για άτομα νεανικής ηλικίας, αξιοποιώντας συμμετοχικές μεθοδολογίες από την Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, την Ενεργή Πολιτεότητα με στόχευση τη μετασχηματίζουσα μάθηση.

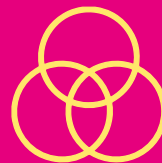
¹ Με τον όρο Διαθεματικότητα γίνεται προσπάθεια να αποδοθεί στα ελληνικά ο όρος «intersectionality». Στην παρούσα έκδοση υιοθετείται ο όρος διαθεματικότητα έτσι όπως αυτός περιγράφεται στις ακόλουθες πηγές: <https://feministresearch.org/wp-content/uploads/2019/06/intersectionality-ebook.pdf> & [https://kamenasoutien.com/2013/02/27/dia8ematikotita-intersectionality/#:~:text=%CE%9F%20%CF%8C%CF%81%CE%BF%CF%82%20%CF%83%CF%84%CE%B1%20%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AC%20\(intersectionality,%CE%BC%CE%B9%CE%B1%CE%82%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9%20%CF%80%CE%B9%CE%BF%20%CF%83%CE%B1%CF%86%CE%AD%CF%82](https://kamenasoutien.com/2013/02/27/dia8ematikotita-intersectionality/#:~:text=%CE%9F%20%CF%8C%CF%81%CE%BF%CF%82%20%CF%83%CF%84%CE%B1%20%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AC%20(intersectionality,%CE%BC%CE%B9%CE%B1%CE%82%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9%20%CF%80%CE%B9%CE%BF%20%CF%83%CE%B1%CF%86%CE%AD%CF%82) (ανάσυρση από το internet στις 3/10).

Διάρθρωση του οδηγού
«Φροντίζοντας τον Πλανήτη μας:
Ο Οδηγός ECOALITY για τα άτομα
εφηβικής και νεανικής ηλικίας»

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Δουλεύοντας με άτομα εφηβικής και νεανικής ηλικίας, μια διαφορετική προσέγγιση

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Η Διαθεματικότητα (Intersectionality)

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

Βήμα προς βήμα δραστηριότητες για άτομα εφηβικής και νεανικής ηλικίας

Εισαγωγή στην Παγκόσμια Εκπαίδευση (ΓΕ) και τη Μετασχηματίζουσα Μάθηση και Παιδαγωγική

- **Επικέντρωση** στην προσωπική εμπειρία και τα ενδιαφέροντα του μαθητή και της μαθήτριας και γενικότερα των μελών της ομάδας.
- **Ενίσχυση** του κριτικού αναστοχασμού και της μετα-κριτικής σκέψης μέσω συνεργατικών μαθησιακών διαδικασιών.
- **Διερεύνηση** της αλληλεξάρτησης των παγκόσμιων ζητημάτων όπως η περιβαλλοντική δικαιοσύνη, η ισότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- **Κατανόηση** του πώς η ενίσχυση των Γνώσεων, της Κατανόησης, των Αξιών, των Δεξιοτήτων και των Στάσεων (Γ.Κ.Α.Δ) μπορούν να διευκολύνουν την καλύτερη αναγνώριση και «ανάγνωση» της διαθεματικότητας μεταξύ της κλιματικής κρίσης και της ανισότητας μεταξύ των φύλων.

Διαθεματικότητα μεταξύ Κλίματος και Φύλου

- **Αναστοχασμός** πάνω στις αλληλεξαρτήσεις μεταξύ κλίματος και φύλου.
- **Υποστήριξη**, θεωρητική και πρακτική, για τον σχεδιασμό δράσεων και δραστηριοτήτων για άτομα εφηβικής και νεανικής ηλικίας.
- **Κατανόηση** των βασικών αιτίων και των επιπτώσεων των οικολογικών κρίσεων και των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων.

5 Βασικά και 5 επιπλέον Σχέδια Μαθήματος για άτομα εφηβικής και νεανικής ηλικίας

- 10 Σχέδια Μαθήματος με μια πληθώρα **μεθοδολογιών** στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης πάνω σε θέματα που αφορούν στην Ενότητα 2.
- **Εφαρμογή** του παιδαγωγικού πλαισίου του οδηγού μέσω δραστηριοτήτων, που σχετίζονται με τις θεματικές του
- **Πρωώθηση** της βιωσιμότητας και των αξιών, που προάγουν την ενεργή πολιτειότητα, τη φροντίδα για το περιβάλλον αλλά και όλους τους ανθρώπους.

Αυτές οι ενότητες θα συμβάλλουν στην **κατανόησή** σας για τα παγκόσμια ζητήματα και θα σας επιτρέψουν να υλοποιήσετε τουλάχιστον τέσσερις ώρες συμμετοχικών και εμπνευσμένων δραστηριοτήτων για μαθητές και μαθήτριες Β' Βάθμιας αλλά και για νεαρά άτομα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Δουλεύοντας με άτομα εφηβικής και νεανικής ηλικίας, μια διαφορετική προσέγγιση

1. Εισαγωγή:

- Σε ποια άτομα απευθύνεται αυτός ο οδηγός;
- Δομή του «Φροντίζοντας τον Πλανήτη μας: Οδηγός «Ecoality» για άτομα εφηβικής και νεανικής ηλικίας
- Γιατί η κλιματική αλλαγή και η ανισότητα μεταξύ των φύλων είναι σημαντικές;

2. Παγκόσμια Εκπαίδευση

- Τι είναι η Παγκόσμια Εκπαίδευση;
- Κριτική προσέγγιση και πολυδιάστατες οπτικές
- Τι κάνει την Παγκόσμια Εκπαίδευση μοναδική;
- Ενεργή συμμετοχή και δημιουργία κοινωνικού αντίκτυπου

3. Παιδαγωγικό πλαίσιο οδηγού

- Ενσωμάτωση του πλαισίου στην εκπαιδευτική διαδικασία
- Γνώσεις και κατανόηση
- Αξίες και στάσεις
- Δεξιότητες

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Διαθεματικότητα¹

1. Παγκόσμιες Αλληλεξαρτήσεις

- Διερεύνηση των Παγκόσμιων Αλληλεξαρτήσεων
- Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs)

2. Κλιματική Αλλαγή και Κλιματική Δικαιοσύνη

- Βασικές αιτίες και επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης
- Συλλογική δράση για την κλιματική δικαιοσύνη: Η ιστορία της Wangari Maathai

3. Έμφυλες διαστάσεις της δικαιοσύνης

- Διερευνώντας τα έμφυλα στερεότυπα και τον ρόλο τους
- Βασικές αιτίες της ανισότητας μεταξύ των φύλων και της κλιματικής αδικίας
- Η επίδραση της κλιματικής αλλαγής στις ανισότητες μεταξύ των φύλων
- Είναι απλώς ένα φαινόμενο του Παγκόσμιου Νότου;

4. Διαθεματικότητα

- Ιστορικό πλαίσιο και τρέχουσες προεκτάσεις
- Διακρίσεις και προνόμια
- Διαθεματικότητα στην κλιματική και στην έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης

5. Η οικοφεμινιστική προσέγγιση ως λύση

- Αρχές του οικοφεμινισμού
- Είναι ο Οικοφεμινισμός αποκλειστικά για γυναίκες και κορίτσια;
- Ιστορίες οικοφεμινισμού
- Εναλλακτικές οικονομίες

6. Γλωσσάρι

- Ορισμοί βασικών όρων και εννοιών, που χρησιμοποιούνται στον οδηγό

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

5 Βασικά Σχέδια Μαθήματος

- 1. Ενώνοντας τις έννοιες:** αλληλεξαρτήσεις, η διαθεματικότητα των οικολογικών κρίσεων και των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων
 - 2. Παγκόσμιο ντόμινο:** παγκόσμιες και τοπικές ακτιβιστικές δράσεις για το περιβάλλον και την ανισότητα των φύλων
 - 3. Υπάρχει πλανήτης Β!:** κλιματική και έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης καθώς οι σχέσεις εξουσίας μεταξύ τους
 - 4. Μέσα στα παπούτσια των άλλων:** διαθεματικότητα (intersectionality), κλιματική δικαιοσύνη και έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης
 - 5. Άνθρωποι σε κατάταξη:** οικοφεμινισμός, στερεότυπα, οικονομική ανισότητα, μόλυνση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος, δικαιοσύνη
- ### 5 Επιπλέον Σχέδια Μαθήματος
- 6. Τι είναι ισότητα και τι δικαιοσύνη:** κοινωνική δικαιοσύνη, ανισότητες, ενδυνάμωση
 - 7. Πάρε θέση:** ανισότητες, έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης, οικολογικές κρίσεις και διαθεματικότητα (Intersectionality)
 - 8. Ακτιβιστικές δράσεις για την κλιματική αλλαγή:** ακτιβισμός, δράση για την κλιματική αλλαγή, έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης
 - 9. Διακρίσεις και ανισότητες:** ανισότητες, έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης
 - 10. Εξερευνώντας τον Οικοφεμινισμό:** οικοφεμινισμός

¹ Με τον όρο Διαθεματικότητα γίνεται προσπάθεια να αποδοθεί στα ελληνικά ο όρος «intersectionality». Στην παρούσα έκδοση υιοθετείται ο όρος διαθεματικότητα έτσι όπως αυτός περιγράφεται στις ακόλουθες πηγές: <https://feministresearch.org/wp-content/uploads/2019/06/intersectionality-ebook.pdf> & [https://kamenasoutien.com/2013/02/27/dia8ematikotita-intersectionality/#:~:text=%CE%9F%20%CF%8C%CF%81%CE%BF%CF%82%20%CF%83%CF%84%CE%B1%20%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AC%20\(intersectionality,%CE%BC%CE%B9%CE%B1%CF%82%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9%20%CF%80%CE%B9%CE%BF%20%CF%83%CE%B1%CF%86%CE%AD%CF%82](https://kamenasoutien.com/2013/02/27/dia8ematikotita-intersectionality/#:~:text=%CE%9F%20%CF%8C%CF%81%CE%BF%CF%82%20%CF%83%CF%84%CE%B1%20%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AC%20(intersectionality,%CE%BC%CE%B9%CE%B1%CF%82%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9%20%CF%80%CE%B9%CE%BF%20%CF%83%CE%B1%CF%86%CE%AD%CF%82). (ανάσυρση από το internet στις 3/10)

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Δουλεύοντας
με άτομα εφηβικής
και νεανικής ηλικίας,
μια διαφορετική
προσέγγιση

Κλιματική αλλαγή και η ανισότητα μεταξύ των φύλων

Η κλιματική αλλαγή και η ανισότητα μεταξύ των φύλων είναι μερικές από τις πιο μεγάλες προκλήσεις της εποχής μας, με σύνθετες και εξελισσόμενες δυναμικές. Οι οικολογικές κρίσεις, η φτώχεια και οι ανισότητες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες. Οι ρίζες αυτών των παγκόσμιων ζητημάτων όπως η αποικιοκρατία, η πατριαρχία και το τρέχον οικονομικό μοντέλο έχουν μεγάλο αντίκτυπο στον πλανήτη και σε όλους τους ανθρώπους, αλλά επηρεάζουν τους ανθρώπους διαφορετικά ανάλογα με το ποιοι είναι και πού ζουν.

Η ανισότητα μεταξύ των φύλων και η κλιματική αλλαγή αλλά και γενικότερα οι οικολογικές κρίσεις είναι αλληλοσυνδεδεμένες και επιδεινώνουν η μία την άλλη. Είναι, λοιπόν, κρίσιμο να ενώσουμε τις δυνάμεις μας, να μοιραστούμε την ευθύνη και να συμμετέχουμε στη διαμόρφωση νέων μετασχηματιστικών αντιλήψεων, που είναι ευαισθητοποιημένες τόσο πάνω στην ισότητα των φύλων όσο και στις οικολογικές κρίσεις. Για να το επιτύχουμε αυτό είναι απαραίτητο να ενστερνιστούμε αξίες όπως η φροντίδα, η ενσυναίσθηση, η αλληλεγγύη, η συνδεσιμότητα και η ενδυνάμωση.

Πιστεύουμε ακράδαντα ότι οι άνθρωποι όλων των ηλικιών, από όλο τον κόσμο και από κάθε πολιτισμό μπορούν να παίξουν καθοριστικό ρόλο τόσο στην αποτροπή της περαιτέρω κλιματικής αλλαγής όσο και στην προώθηση της ισότητας των φύλων και ότι αυτά δεν είναι απλώς ζητήματα που αφορούν μόνο τις γυναίκες και τα κορίτσια. **Αυτή η ενότητα θα σας βοηθήσει να κατανοήσετε πώς οι ανισότητες μεταξύ των φύλων και του κλίματος «διασταυρώνονται», τέμνονται. Επίσης, θα έχετε την ευκαιρία να έρθετε σε επαφή με τις κοινές αξίες, που βρίσκονται στον πυρήνα της έμφυλης διάστασης της δικαιοσύνης και κλίματος.**

Τα τελευταία 25 χρόνια το πλουσιότερο 10% του παγκόσμιου πληθυσμού έχει συμβάλει σε πάνω από 50% των συνολικών εκπομπών άνθρακα, ενώ το φτωχότερο 50% ευθύνεται μόνο για το 7% των εκπομπών (Stockholm Environment Institute και Oxfam, 2022).

Ανισότητα στις εκπομπές άνθρακα. Το 80% των ατόμων που πλήττονται από την κλιματική αλλαγή είναι γυναίκες και κορίτσια, οι οποίες μετακινούνται σε ασφαλέστερες περιοχές, αλλά αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο φτώχειας, βίας και γεννήσεων, που τις είχαν προγραμματίσει (UN Environment in World Economic Forum, 2024²).

2 UN Environment in World Economic Forum. (2024). Climate change impacts women more. We must legislate to protect their health. <https://www.weforum.org/agenda/2024/01/women-health-climate-change/>.

«Συννεφόλεξο» απαντήσεων πάνω στο ερώτημα
«Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι αξίες του Οικοφεμινισμού».

Απαντήσεις της ευρωπαϊκής ομάδας συγγραφής του Οδηγού κατά την διάρκεια του σχεδιασμού του.

Παιδαγωγική Προσέγγιση

Σε αυτή την ενότητα θα γνωρίσουμε συνοπτικά το πλαίσιο της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης, το οποίο και αποτελεί τη παιδαγωγική βάση Οδηγού «Φροντίζοντας τον Πλανήτη μας: Ο Οδηγός ECOALITY για άτομα εφηβικής και νεανικής ηλικίας» και με βάση αυτό αναπτύχθηκαν και τα 10 Σχέδια Μαθήματος.

Παιδαγωγική Προσέγγιση

Η Παγκόσμια Εκπαίδευση, όπως ορίζεται από τη «**Ευρωπαϊκή Διακήρυξη για την Παγκόσμια Εκπαίδευση έως το 2050³**»:

«...είναι η εκπαίδευση που επιτρέπει στους ανθρώπους να προβληματίζονται κριτικά για τον κόσμο και τη θέση τους σε αυτόν. Να ανοίγουν τα μάτια, την καρδιά και το μυαλό τους στην πραγματικότητα του κόσμου σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο. Ενισχύει τους ανθρώπους να κατανοούν, να φαντάζονται, να ελπίζουν και να δρουν για να δημιουργήσουν έναν κόσμο κοινωνικής και κλιματικής δικαιοσύνης, ειρήνης, αλληλεγγύης, ισότητας και ισονομίας, βιωσιμότητας και διεθνούς συνειδητοποίησης για το πώς ο κόσμος λειτουργεί, ενστερνιζόμενη τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της διαφορετικότητας, την συμπερίληψη και την αξιοπρεπή ζωή για όλους τους ανθρώπους, τώρα αλλά και στο μέλλον»

Η Παγκόσμια Εκπαίδευση είναι ένας όρος-ομπρέλα, που περιλαμβάνει πολλούς διαφορετικούς όρους, όπως η Εκπαίδευση για την Παγκόσμια Πολιτεότητα (GCE), η Εκπαίδευση για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (SDE) και άλλες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις. Ενσωματώνει την περιβαλλοντική δικαιοσύνη, την ισότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα, ενθαρρύνοντάς μας να σκεφτούμε κριτικά και να διερευνήσουμε πώς τα περιβαλλοντικά ζητήματα συνδέονται με τις κοινωνικές ανισότητες ενώ παράλληλα μας ενθαρρύνει να πραγματοποιήσουμε θετικές αλλαγές στις κοινότητές μας.

Παρόλο που η εξάλειψη της κλιματικής αλλαγής και των διακρίσεων λόγω φύλου είναι εξαιρετικά δύσκολη, εμείς —εκπαιδευτικοί, μαθητές και μαθήτριες, νέοι, σχολεία και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών— μπορούμε να διαδραματίσουμε κεντρικό ρόλο στην υπεράσπιση αυτών των παγκόσμιων ζητημάτων. Μπορούμε να τα επηρεάσουμε άμεσα μέσω των καθημερινών μας ενεργειών ως υπερασπιστές της κλιματικής και κοινωνικής δικαιοσύνης!

³ Pashby, K. and Sund, L. (2019). Teaching for sustainable development through ethical global issues pedagogy: A resource for secondary teachers. Retrieved from <https://www.mmu.ac.uk/sites/default/files/2020-11/Ethical-Global-Issues-English.pdf>

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Η Παγκόσμια Εκπαίδευση περιλαμβάνει πολλές εκπαιδευτικές στρατηγικές και προσεγγίσεις. Μια μετασχηματιστική προσέγγιση υποστηρίζει την δουλειά πάνω σε σημαντικά και αντιφατικά ερωτήματα που προκαλούν συναισθήματα και σκέψεις. Η μετασχηματιστική παιδαγωγική εστιάζει στη δικαιοσύνη και την ελπίδα, οικοδομώντας και δρώντας προς ένα βιώσιμο μέλλον, αντιμετωπίζοντας την κλιματική αλλαγή, ενθαρρύνοντας την υπεύθυνη κατανάλωση, την ισότητα στην εργασία, τη δημοκρατία, την ένταξη και την υιοθέτηση πιο «φροντιστικών» μοντέλων ζωής τόσο για τον πλανήτη όσο και για τους ανθρώπους. Αυτά τα θέματα ωφελούνται από τη διεπιστημονική προσέγγιση, καθώς μπορούν να συνδεθούν με τα περισσότερα σχολικά μαθήματα και επιδρούν θετικά με τον έναν ή τον άλλον τρόπο. Αυτού του είδους η διεπιστημονική προσέγγιση σημαίνει απομάκρυνση από τη παραδοσιακή διδασκαλία που επικεντρώνεται σε ένα «μοναδικό μάθημα» και αυτό είναι ακριβώς αυτό που υποστηρίζει το παιδαγωγικό πλαίσιο του Οδηγού.

Μελετώντας, για παράδειγμα, θέματα κλιματικής αλλαγής με την ενσωμάτωση πολλών μαθημάτων —όπως επιστήμη, τεχνολογία, τέχνη, κοινωνικές σπουδές και μαθηματικά— βοηθά τους μαθητές και τις μαθήτριες να ανακαλύψουν πολλαπλές προοπτικές. Αυτή η προσέγγιση τους επιτρέπει να διερευνήσουν τις Γνώσεις, την Κατανόηση, τις Αξίες, τις Στάσεις και τις Δεξιότητες, που σχετίζονται με το ίδιο ζήτημα.

Κριτικός αναστοχασμός πάνω σε πολύπλοκα ζητήματα

Ο κριτικός αναστοχασμός και διερεύνηση των όλων των οπτικών και των εμπειριών στα πολύπλοκα ζητήματα είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου να κατανοηθεί η «μεγάλη εικόνα». Οι εύκολες απαντήσεις σε σύνθετα προβλήματα είναι συνήθως μονοδιάστατες και απλοποιημένες οπτικές, που αποκρύπτουν την πολυπλοκότητα και την αλληλοσύνδεση των ζητημάτων. Γι' αυτόν τον λόγο είναι απαραίτητο να αναπτύξουμε τις δεξιότητες της κριτικής σκέψης και της κρίσης, καθώς συνθέτουν σε μια διαδικασία, που αναζητά το σύνολο των πληροφοριών, όσο «περιθωριοποιημένες» και αν είναι και απαιτεί την ανάλυση, την αξιολόγηση και πολλές φορές την αμφισβήτηση παραδοχών, που έχουν οδηγήσει σε απλοποιημένα μοτίβα σκέψης, που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Μια κριτική ματιά πάνω στις υπάρχουσες σχέσεις εξουσίας αλλά και στις κοινωνικά δομημένες διακρίσεις είναι απαραίτητη για την ανακατασκευή τους⁴. Για παράδειγμα, οι κλιματικές κρίσεις τείνουν να επηρεάζουν δυσανάλογα τις γυναίκες και τα κορίτσια, κάτι που θα εξερευνήσουμε περαιτέρω στην Ενότητα 2. Μια μετασχηματίζουσα προσέγγιση πάνω στην ανισότητα των φύλων στοχεύει να μετασχηματίσει τις ανισότητες σε «ισότητες», σε ό, τι αφορά τα δικαιώματα και τους ρόλους, ενδυναμώνοντας τα άτομα⁵.

4 Pashby, K. and Sund, L. (2019). Teaching for sustainable development through ethical global issues pedagogy: A resource for secondary teachers. Retrieved from <https://www.mmu.ac.uk/sites/default/files/2020-11/Ethical-Global-Issues-English.pdf>

5 UNICEF (2022). Gender Policy and Action Plan 2022-2025 Gender-Transformative Programming (UNICEF Background Paper Series). Retrieved from <https://www.unicef.org/gender-equality/gender-action-plan-2022-2025>

Οποιαδήποτε ριζοσπαστική παιδαγωγική πρέπει να επιμένει ότι η ύπαρξη όλων των ανθρώπων αναγνωρίζεται ως σημαντική. Αυτή η επιμονή δεν μπορεί να δηλώνεται απλά. Πρέπει να επιδεικνύεται μέσω παιδαγωγικών πρακτικών. Αρχικά ο και η εκπαιδευτικός θα πρέπει ειλικρινά να αναγνωρίζει την σημαντικότητα της ύπαρξης όλων."

*Bell Hooks,
Αμερικανίδα φεμινίστρια,
καθηγήτρια πανεπιστημίου*

Πηγή: The Bell Hooks Institute

Τι κάνει την Παγκόσμια Εκπαίδευση μοναδική

Η Παγκόσμια Εκπαίδευση χρησιμοποιεί μια μετασχηματίζουσα προσέγγιση, που ξεκινά με το να επικεντρώνεται στην εμπειρία των ατόμων, που απαρτίζουν τις ομάδες είτε πρόκειται για σχολικές, είτε για ομάδες της κοινωνίας των πολιτών κτλ. Είναι οι δικές μας εμπειρίες, αντιλήψεις, απόψεις, συνδέσεις και συναισθήματα πάνω σ' ένα δεδομένο θέμα, που προκαλούν ή/και παρέχουν τις βάσεις για τη μάθηση, κάνοντάς την έτσι ένα προσωπικό, σημαντικό βίωμα για το κάθε μέλος της ομάδας.

Ξεκινώντας με αυτό που γνωρίζει και μοιράζεται το κάθε μέλος της ομάδας στην ολομέλεια, κάνει την διαδικασία συνεργατική έτσι ώστε οι εκπαιδευτικοί της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης να «δρουν» από κοινού με τα μέλη των ομάδων τους και όχι εκ μέρους αυτών. Αυτού του τύπου τα μαθησιακά περιβάλλοντα δημιουργούν ένα κλίμα ασφάλειας και σεβασμού προς όλα τα μέλη της ομάδας και έτσι τα ίδια αισθάνονται άνετα να μοιραστούν ιδέες, σκέψεις, εμπειρίες, ανησυχίες ή και αμφιβολίες, χωρίς το φόβο της επίκρισης. Ταυτόχρονα, αναπτύσσεται η αυτονομία και η υπευθυνότητα των μελών της ομάδας καθώς και η δημοκρατική τους κουλτούρα.

Η μάθηση είναι μια προσωπική και κοινωνική διαδικασία. Έχει να κάνει με το τι γνωρίζεις όσο και για το τι αισθάνεσαι. Στις συνεργατικές διαδικασίες μάθησης, όπου ανταλλάσσουμε σκέψεις και συναισθήματα με άλλα άτομα, καλλιεργούμε βασικές δεξιότητες ζωής, όπως η διαμόρφωση και η τεκμηρίωση της γνώμης μας, η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και η δημιουργία συλλογικών δράσεων. Είναι σημαντικό να αναπτύσσουμε και να καλλιεργούμε στα μέλη των ομάδων μας, μέσω συμμετοχικών μεθοδολογιών τις Γνώσεις, την Κατανόηση, τις Αξίες, τις Στάσεις και Δεξιότητες (Γ.Κ.Α.Σ.Δ), που συνθέτουν το προφίλ των ενεργών πολιτών. Η ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων συμβάλλει στην διαμόρφωση της δημοκρατικής κουλτούρας και της ενεργής συμμετοχής όλων των ατόμων στην ευρύτερη κοινωνία μ' έναν συμπεριληπτικό τρόπο.

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΙΝΑΙ

- ✓ Το να θέτεις ερωτήματα και να καλλιεργείς την κριτική σκέψη
- ✓ Το να διερευνάς τη σύνδεση και την αλληλεξάρτηση των τοπικών και των παγκόσμιων ζητημάτων
- ✓ Το να αναγνωρίζεις την πολυπλοκότητα των παγκόσμιων ζητημάτων και να διερευνάς όλες τις οπτικές
- ✓ Το να διερευνάς τα ζητήματα κοινωνικής δικαιοσύνης τοπικά και παγκόσμια
- ✓ Η δημιουργία μαθησιακών περιβαλλόντων, όπου τα μέλη της κάθε ομάδας ενημερώνονται, σκέφτονται και δρουν σε συλλογική βάση
- ✓ Η δημιουργία πλαισίων μάθησης μέσα και γύρω από ζητήματα της πραγματικής ζωής
- ✓ Κατάλληλη για να διατρέχει οριζόντια το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών όλων των βαθμίδων
- ✓ Ένας τρόπος να εμπλουτιστεί η καθημερινή διδασκαλία
- ✓ Μια παιδαγωγική και μεθοδολογική προσέγγιση τόσο για το σχολικό περιβάλλον της τυπικής εκπαίδευσης όσο και της μη τυπικής πχ. των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΔΕΝ

- ✗ Χειραγωγεί στους ανθρώπους στο τι να λένε και στο τι να σκέφτονται
- ✗ Είναι κάτι που αναφέρεται και αφορά μόνο σε τόπους και σε ανθρώπους που ζουν μακριά μας
- ✗ Είναι η απόδοση απλών λύσεων πάνω σε σύνθετα ζητήματα
- ✗ Δεν βασίζεται την φιλανθρωπία
- ✗ Είναι μία αφηρημένη παιδαγωγική έννοια χωρίς εφαρμογή και αποτελέσματα στην πραγματική ζωή
- ✗ Μία επιφανειακή συμπερίληψη όλων των ατόμων στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων
- ✗ Είναι ως θεματική δύσκολη για τους μαθητές και τις μαθήτριες
- ✗ Είναι ένα επιπλέον μάθημα του ωρολογίου προγράμματος

Ενεργή συμμετοχή και κοινωνικός αντίκτυπος

Η ενσωμάτωση της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης είναι ένας τρόπος να ενεργοποιηθούν ο μαθητικός πληθυσμός καθώς και τα άτομα νεανικής ηλικίας ώστε να κινητοποιηθούν πάνω στα κοινωνικά ζητήματα και να τα επηρεάσουν. Η ενεργή συμμετοχή των μαθητών, των μαθητριών και των νέων είναι καθοριστική για το μετασχηματισμό της κοινωνίας και μπορεί να γίνει μέσω της τυπικής αλλά και της μη τυπικής εκπαίδευσης. Η σύνδεση της μάθησης με τοπικά περιβάλλοντα και κοινότητες μέσω πρακτικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, επισκέψεις στο πεδίο, ενθαρρύνει τα άτομα να αναπτύξουν το αίσθημα του συν- ανήκειν και κατ' επέκταση ένα αίσθημα ευθύνης για τις τοπικές κοινότητες και τα οικοσυστήματα μέσα στα οποία ανήκουν.

Η μετασχηματίζουσα προσέγγιση της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης του Οδηγού.

Στοχοθεσία του υλικού και εκπαιδευτικές πρακτικές

Στρατηγικές για την ενίσχυση της ενεργής πολειότητας και των δεξιοτήτων συμμετοχής.

Στόχος του υλικού είναι, πέρα από την κατάρτιση του θεωρητικού πλαισίου, να δώσει ιδέες, εκπαιδευτικές πρακτικές, μεθοδολογίες αλλά και αναλυτικά σχέδια μαθήματος για την απόκτηση γνώσεων αλλά και της κατανόησης αυτών πάνω σε παγκόσμια ζητήματα καθώς και την καλλιέργεια αξιών, δεξιοτήτων αλλά και στάσεων έτσι ώστε να ενισχυθεί τη ταυτότητα του ενεργού πολίτη.

Μέσα από μεθοδολογίες και συγκεκριμένες εκπαιδευτικές πρακτικές και εργαλεία ενθαρρύνεται η ενεργή συμμετοχή των ατόμων εφηβικής και νεανικής ηλικίας, διαμορφώνοντας έτσι και μια δημοκρατική κουλτούρα πολιτών, που μαθαίνουν να συμμετέχουν και να δρουν τοπικά και παγκόσμια για κοινωνική και κλιματική δικαιοσύνη.

Οι εκπαιδευτικές πρακτικές παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Οπτικό υλικό πχ. φωτογραφίες, βίντεο αλλά και μαρτυρίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κατανόηση των ανισοτήτων και άνιση επίδρασης των κλιματικών αλλαγών σε διάφορες κοινωνικές ομάδες (φύλο, φυλή κτλ.).

Οι **Μελέτες Περίπτωσης** μπορούν να χρησιμοποιηθούν, επίσης, για την ανάλυση πραγματικών καταστάσεων και να αναπτύξουν την ενσυναίσθηση και τη βαθύτερη σύνδεση με ανθρώπους, που απειλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή ή επηρεάζονται από την ανισότητα μεταξύ των φύλων.

Η **αξιοποίηση της μεθόδου** πρότζεκτ είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για την βαθύτερη διερεύνηση συγκεκριμένων ζητημάτων ή/και σχέσεων και αλλά και την αναζήτηση πρακτικών λύσεων.

Τα **Παιχνίδια Ρόλων**, που μπορούν να βασίζονται σε πραγματικά γεγονότα ή να είναι προϊόν μυθοπλασίας εμπνευσμένα από την πραγματικότητα, μπορούν να αξιοποιηθούν για την κατανόηση διαφορετικών οπτικών και να καλλιεργήσουν την ενσυναίσθηση και να τονίσουν την πληθώρα των εμπειριών για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και της ανισότητας μεταξύ φύλων.

Οι **προσομοιώσεις** μπορούν να αξιοποιηθούν για να βιωθούν διαφορετικές καταστάσεις της πραγματικής ζωής όπως π.χ. συζητήσεις για την λήψη αποφάσεων, τις διαπραγματεύσεις, την συνηγορία, που σχετίζονται με θέματα κλιματικής αλλαγής, του φύλου, της φυλής, της εξουσίας και των προνομιών.

Η **παρουσίαση τοπικών και παγκόσμιων ζητημάτων** μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αναδείξει τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των ζητημάτων ώστε να διαφανεί και η αλληλεξάρτησή τους και πώς το ένα επηρεάζει το άλλο.

Οι **συζητήσεις και οι αγώνες λόγων (debates)** είναι εργαλεία που πυροδοτούν την εμπλοκή των μελών στις διαδικασίες μάθησης και ευαισθητοποίησης γύρω από την αντιμετώπιση και την εύρεση λύσεων.

Προσκεκλημένοι και προσκεκλημένες **ομιλητές και ομιλήτριες** καθώς και ειδικοί θα μπορούσαν να φανούν ιδιαίτερα χρήσιμοι για μια πρώτη εισαγωγή σε θέματα κλιματικών κρίσεων και ανισοτήτων μεταξύ των φύλων.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

- Αφιερώστε λίγο χρόνο για να προετοιμαστείτε.
- Βεβαιωθείτε ότι το υλικό και τα παραδείγματα που χρησιμοποιείτε είναι αξιόπιστα και τεκμηριωμένα.
- Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες και το υλικό θα πρέπει να είναι χωρίς αποκλεισμούς και τα μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να βλέπουν τις εμπειρίες τους να αντικατοπτρίζονται στα υλικά και/ή στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων.
- Προωθήστε τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και την ειρήνη. Χρησιμοποιήστε γλώσσα που να ενδυναμώνει, να δίνει έμφαση στην ανθεκτικότητα και τη δράση των κοινοτήτων και όχι να θυματοποιεί ή να απειλεί.
- Ενθαρρύνετε τον προβληματισμό πάνω στις θέσεις των μελών της ομάδας σε ό,τι αφορά τα προνόμια ή/και τους αποκλεισμούς. Αμφισβητήστε τους παραδοσιακούς ρόλους των φύλων και προωθήστε την ισότητα των φύλων ως μέρος της λύσης των κλιματικών προκλήσεων.
- Λάβετε υπόψη ότι πιθανά ορισμένες δραστηριότητες ή και εκπαιδευτικά εργαλεία μπορεί να προκαλέσουν άγχος στους συμμετέχοντες και στις συμμετέχουσες, οπότε προετοιμαστείτε για τέτοιου είδους αντιδράσεις.
- Αναζητάτε και εξετάζετε κάθε φορά σε βάθος τους παράγοντες που προκαλούν μία κατάσταση. Ποιοι έχουν συμβάλει για την δημιουργία της, πώς συνδεόμαστε με αυτήν τοπικά και παγκόσμια;
- Εξετάστε διαφορετικές οπτικές γωνίες μιας δεδομένης κατάστασης και όχι μόνο μια επικρατούσα τάση. Ποιος ή τι θα μπορούσε να προσφέρει μια εναλλακτική προοπτική ή άποψη;
- Ποιες φωνές ακούγονται πιο δυνατά; Βεβαιωθείτε ότι αναδύονται περιθωριοποιημένες φωνές.

Τα Σχέδια Μαθήματος της ενότητας 3 αποτελούν σχεδιασμούς, που υιοθετούν την προσέγγιση και τα εργαλεία Παγκόσμιας Εκπαίδευσης, συνδέονται με τα συγκεκριμένα θέματα της κλιματικής και της έμφυλης διάστασης της δικαιοσύνης και στοχεύουν σε μια μετασχηματιστική μάθηση.

Με αυτά τα 10 Σχέδια Μαθήματος, που μπορούν να υλοποιηθούν σε ομάδες Β' Βάθμιας τυπικής εκπαίδευσης αλλά και μη τυπικής, προσεγγίζεται το θέμα διαθεματικότητας (intersectionality) σε σχέση και με την περιβαλλοντική κρίση κάτω από την ευρύτερη έννοια της κοινωνικής δικαιοσύνης με απώτερο στόχο τα άτομα εφηβικής και νεανικής ηλικίας να ευαισθητοποιηθούν πάνω στα θέματα αυτά άλλα και να κινητοποιηθούν ώστε να φέρουν μία θετική αλλαγή στις κοινότητες στις οποίες ανήκουν.

Στόχος μας είναι να συμβάλουμε σε μια καλύτερη αναγνώριση και κατανόηση της σχέσης μεταξύ της κλιματικής αλλαγής και της ανισότητας των φύλων που θα οδηγήσει σε δράση για θετική αλλαγή.

ΣΥΖΗΤΗΣΤΕ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΤΕΙΤΕ

ΠΟΙΕΣ ΝΟΜΙΖΕΤΕ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ
ΟΙ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ, ΣΤΑΣΕΙΣ,
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ
Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΑΥΤΩΝ, ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ
ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΕΦΗΒΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΚΗΣ
ΗΛΙΚΙΑΣ ΓΙΑ ΝΑ ΒΡΟΥΝ ΤΗΝ ΘΕΣΗ ΤΟΥΣ
ΣΤΟΝ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΚΟΣΜΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ;

Αυτός ο πλούσιος οδηγός έχει στόχο να καλλιεργήσει μια βαθιά κατανόηση της σύνδεσης μεταξύ της κλιματικής και έμφυλης διάστασης της δικαιοσύνης, της κοινωνικής ισότητας, της ταυτότητας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της παγκόσμιας αλληλεξάρτησης. Δίνει έμφαση στον ρόλο που έχουν οι αξίες και οι στάσεις στη διαμόρφωση του κόσμου, ενώ παράλληλα αναπτύσσει βασικές δεξιότητες, όπως η κριτική και δημιουργική σκέψη, η ενσυναίσθηση και η ενεργή συμμετοχή των νέων εντός και εκτός σχολείων. Οι αναφερόμενες δεξιότητες ευθυγραμμίζονται με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πλαίσια, όπως οι Παγκόσμιες Ικανότητες του ΟΟΣΑ⁶ και οι βασικές ικανότητες της UNESCO για την εκπαίδευση στη βιώσιμη ανάπτυξη⁷.

Ελπίζουμε ότι το παιδαγωγικό πλαίσιο του Οδηγού μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πυξίδα για την πορεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας και παράλληλα μπορεί να ενσωματωθεί σε διάφορα μαθησιακά περιβάλλοντα, ενισχύοντας ευρύτερους εκπαιδευτικούς στόχους. Ενθαρρύνει μια διαφορετική παιδαγωγική προσέγγιση που μπορεί να διατρέξει και να εμπλουτίσει οριζόντια στα μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος, καθώς διατρέχεται από το διεπιστημονικότητα και διαθεματικότητα. Το παιδαγωγικό πλαίσιο του υλικού προωθεί αυτό που ονομάζουμε στην Παγκόσμια Εκπαίδευση μετασχηματίζουσα προσέγγιση: ΜΑΘΑΙΝΩ, ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ, ΕΝΔΥΝΑΜΩΝΩ/ΟΜΑΙ, ΔΡΩ, ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΖΩ. Είναι μετασχηματιστική γιατί αναπτύσσει τις γνώσεις, την κατανόηση, τις δεξιότητες, τις αξίες και τις στάσεις, που χρειάζονται τα άτομα εφηβικής και νεανικής ηλικίας τόσο για να συμμετέχουν πλήρως σε μια παγκόσμια κοινωνία και οικονομία όσο και για να συμβάλλουν και να ζουν σε έναν πιο δίκαιο, ασφαλή και βιώσιμο κόσμο από αυτόν που κληρονόμησαν.

6 Global competence - PISA ([oecd.org](https://www.oecd.org/pisa/))

7 Learning to transform the world: key competencies in education for sustainable development - UNESCO Digital Library

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τους βασικούς πυλώνες Γνώσεων, Κατανόησης, Αξιών, Στάσεων και Δεξιοτήτων, στους οποίους στοχεύει αυτός ο οδηγός, για άτομα 14+.

Όλα τα Σχέδια Μαθήματος της ενότητας 3, εκκινούν από το παρακάτω παιδαγωγικό πλαίσιο.

Γνώσεις & Κατανόηση

	ΗΛΙΚΙΑ 14 – 16	ΗΛΙΚΙΑ 16+
Κλίμα, Δικαιοσύνη και Περιβάλλον	<ul style="list-style-type: none"> Αναλύστε τις ριζικές αιτίες της κλιματικής κρίσης και κατανοήστε τις έμφυλες επιπτώσεις της. Σκεφτείτε ποιοι πλήττονται περισσότερο από την κλιματική κρίση και ποιοι παράγοντες επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της ανακούφισης των ανθρώπων μετά τα φαινόμενα. Κατανοήστε τον αντίκτυπο στο νότιο ημισφαίριο για αυτήν και τις μελλοντικές γενιές. 	<ul style="list-style-type: none"> Ερευνήστε τη σύνδεση μεταξύ φτώχειας, καπιταλισμού, κλιματικής κρίσης και πατριαρχίας.
Κοινωνική Δικαιοσύνη, Ισότητα και Έμφυλη Διάσταση της Δικαιοσύνης	<ul style="list-style-type: none"> Ενημερωθείτε για τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τοπικά και παγκόσμια. Εξερευνήστε τα έμφυλα στερεότυπα και τους ρόλους στην κοινότητα, τοπικά και παγκόσμια. Σκεφτείτε την συμμετοχή και την επιρροή των γυναικών στην πολιτική και τη λήψη αποφάσεων. Εξετάστε τις ευρύτερες αιτίες ανισότητας και τον αντίκτυπο των πολιτικών και των δυναμικών εξουσίας στην ισότητα των φύλων. Αυξήστε την ευαισθητοποίηση για πρωτοβουλίες που αντιμετωπίζουν τη φτώχεια και την ανισότητα. 	<ul style="list-style-type: none"> Κατανοήστε και αναλύστε την έννοια της έμφυλης δικαιοσύνης. Εξερευνήστε για αιτήματα που αφορούν την καταπάτηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και με έμφαση στη διάσταση του φύλου. Αναλύστε στρατηγικές και πρακτικές που μπορούν να επιφέρουν κοινωνική δικαιοσύνη.

Ταυτότητα, Διαφορετικότητα και Διαθεματικότητα (Intersectionality)

- Εξερευνήστε τις μεταβλητές που επηρεάζουν τον σχηματισμό της ταυτότητας και κατανοήστε πώς διαφορετικοί παράγοντες μπορούν να δημιουργήσουν άνισες δυναμικές σε μια κοινωνία ή κοινότητα.
- Ερευνήστε τη διαφορετικότητα και τη διαθεματικότητα (Intersectionality).
- Αναλύστε τη σύνδεση μεταξύ ανισότητας των φύλων και της κλιματικής αλλαγής.
- Σκεφτείτε πώς οι διαφορετικές ταυτότητες μπορούν να οδηγήσουν σε μια πιο συμπεριληπτική κοινωνία.
- Μάθετε για τον αντίκτυπο ιστορικών πρακτικών όπως η δουλεία και η αποικιοκρατία και κατανοήστε πώς αυτές σχετίζονται με τις εκκλήσεις για κλιματική δικαιοσύνη.

- Κατανοήστε τη πολυσχιδή φύση της ταυτότητας.
- Αναλύστε τις κυρίαρχες κουλτούρες και τον αντίκτυπό τους στην ταυτότητα.
- Εξερευνήστε πώς η παγκοσμιοποίηση μπορεί να επηρεάσει την ταυτότητα.
- Μελετήστε κινήματα για κοινωνική δικαιοσύνη και απελευθέρωση.
- Εξετάστε τις καλύτερες στρατηγικές για κοινωνική αλλαγή.

Βιώσιμη Ανάπτυξη / Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)

- Συζητήστε και αναλύστε την έννοια της ανάπτυξης και της βιωσιμότητας.
- Διερευνήστε τις επιπτώσεις των επιστημονικών ανακαλύψεων και τεχνολογικών εξελίξεων.
- Εξετάστε τον ρόλο και την υπευθυνότητα κάθε εμπλεκόμενου φορέα στην επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης.
- Διερευνήστε γιατί δημιουργήθηκαν οι ΣΒΑ και τη σχέση τους με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

- Κατανοήστε το πλαίσιο και τις προκλήσεις της βιώσιμης ανάπτυξης και των ΣΒΑ.
- Αξιολογήστε εναλλακτικές λύσεις.
- Σκεφτείτε τη συμμετοχή και την ενδυνάμωση στην ανάπτυξη και βιωσιμότητα.

Ανθρώπινα Δικαιώματα

- Διερευνήστε γιατί παραβιάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και τους παράγοντες που εμπλέκονται.
- Κατανοήστε τις ευθύνες του κράτους στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μελετήστε τις υποχρεώσεις άλλων φορέων εντός της κοινωνίας.
- Αναστοχαστείτε πάνω στις συνδέσεις μεταξύ ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έμφυλης δικαιοσύνης και κλιματικής αλλαγής.

- Μελετήστε την ιστορία και τη φιλοσοφία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Κατανοήστε τα ανθρώπινα δικαιώματα όσον αφορά την καθολικότητα, την αδιαίρετοτητα και την αλληλεξάρτησή τους.
- Εντοπίστε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι κυβερνήσεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Εξουσία, Ενδυνάμωση και Συνηγορία

- Ενημερωθείτε για την παγκόσμια διακυβέρνηση, τις δομές και τις διαδικασίες.
- Σκεφτείτε πώς η επέκταση της εξουσίας και της επιρροής χωρών ή οργανισμών μπορεί να επηρεάσει κουλτούρες, στάσεις και εμπειρίες όσων πλήττονται.
- Κατανοήστε τη δύναμη της συλλογικής δράσης στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων.

- Κατανοήστε πώς τα άτομα, οι ομάδες και οι δημόσιοι και ιδιωτικοί τομείς εμπλέκονται στην παγκόσμια διακυβέρνηση.
- Σκεφτείτε τις άνισες σχέσεις εξουσίας μεταξύ των εθνών.
- Αναγνωρίστε παράγοντες που εμποδίζουν την ιδιότητα του πολίτη και τη συμμετοχή των πολιτών.
- Κατανοήστε τον ρόλο της Εκπαίδευσης για την Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη στην διαμόρφωση ενεργών πολιτών.

Παγκοσμιοποίηση και Αλληλεξάρτηση

- Αναλύστε την πολυπλοκότητα της παγκοσμιοποίησης και των παγκόσμιων ζητημάτων.
- Αναγνωρίστε τις ανισότητες εξουσίας μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών και τον αντίκτυπο που έχει αυτό σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.
- Κατανοήστε τα παγκόσμια οικονομικά και πολιτικά συστήματα και πώς επηρεάζουν τις ζωές των ανθρώπων.

- Αξιολογήστε τον αντίκτυπο της παγκοσμιοποίησης στον πλούτο και την ανισότητα.
- Αναλύστε τις κριτικές του εμπορίου, των χρηματοοικονομικών ροών και της παγκόσμιας διακυβέρνησης.
- Κατανοήστε τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες της παγκοσμιοποίησης.
- Κατανοήστε τις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού και την εκμετάλλευση των γυναικών και την καταστροφή της φύσης κατά μήκος αυτών των αλυσίδων.

Αξίες και Στάσεις

	ΗΛΙΚΙΑ 14 - 16	ΗΛΙΚΙΑ 16+
Αίσθηση Ταυτότητας, Αυτοεκτίμηση και Αποδοχή της Διαφορετικότητας	<ul style="list-style-type: none"> Αναγνωρίστε την αξία του εαυτού σας και αποδεχτείτε την ατομικότητα των άλλων. Κατανοήστε ότι η συμπερίληψη σημαίνει ότι όλοι έχουν αξία και δικαιούνται ισότητα. Δείξτε σεβασμό στις απόψεις των άλλων και αμφισβητήστε τις διακρίσεις. 	<ul style="list-style-type: none"> Κατανοήστε την πολυδιάστατη φύση της προσωπικής ταυτότητας και αναγνωρίστε την ανθρώπινη αλληλεξάρτηση σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο. Υπερασπιστείτε τα ανθρώπινα δικαιώματα. Εκτιμήστε τη μάθηση και τη συνεργασία με άλλους από διαφορετικά υπόβαθρα με διαφορετικές προοπτικές. Αναγνωρίστε και ξεπεράστε τις δικές σας προκαταλήψεις και μεροληψίες. Δείξτε την επιθυμία να εμβαθύνετε στην κατανόηση και την αλληλεπίδραση με διαφορετικούς πολιτισμούς τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Σκεφτείτε τις ταυτότητες φύλου, τις αντιλήψεις και τους ρόλους, και πώς η αρρενωπότητα και η θηλυκότητα συνδέονται με την κλιματική κρίση. Κατανοήστε ότι όλοι, ανεξαρτήτως φύλου, μπορούν να συμβάλουν σε μια δίκαιη μετάβαση.
Κοινωνική Δικαιοσύνη, Ισότητα και Έμφυλη διάσταση της Δικαιοσύνης	<ul style="list-style-type: none"> Καλλιεργήστε το ενδιαφέρον για την αδικία, την εκμετάλλευση και την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Προθυμοποιηθείτε να δράσετε ενάντια στην αδικία και την ανισότητα. Δείξτε προθυμία να πάρετε θέση για τα παγκόσμια ζητήματα με ενημερωμένο τρόπο. Αναγνωρίστε ότι οι άνθρωποι μπορούν να έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο μέσω της συλλογικής δράσης. 	<ul style="list-style-type: none"> Κατανοήστε και αναλύστε την έννοια της έμφυλης δικαιοσύνης. Ερευνήστε για καταστάσεις και περιπτώσεις που αφορούν την καταπάτηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και με έμφαση στη διάσταση του φύλου. Αναλύστε στρατηγικές και πρακτικές που μπορούν να επιφέρουν κοινωνική δικαιοσύνη.

Σεβασμός για τους Ανθρώπους και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

- Καλλιεργήστε την αλληλεγγύη με όλα τα άτομα και κυρίως με τα άτομα που υποφέρουν από παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αδικία και διακρίσεις.
- Ζητήστε να λογοδοτήσουν οι φορείς που υποχρεούνται να τηρούν και να επιβλέπουν την τήρηση ισονομία.

- Αναγνωρίστε τις ανάγκες και τα δικαιώματα των σημερινών και των μελλοντικών γενεών, καθοδηγώντας τους να μάθουν, να σκέφτονται και να ενεργούν.

Ενεργός Συμμετοχή στην Προστασία του Περιβάλλοντος και την Προώθηση της Βιώσιμης Ανάπτυξης

- Κατανοήστε τα περιβαλλοντικά ζητήματα και την αλληλεξάρτηση μεταξύ των ανθρώπων και του πλανήτη.
- Σκεφτείτε τις ανθρώπινες συνήθειες, συμπεριφορές και τις συνέπειες της εξάντλησης των πόρων σε σχέση με τον πλανήτη, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της ατομικής και συλλογικής ευθύνης.
- Δείξτε δέσμευση για βιώσιμη ανάπτυξη λαμβάνοντας ενημερωμένες αποφάσεις που αντικατοπτρίζουν αυτή τη δέσμευση.

- Δείξτε ενδιαφέρον για το μέλλον του πλανήτη και των μελλοντικών γενεών.
- Αναλάβετε ευθύνη για τις δικές σας αλλαγές στο τρόπο ζωής, όπως εξοικονόμηση νερού, μείωση της κατανάλωσης της ενέργειας, ανακύκλωση, μειωμένη κατανάλωση και εφαρμογή κυκλικών οικονομιών.
- Συμμετέχετε σε φορείς λήψης αποφάσεων και σε εκστρατείες.
- Αντιμετωπίστε τις ριζικές αιτίες αυτών των ζητημάτων, δηλαδή τις δράσεις των εταιρειών που καθοδηγούνται κυρίως από άνδρες.

Δεξιότητες

	ΗΛΙΚΙΑ 14 - 16	ΗΛΙΚΙΑ 16+
Κριτική, Ανεξάρτητη και Δημιουργική Σκέψη	<ul style="list-style-type: none"> • Συνθέστε πληροφορίες από διαφορετικές πηγές. • Εξετάστε κριτικά τις δικές σας στάσεις, υποθέσεις και συμπεριφορές. • Αναπτύξτε νέες ιδέες και προοπτικές. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιολογήστε διαφορετικές προσεγγίσεις στις παγκόσμιες προκλήσεις. • Αξιολογήστε πώς η εξουσία επηρεάζει τη λήψη αποφάσεων. • Συνθέστε ιδέες για τοπικά και παγκόσμια ζητήματα. • Συμμετέχετε σε σχετικές πολιτικές διαδικασίες. • Καθοδηγήστε άλλα άτομα στην διερεύνηση των παγκόσμιων ζητημάτων και στη δράση. • Αναπτύξτε δεξιότητες για την ισότητα και την κοινωνική δικαιοσύνη.
Ενσυναίσθηση και Αλληλεγγύη	<ul style="list-style-type: none"> • Αναπτύξτε ενσυναίσθηση προς τα άλλα άτομα. • Σκεφτείτε μια σειρά διαφορετικών προοπτικών κατά την ανάλυση εθνικών και παγκόσμιων προκλήσεων ή συζητήσεων. • Καλλιεργήστε ένα αίσθημα κοινοτικής ταυτότητας, αναγνωρίζοντας ότι η κοινοτική ευημερία ξεκινά από την ατομική ευημερία και το ανάποδο. 	<ul style="list-style-type: none"> • Κατανοήστε πώς οι κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες των ανθρώπων διαμορφώνουν την προοπτική και τη λήψη αποφάσεων. • Κατανοήστε την πολυπλοκότητα των κινήτρων μιας ευρείας γκάμας παραγόντων σε δεδομένες καταστάσεις.

Αυτογνωσία και Αναστοχασμός

- Σκεφτείτε τους διαφορετικούς πολιτιστικούς οπτικές και αναγνωρίστε τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις.
- Καλλιεργήστε τη κοινωνική και συναισθηματική αγωγή και μάθηση.
- Αξιολογήστε τις εμπειρίες και την ανατροφοδότηση στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Αναλογιστείτε τους παράγοντες που επηρεάζουν τη διαμόρφωση της ατομικής ταυτότητας και τον ρόλο που παίζει μέσα στην κοινωνία (συμπεριλαμβανομένων των προνομίων, της κοινωνικοποίησης, των προκαταλήψεων της αρρενωπότητας και θηλυκότητας, της κλιματικής κρίσης κτλ.).

- Αναλογιστείτε τις προσωπικές αξίες και τις προκαταλήψεις σας.
- Κατανοήστε την επιρροή των κοινωνικών συμφραζομένων.
- Εκφράστε τι σημαίνει να είστε παγκόσμιος πολίτης.
- Οραματιστείτε δράσεις για κοινωνική αλλαγή.

Επικοινωνία, Συνεργασία και Επίλυση Συγκρούσεων

- Κατανοήστε τις παγκόσμιες συνδέσεις και σχηματίστε ανεξάρτητες απόψεις.
- Σκεφτείτε τους ρόλους των ομάδων και την ηγεσία.
- Σκεφτείτε λύσεις για την επίλυση συγκρούσεων.
- Δείξτε δεκτικότητα και σεβασμό στις διαφορετικές κουλτούρες, πολιτισμικά υπόβαθρα στην διαχείριση των συγκρούσεων.
- Ασκηθείτε στο πώς να επιλέγετε στόχους, να σχεδιάζετε δράσεις και να ξεπερνάτε εμπόδια.

- Ακούστε, σκεφτείτε και αξιολογήστε την άποψη του άλλου ατόμου και απαντήστε κατάλληλα.
- Αναγνωρίστε τις προκλήσεις της επικοινωνίας και ιδιαίτερα της διαπολιτισμικής επικοινωνίας.
- Διαπραγματευτείτε αποτελεσματικά, επιλύοντας διαφορές συγκρούσεις μέσα στο πλαίσιο της δημοκρατικής κουλτούρας.

Το παιδαγωγικό πλαίσιο βασίζεται στον οδηγό της Oxfam «Εκπαίδευση για την Παγκόσμια Ιθαγένεια – Ένας οδηγός για τα σχολεία» (2015)

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Η Διαθεματικότητα (Intersectionality) των Ζητημάτων

Σε αυτήν την ενότητα του Οδηγού μας, θα εξετάσουμε τη **διαθεματικότητα δύο κρίσιμων και επειγουσών ζητήματων: τις κλιματικές κρίσεις και τη δικαιοσύνη μεταξύ των φύλων**. Οι στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (ΣΒΑ) απεικονίζουν με σαφήνεια τις αλληλεξαρτήσεις μεταξύ αυτών των προκλήσεων. Τονίζουν ότι κανένας στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί μεμονωμένα. Η πρόοδος σε έναν τομέα απαιτεί συντονισμένες κινήσεις για όλους τους στόχους από όλες τις χώρες.

“

**Πριν τελειώσετε το πρωινό σας,
θα έχετε βασιστεί στο μισό πλανήτη.”**

— Martin Luther King Jr.

Παγκόσμιες Αλληλεξαρτήσεις

Εξετάζοντας τις παγκόσμιες αλληλεξαρτήσεις

Τα σχολεία του 21^{ου} αιώνα θα πρέπει να προετοιμάζουν τους μαθητές και τις μαθήτριες για την πολύπλοκη και αλληλεξαρτώμενη πραγματικότητα του σύγχρονου κόσμου. **Αυτό απαιτεί βαθιά κατανόηση των περίπλοκων σχέσεων μεταξύ κλίματος, περιβάλλοντος, κοινωνίας, πολιτισμού και οικονομίας—γνωστών και ως Παγκόσμιες Αλληλεξαρτήσεις.** Αυτές οι αλληλεξαρτήσεις διαμορφώνονται από τη συνεχιζόμενη παγκοσμιοποίηση και εκτείνονται σε κοινότητες, έθνη, θεσμούς και άτομα.

Οι Παγκόσμιες Αλληλεξαρτήσεις εξελίσσονται συνεχώς. Η πανδημία του Covid-19, η κλιματική αλλαγή και οι παγκόσμιες συγκρούσεις υπογραμμίζουν μια σκληρή αλήθεια. Η αδιαφορία ή η κακή διαχείριση αυτών των αλληλεξαρτήσεων βλάπτει τόσο τους ανθρώπους όσο και τον πλανήτη. Σήμερα τα αγαθά διανύουν διπλάσια απόσταση από ό,τι πριν από 60 χρόνια και περνούν περισσότερα σύνορα πριν καταναλωθούν. Για παράδειγμα, η παραγωγή smartphone περιλαμβάνει ενέργειες όπως εξόρυξη κοβάλτιου από ορυχεία, μπαταρίες λιθίου, καθώς και μονάδες κάμερας που διασχίζουν τον πλανήτη, συχνά επαναλαμβάνοντας τις διαδρομές τους, με αρνητικές επιπτώσεις στις κοινότητες και το περιβάλλον (Εκθεση Ανθρώπινης Ανάπτυξης 2023/2024). Αυτό το παγκόσμιο δίκτυο συνδέσεων ενώνει ανθρώπους, τοποθεσίες και γεγονότα. Καθένας μας καταλαμβάνει μια θέση μέσα σε αυτό το δίκτυο και οι πράξεις μας μπορούν να έχουν θετική ή αρνητική επίδραση στον κόσμο.

Οι προκλήσεις, οι ευκαιρίες και οι αλληλεξαρτήσεις του διασυνδεδεμένου κόσμου μας απεικονίζονται στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ).

Αγγλικά: THE 17 GOALS | Sustainable Development

Ελληνικά: <https://unric.org/el/17-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%BF%CE%B9-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%B7%CF%83-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7%CF%83/>

Τι είναι οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης;

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) θεσπίστηκαν από όλα τα 193 κράτη-μέλη των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) στις 25 Σεπτεμβρίου 2015 στη Νέα Υόρκη. Η ατζέντα περιγράφει 17 στόχους και 169 συναφείς επιμέρους στόχους, που πρέπει να επιτευχθούν παγκοσμίως έως το 2030. Αυτοί οι στόχοι, γνωστοί και ως Παγκόσμιοι Στόχοι ή η Ατζέντα 2030, ισχύουν για όλες τις χώρες, τόσο στο Παγκόσμιο Νότο όσο και στο Παγκόσμιο Βορρά. Καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα προκλήσεων, όπως η κλιματική αλλαγή, οι κοινωνικές και έμφυλες ανισότητες, η εκπαίδευση και η περιβαλλοντική προστασία. Οι ΣΒΑ στοχεύουν να μεταμορφώσουν τον κόσμο διασφαλίζοντας ότι οι ανάγκες της παρούσας γενιάς θα καλυφθούν βιώσιμα, με σεβασμό στο περιβάλλον και μέριμνα για τις μελλοντικές γενιές.

Οι ΣΒΑ αντικατοπτρίζουν την πολυπλοκότητα και την ποικιλία των παγκόσμιων αλληλεξαρτήσεων, όχι μόνο μεταξύ των παγκόσμιων προκλήσεων, αλλά και μεταξύ των ίδιων των στόχων. Είναι προφανές ότι κανένας στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί μεμονωμένα· η πρόοδος σε κάθε στόχο εξαρτάται από προσπάθειες σε όλους τους τομείς και σε όλες τις χώρες.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (στα αγγλικά):

>>> Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης – Επεξηγηματικά – Σύντομα Γεγονότα >>> Βίντεο

Αντίστοιχα στα ελληνικά : <https://unric.org/el/17-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%BF%CE%B9-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%B7%CF%83-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7%CF%83/>

Ως κοινωνία, επιδιώκουμε να δημιουργήσουμε ειρηνικές, δίκαιες και συμπεριληπτικές κοινότητες με ισχυρούς θεσμούς, που προωθούν βιώσιμα και υγιή περιβάλλοντα. Οραματιζόμαστε έναν κόσμο όπου αξίες όπως ο σεβασμός, η φροντίδα, η εμπιστοσύνη, η αγάπη, η αλληλεγγύη και η συμπόνια επικρατούν. **Για να χτίσουμε έναν πιο δίκαιο, ειρηνικό και φιλικό κόσμο, θα πρέπει να επανεξετάσουμε την προσέγγισή μας και να είμαστε ως άτομα ανοιχτά στο μετασχηματισμό των σκέψεων της σκέψης, των στάσεών μας και της ίδιας μας της ζωής.** Ένα καλό πρώτο βήμα σε αυτή την αλλαγή είναι η κατανόηση των πολύπλοκων παγκόσμιων σχέσεων και των πολλαπλών οπτικών.

Κλιματική Αλλαγή και Κλιματική Δικαιοσύνη

Βασικές αιτίες και επιπτώσεις των κλιματικών κρίσεων

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα της παγκόσμιας αλληλεξάρτησης. Είναι μία από τις μεγαλύτερες παγκόσμιες προκλήσεις της εποχής μας, επηρεάζοντας το περιβάλλον, την οικονομία και την κοινωνία. Επηρεάζει όλες τις χώρες, ανεξαρτήτως γεωγραφικής θέσης. Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου σε μία χώρα επηρεάζουν το παγκόσμιο κλίμα, οδηγώντας σε αύξηση της θερμοκρασίας, τήξη των παγετώνων, άνοδο της στάθμης της θάλασσας, ακραία καιρικά φαινόμενα και αλλαγές στη συμπεριφορά και τους κύκλους ζωής των ζώων και των φυτών. Ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως ξηρασίες και πλημμύρες, μπορούν να προκαλέσουν καταστροφές των καλλιεργειών και κατά συνέπεια ελλείψεις τροφίμων, αυξάνοντας τις τιμές των τροφίμων. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε κοινωνική και πολιτική αστάθεια, να ενισχύσει τις ανισότητες και τη βία με βάση το φύλο, καθώς και να προκαλέσει συγκρούσεις και μετακινήσεις πληθυσμών.

ΚΑΙΡΟΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑ: ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΦΟΡΑ;

Παρόλο που είναι στενά συνδεδεμένα, ο καιρός και το κλίμα δεν είναι ταυτόσημες έννοιες. Η διαφορά τους σχετίζεται με τον χρόνο. Ο καιρός αναφέρεται στις βραχυπρόθεσμες συνθήκες της ατμόσφαιρας, ενώ το κλίμα περιγράφει τις μέσες καιρικές συνθήκες σε μια μεγάλη χρονική περίοδο. Ο καιρός δείχνει πώς συμπεριφέρεται η ατμόσφαιρα και μπορεί να αλλάζει από λεπτό σε λεπτό, από ώρα σε ώρα και από μέρα σε μέρα. Υπάρχουν πολλά στοιχεία που καθορίζουν τον καιρό, όπως η θερμοκρασία, η βροχή, ο άνεμος, το χαλάζι, το χιόνι, η υγρασία, οι πλημμύρες, οι καταιγίδες, οι καύσωνες και άλλα. Όταν κοιτάτε έξω από το παράθυρό σας μια δεδομένη ημέρα, αυτό που βλέπετε είναι ο καιρός. Το κλίμα, από την άλλη, είναι ο καιρός σε μια συγκεκριμένη περιοχή για μεγάλο χρονικό διάστημα – συνήθως 30 χρόνια ή περισσότερα. Όταν οι επιστήμονες μιλούν για το κλίμα, αναζητούν τάσεις ή κύκλους μεταβλητότητας, όπως αλλαγές στη θερμοκρασία, την υγρασία, τις βροχοπτώσεις, τη θερμοκρασία της επιφάνειας των ωκεανών και άλλα καιρικά φαινόμενα που συμβαίνουν σε μεγαλύτερες χρονικές περιόδους σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία. Ενώ οι αλλαγές στον καιρό μπορεί να συμβούν σε λίγα λεπτά, οι κλιματικές αλλαγές συμβαίνουν σε μεγαλύτερες χρονικές περιόδους. Κλιματικά φαινόμενα, όπως το Ελ Νίνιο, συμβαίνουν σε διάστημα αρκετών ετών, με μεγαλύτερες διακυμάνσεις να συμβαίνουν σε δεκαετίες. Και ακόμα μεγαλύτερες κλιματικές αλλαγές συμβαίνουν σε εκατοντάδες και χιλιάδες χρόνια. Σήμερα, το κλίμα μας αλλάζει. Το κλίμα της Γης θερμαίνεται λόγω των αυξανόμενων συγκεντρώσεων διοξειδίου του άνθρακα και άλλων αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα.⁸

⁸ The European Space Agency https://www.esa.int/Applications/Observing_the_Earth/Space_for_our_climate/Weather_vs_climate_What_s_the_difference

Από τη Βιομηχανική Επανάσταση, η μέση θερμοκρασία της επιφάνειας της Γης συνεχίζει να αυξάνεται. Οι επιστήμονες συμφωνούν ότι οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από ανθρώπινες δραστηριότητες προκαλούν αυτήν την θέρμανση. Η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) συμφωνεί ομόφωνα ότι «η κλιματική αλλαγή που προκαλείται από τον άνθρωπο επηρεάζει ήδη πολλά ακραία καιρικά και κλιματικά φαινόμενα σε κάθε περιοχή του πλανήτη». Το 2020, η μέση παγκόσμια θερμοκρασία ήταν ήδη 1,2°C πάνω από τον προ-βιομηχανικό μέσο όρο. Η παγκόσμια κοινότητα στοχεύει να περιορίσει την αύξηση της θερμοκρασίας σε μέγιστο 2°C, καθώς υψηλότερες θερμοκρασίες αναμένεται να προκαλέσουν θεμελιώδεις αλλαγές και κινδύνους. Η κλιματική αλλαγή γίνεται ήδη αισθητή σε όλο τον κόσμο μέσω της αύξησης των ακραίων καιρικών φαινομένων και της ανόδου της στάθμης της θάλασσας⁹.

9 IPCC (2023) <https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/>

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ (IPCC)

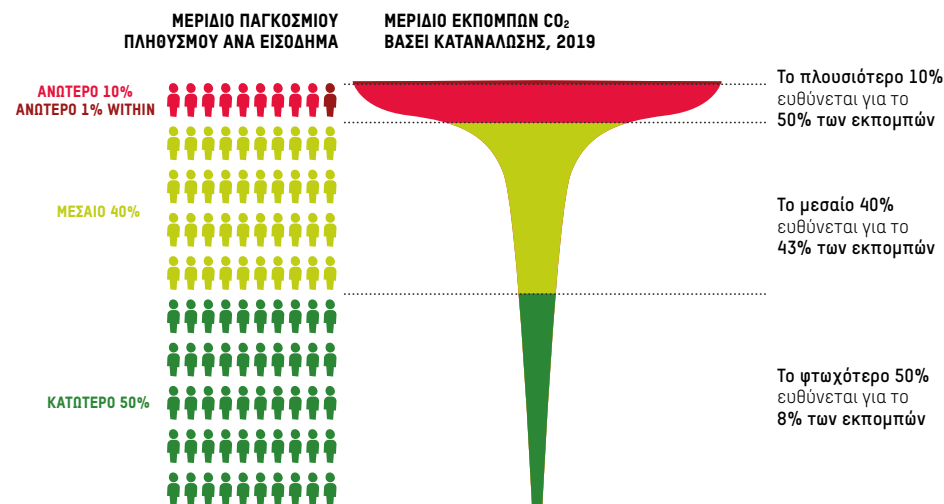
Η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) είναι ο οργανισμός του ΟΗΕ για την αξιολόγηση της επιστήμης που σχετίζεται με την κλιματική αλλαγή. Ιδρύθηκε από το Πρόγραμμα Περιβάλλοντος του ΟΗΕ (UNEP) και τον Παγκόσμιο Μετεωρολογικό Οργανισμό (WMO) το 1988, για να παρέχει στους πολιτικούς ηγέτες περιοδικές επιστημονικές αξιολογήσεις σχετικά με την κλιματική αλλαγή, τις επιπτώσεις και τους κινδύνους της, καθώς και για να προτείνει στρατηγικές προσαρμογής και μετριασμού.

Την ίδια χρονιά, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ ενέκρινε την ενέργεια του WMO και του UNEP να ιδρύσουν από κοινού την IPCC. Έχει 195 κράτη μέλη. Η IPCC δημοσιεύει ολοκληρωμένες επιστημονικές εκθέσεις αξιολόγησης κάθε 5 έως 7 χρόνια. Η 6η Έκθεση δημοσιεύθηκε το 2023¹⁰.

10 IPCC (2024) <https://www.ipcc.ch/2024/>

Η κλιματική δικαιοσύνη αναδεικνύει ότι η κρίση που προκαλεί η κλιματική αλλαγή δεν είναι μόνο ένα περιβαλλοντικό ζήτημα, αλλά και ένα ηθικό, κοινωνικό και πολιτικό ζήτημα. Είναι μια κρίση δικαιοσύνης, όπου η «δυστυχία» κατανέμεται άνισα. Αν και οι επιπτώσεις της ανθρωπογενούς υπερθέρμανσης του πλανήτη γίνονται αισθητές παγκοσμίως, οι άνθρωποι στον Παγκόσμιο Νότο υποφέρουν δυσανάλογα.

Ένα άλλο στοιχείο της κλιματικής δικαιοσύνης αφορά την ευθύνη για την ανθρωπογενή κλιματική αλλαγή. Αυτοί που υποφέρουν περισσότερο έχουν συνεισφέρει λιγότερο στην κρίση. Αυτοί περιλαμβάνουν ανθρώπους που ζουν σε συνθήκες φτώχειας, περιθωριοποιημένες ομάδες όπως οι γυναίκες, οι αυτόχθονες λαοί και οι χώρες χαμηλού εισοδήματος. Υπάρχει, επίσης, μια εμφανής ανισότητα μεταξύ του ανθρακικού αποτυπώματος των υπέρ-πλούσιων ατόμων, των οποίων οι ανθρακικά έντονοι τρόποι ζωής και οι επενδύσεις σε ρυπογόνες βιομηχανίες, τροφοδοτούν την υπερθέρμανση του πλανήτη και του υπόλοιπου κόσμου. Το 2019, το πλουσιότερο 1% του παγκόσμιου πληθυσμού παρήγαγε τόση ρύπανση άνθρακα όσο τα πέντε δισεκατομμύρια άνθρωποι, που αποτελούν τα φτωχότερα δύο τρίτα της ανθρωπότητας. Οι εκπομπές με βάση την κατανάλωση του πλουσιότερου 10% ήταν υπεύθυνες για το ήμισυ όλων των παγκόσμιων εκπομπών CO₂.¹¹

Πηγή: Oxfam/SEI (2023). Inequality of Emissions. In *Climate Equality: A planet for the 99%*. (pp. 6-19). Oxfam GB. <https://doi.org/10.21201/2023.000001.html>.

«Θα χρειαζόταν περίπου 1.500 χρόνια για κάποιο άτομο, που ανήκει στο 99% τοις εκατό του σχήματος 9, για να παράξει τόσο διοξείδιο του άνθρακα όσο οι πλουσιότεροι δισεκατομμυριούχοι παράγουν σε έναν χρόνο.— Oxfam¹²

Κλιματική Δικαιοσύνη

Η προσέγγιση του προγράμματος Ecoality για την κλιματική δικαιοσύνη αφορά την επίτευξη δίκαιης και ισότιμης κατανομής των βαρών, των επιπτώσεων και των οφελών της κλιματικής αλλαγής αλλά και των προσπαθειών μετριασμού της κλιματικής κρίσης. Αυτό σημαίνει να θέσουμε τη ζωή στο επίκεντρο του μέλλοντός μας, να διασφαλίσουμε τα δικαιώματα των πιο ευάλωτων ανθρώπων και να εξασφαλίσουμε ότι όλοι οι άνθρωποι, ιδιαίτερα οι γυναίκες και οι πιο ευάλωτοι, μπορούν να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, που είναι δίκαιες, υπεύθυνες, διαφανείς και χωρίς διαφθορά.

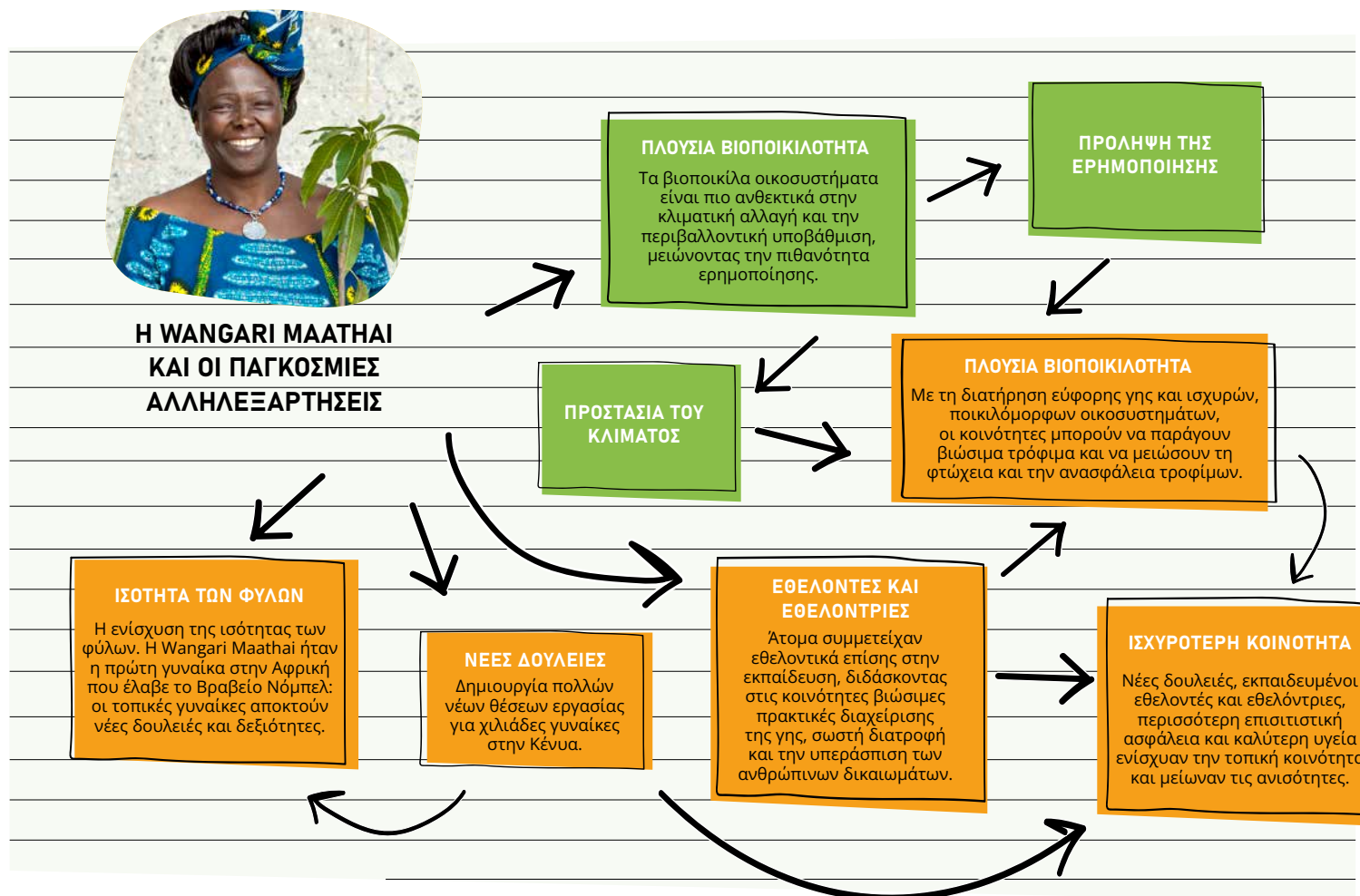
¹¹ <https://policy-practice.oxfam.org/resources/climate-equality-a-planet-for-the-99-621551/>

¹² ο.π.

Η σημασία της συλλογικής δράσης: Η ιστορία της Wangari Maathai

Αναλογιστείτε το έργο της Wangari Maathai, η οποία με τις προσπάθειές της εμπλούτισε τη βιοποικιλότητα, προστάτευσε το κλίμα και ενίσχυσε την κοινότητα, ιδιαίτερα τις γυναίκες. Με τη φύτευση 30 εκατομμυρίων δέντρων, πυροδότησε μια αλυσίδα αλληλεπιδράσεων και εξαρτήσεων που συνέβαλαν στην επίτευξη πολλών Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Όταν συζητάμε τις παγκόσμιες αλληλεξαρτήσεις είναι κρίσιμο να τονίσουμε την πολυπλοκότητα του κόσμου μας, την κοινή μας ευθύνη γι' αυτόν και τον αντίκτυπο που έχουμε στη διαμόρφωση ενός καλύτερου μέλλοντος, τόσο τοπικά όσο και παγκόσμια.

Έχουμε ήδη διαπιστώσει ότι όλοι οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) είναι αλληλένδετοι. Σε αυτήν την ενότητα, θα εξετάσουμε τη στενή σύνδεση μεταξύ του ΣΒΑ 5 (Ισότητα των Φύλων) και του ΣΒΑ 13 (Δράση για το Κλίμα). Θα διερευνήσουμε τους όρους «κλιματική δικαιοσύνη» και «έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης» και θα επισημάνουμε τις συνδέσεις μεταξύ τους, υπογραμμίζοντας γιατί οι γυναίκες και τα κορίτσια επηρεάζονται ιδιαίτερα από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης

Διερεύνηση των έμφυλων στερεοτύπων και ρόλων

Κατά τη διάρκεια της ιστορίας οι άνδρες και οι γυναίκες κατείχαν άνισες θέσεις στις περισσότερες κοινωνίες, με τις γυναίκες να στερούνται βασικών δικαιωμάτων και πρόσβασης για μεγάλες χρονικές περιόδους. Στον σημερινό κόσμο, άνδρες και γυναίκες είναι νομικά ίσοι σε πολλές κοινωνίες, αλλά οι συνέπειες αιώνων διακρίσεων παραμένουν σε διάφορες μορφές. Αυτό είναι εμφανές στην υπό-εκπροσώπηση των γυναικών στην οικονομία και την πολιτική¹³.

Η ανισότητα μεταξύ των φύλων αναφέρεται σε μια νομική, κοινωνική και πολιτισμική κατάσταση όπου το βιολογικό και/ή κοινωνικό φύλο καθορίζει διαφορετικά δικαιώματα και αξιοπρέπεια για τις γυναίκες και τους άνδρες. Αυτό αντικατοπτρίζεται στην άνιση πρόσβαση σε δικαιώματα και στην δημιουργία στερεοτυπικών κοινωνικών και πολιτισμικών ρόλων¹⁴. Το όραμα της έμφυλης ισότητας στοχεύει να διασφαλίσει δικαιοσύνη και ισότητα στην πρόσβαση σε ευκαιρίες και στην κατανομή των οφελών και ευθυνών μεταξύ των γυναικών και των ανδρών¹⁵.

Ο βαθμός έμφυλης ισότητας διαφέρει μεταξύ διαφορετικών κοινωνιών. Σε πολλά μέρη ένα σημαντικό «χάσμα δικαιοσύνης» παραμένει, ακόμα και στις πιο «προοδευτικές» κοινωνίες. Αυτό το χάσμα είναι εμφανές σε φαινόμενα όπως η μισθολογική διαφορά μεταξύ των φύλων και η δυσανάλογη επιβάρυνση της μη αμειβόμενης φροντίδας των γυναικών. Παγκοσμίως, οι γυναίκες εκτελούν πάνω από το 75% της μη αμειβόμενης φροντίδας, δηλαδή 3,2 φορές περισσότερο από τους άνδρες.

13 (WEF), 2021, "Global Gender Gap Report 2021," World Economic Forum, Geneva

14 https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus?language_content_entity=en

15 <https://climatepromise.undp.org/news-and-stories/what-does-gender-equality-have-do-climate-change>

ΕΜΦΥΛΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Η προσέγγιση του προγράμματος Ecoality σε ό, τι αφορά την έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης αφορά την αποδόμηση των διασταυρούμενων συστημάτων καταπίεσης και την ανακατανομή της εξουσίας για την επίτευξη της ισότητας των φύλων και την προστασία, προώθηση και απόκτηση των δικαιωμάτων των γυναικών, των κοριτσιών και των ανθρώπων από την κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+.

Βασικές αιτίες της έμφυλης και κλιματικής αδικίας

Η εκμετάλλευση των γυναικών και του περιβάλλοντος είναι αλληλένδετες και μοιράζονται τις ίδιες βασικές αιτίες. Ένα σύστημα που καταπιέζει ανθρώπους με βάση το φύλο, τη φυλή, την τάξη, τη σεξουαλικότητα και τη σωματική ικανότητα είναι το ίδιο σύστημα που καταπιέζει τη φύση. Η πατριαρχία, η αποικιοκρατία και ο καπιταλισμός ευθύνονται για την εκμετάλλευση και καταπίεση τόσο των γυναικών όσο και του περιβάλλοντος, διασταυρούμενα με άλλα καταπιεστικά συστήματα, όπως ο ρατσισμός και η ετεροκανονικότητα, που ενισχύουν το ένα το άλλο.

Ας το εξετάσουμε πιο αναλυτικά. Τόσο η φροντίδα (όπως η συγκέντρωση και η προετοιμασία τροφής, η φροντίδα παιδιών, το πλύσιμο ρούχων και σπιτιών) όσο και οι οικολογικές διεργασίες (όπως η αναπνοή, η ενέργεια και η αποσύνθεση) είναι απαραίτητα για τη λειτουργία των κοινωνιών και των οικονομικών μας συστημάτων. Όλοι χρειαζόμαστε να αναπνέουμε, να τρώμε, να πίνουμε, να κοιμόμαστε και να ντυνόμαστε, αλλά ούτε η φροντίδα ούτε οι οικολογικές διεργασίες αποτιμώνται σε χρηματικούς όρους, παραμένοντας αόρατες και φαινομενικά άνευ αξίας.

Στο διπλανό σχήμα μπορούμε να δούμε πώς το **ΚΥΡΙΑΡΧΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ** δημιουργεί αποτελεσματικά ένα τεχνητό όριο και μια ασυμμετρία εξουσίας μεταξύ της νομισματικής ή επίσημης οικονομίας και της οικονομίας συντήρησης – που αποτελείται από δραστηριότητες φροντίδας και οικολογικές διεργασίες – από τις οποίες εξαρτάται η ανθρώπινη ζωή και οι οποίες στηρίζουν την επίσημη οικονομία¹⁶.

Προσαρμοσμένο από το Κυρίαρχο Οικονομικό Μοντέλο. Πηγή: Η Οικονομία της Νομισματικής Αποτίμησης Ενάντια στη Φροντίδα και το Περιβάλλον: Προοπτικές Μείωσης για τη Συμφιλίωση μιας Αντιπαράθεσης. Corinna Dengler & Birte Strunk

16 C. Dengler and B. Strunk. (2018). 'The Monetized Economy Versus Care and the Environment: Degrowth perspectives on reconciling an antagonism'. *Feminist Economics*, 24(3), 160–83. <https://doi.org/10.1080/13545701.2017.1383620> M. Mies and V. Shiva. (1993). *Ecofeminism*. Fernwood Publishing.

Η πρώτη θεωρείται «παραγωγική» και βρίσκεται στο επίκεντρο της οικονομικής σκέψης και της χάραξης πολιτικής· η δεύτερη θεωρείται μη παραγωγική, χωρίς αξία και θεωρείται ότι βρίσκεται εκτός αυτής της εστίασης. Ολόκληρος ο λόγος ύπαρξης της οικονομίας συντήρησης είναι να εξυπηρετεί τη νομισματική οικονομία σε αυτό το πλαίσιο. Στην κορυφή αυτής της ασυμμετρίας εξουσίας βρίσκονται οι πλούσιοι, κυρίως άνδρες, ελίτ, κυρίως από τον Παγκόσμιο Βορρά. Στο κάτω μέρος βρίσκονται δυσανάλογα πολλές γυναίκες, αυτόχθονες και φυλετικοποιημένες κοινότητες, ιδίως εκείνες που βρίσκονται στη «διασταύρωση» διαφορετικών ανισοτήτων. Αυτό σημαίνει ότι το πραγματικό κόστος, που σχετίζεται με την αδιάκοπη παραγωγή και κατανάλωση στην οικονομία της αγοράς εξωτερικεύεται, πέφτοντας σε ανθρώπους και στη φύση, που θεωρούνται εκτός της οικονομίας της αγοράς¹⁷ – συχνά γυναίκες που ήδη βιώνουν «διασταυρούμενες», διαθεματικές ανισότητες και έναν πλανήτη που βρίσκεται στο χείλος της κλιματικής καταστροφής και της μαζικής εξαφάνισης.¹⁸

Το τρέχον οικονομικό μας μοντέλο, το οποίο βασίζεται στην άπειρη ανάπτυξη, χρησιμοποιώντας πεπερασμένους πόρους, μετράται με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ). Το ΑΕΠ αποτυγχάνει να λάβει υπόψη πολλές ανθρώπινες διαστάσεις (ευημερία, ευτυχία, σχέσεις, εκπαίδευση) ή περιβαλλοντικές (βιωσιμότητα, πλανητικά όρια) όπως απεικονίζεται στο διπλανό σχήμα. Αυτή η στενή εστίαση στο ΑΕΠ οδηγεί σε πολιτικές που τροφοδοτούν την ανισότητα, την έμφυλη αδικία, τις ασθένειες και την κλιματική κατάρρευση. Το ΑΕΠ δεν επηρεάζει μόνο το τι αναγνωρίζεται και μετρείται, αλλά καθορίζει, επίσης, τις πολιτικές, τις επενδύσεις και τους κερδισμένους και χαμένους.

ΩΣ ΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΟΛΛΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΟ ΑΕΠ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΚΑΙ ΑΝΕΠΙΣΗΜΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	Η επίσημη οικονομία καταγράφεται πλήρως στο ΑΕΠ μέσω όλων των τελικών αγαθών και υπηρεσιών. Η ανεπίσημη οικονομία καταγράφεται σε μεγάλο βαθμό μέσω έμμεσων μέτρων και εκτιμήσεων, αλλά κάποια στοιχεία χάνονται και παραμένουν προκλήσεις στη μέτρηση.
ΑΠΛΗΡΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	Η απλήρωτη εργασία που αφορά τη φροντίδα ανθρώπων, της κοινότητας και του περιβάλλοντος – δεν καταγράφεται στο ΑΕΠ .
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	Η συμβολή των οικολογικών υπηρεσιών καταγράφεται μερικώς στο ΑΕΠ όταν εμπορευματοποιείται (π.χ. αιολική και ηλιακή ενέργεια, ξυλεία), αλλά διαφορετικά δεν υπολογίζεται (π.χ. ο αέρας που αναπνέουμε).

Προσαρμοσμένο από το Έγγραφο Συζήτησης της Oxfam: ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΕΠ. Γιατί και πώς πρέπει να επιδιώξουμε επειγόντως φεμινιστικές και αποαποικιοκρατικές εναλλακτικές (2023)

Η συστημική αλλαγή είναι αναγκαία, απαιτώντας νέου είδους σχέσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών, καθώς και μεταξύ ανθρώπων και περιβάλλοντος. Αυτό περιλαμβάνει τη διασφάλιση ίσων κοινωνικών, πολιτικών, οικονομικών και πολιτιστικών ευκαιριών για όλα τα άτομα. Θα εξετάσουμε ένα όραμα και τρόπους ζωής που συμβάλλουν σε αυτή τη συστημική αλλαγή λίγο αργότερα. Κατανοώντας αυτές τις αλληλοσυνδεδεμένες αδικίες και τις συστημικές αλλαγές που απαιτούνται για την αντιμετώπισή τους, μπορούμε να εργαστούμε για έναν πιο δίκαιο και βιώσιμο κόσμο.

¹⁷ <https://climatepromise.undp.org/news-and-stories/what-does-gender-equality-have-do-climate-change>

¹⁸ Oxfam (2023) *Radical Pathways Beyond GDP: Why and how we need to pursue feminist and decolonial alternatives urgently*

Ο Αντίκτυπος της Κλιματικής Αλλαγής στην Έμφυλη Ανισότητα

Η κλιματική κρίση επηρεάζει δυσανάλογα περιθωριοποιημένες ομάδες, όπως αυτόχθονες πληθυσμοί, γυναίκες και κορίτσια, μικροκαλλιεργητές, ηλικιωμένοι και τα άτομα με αναπηρίες. Αυτές οι ομάδες συχνά **διαθέτουν λιγότερους πόρους και ευκαιρίες για να διαφύγουν ή να ανακάμψουν** από ζημιές, που προκαλούνται από ακραία καιρικά φαινόμενα.

Παιδιά παίζουν σε πάγους, που λιώνουν, κοντά στο χωριό Γιούπικ Ινουίτ του Ναπάκιακ στο Δέλτα του Γιούκον. Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει δυσανάλογα τις αγροτικές κοινότητες στην Αλάσκα, πολλές από τις οποίες αντιμετωπίζουν μακροπρόθεσμες απειλές για την ύπαρξή τους.

Η έννοια της κλιματικής δικαιοσύνης επιδιώκει τη δίκαιη κατανομή των βαρών και των ευκαιριών, που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή σε παγκόσμιο επίπεδο. Σύμφωνα με αυτή την αρχή οι βιομηχανικές χώρες και κάποιες αναδυόμενες οικονομίες, ως οι κύριοι υπαίτιοι της κλιματικής αλλαγής, πρέπει όχι μόνο να μειώσουν σημαντικά τις εκπομπές αερίων τους, που επιδεινώνουν το φαινόμενο του θερμοκηπίου του θερμοκηπίου, αλλά και να στηρίξουν τις φτωχότερες χώρες στην προσαρμογή και τον μετριασμό των κλιματικών επιπτώσεων. Ωστόσο, η υποστήριξη από τα πλουσιότερα έθνη για τη διευκόλυνση αυτών των μεταβάσεων παραμένει ανεπαρκής.

Έχουμε ήδη διαπιστώσει ότι δεν επηρεάζονται όλοι οι άνθρωποι στον κόσμο εξίσου από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ του Παγκόσμιου Βορρά και του Παγκόσμιου Νότου. Οι γυναίκες και τα κορίτσια είναι ανάμεσα στις ομάδες που πλήττονται ιδιαίτερα από τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης, η οποία με τη σειρά της συνδέεται με ζητήματα ισότητας των φύλων ή έμφυλης αδικίας. Αλλά πόσο περισσότερο επηρεάζονται οι γυναίκες και τα κορίτσια; Ας δούμε μερικά παραδείγματα, που μοιράζεται ο οργανισμός **UNWomen**:¹⁹

1. Μεγαλύτερη ευαλωτότητα σε καταστροφές: Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη²⁰, οι γυναίκες και τα κορίτσια έχουν 14 φορές περισσότερες πιθανότητες να πεθάνουν σε φυσικές καταστροφές, συμπεριλαμβανομένων των ολοένα και πιο συχνών ακραίων καιρικών φαινομένων, σε σύγκριση με τους άνδρες. Οι λόγοι περιλαμβάνουν περιορισμένη ικανότητα κολύμβησης και ευθύνες όπως η φροντίδα παιδιών ή ηλικιωμένων κατά τη διάρκεια εκκενώσεων. Επίσης, φαίνεται πως οι προειδοποιήσεις συχνά φτάνουν στις γυναίκες αργότερα από ό,τι στους άνδρες κατά τη διάρκεια τέτοιων καταστροφών.

¹⁹ UNWomen <https://wrd.unwomen.org/explore>

²⁰ UNWomen <https://unwomen.de/klima-und-gender/>

2. Αυξημένα βάρη: Σε πολλές κοινωνίες οι γυναίκες και τα κορίτσια φέρουν μεγαλύτερη ευθύνη για τη διατροφή της οικογένειας και τη διαχείριση φυσικών πόρων όπως το νερό και το φαγητό. Η έλλειψη πόρων λόγω της κλιματικής αλλαγής αυξάνει τον φόρτο εργασίας τους, απαιτώντας μεγαλύτερα ταξίδια για την προμήθεια νερού ή ξύλων για καύση και αγροτική εργασία υπό ακραίες συνθήκες, ακόμη και κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια περιόδων ξηρασίας, οι γυναίκες και τα κορίτσια πρέπει να ταξιδεύουν ακόμα μεγαλύτερες αποστάσεις για να προμηθευτούν νερό ή ξύλα. Ένα άλλο δραστικό παράδειγμα είναι η αγροτική εργασία καθώς σε πολλές χώρες, οι γυναίκες είναι αποκλειστικά υπεύθυνες για την καλλιέργεια των τροφίμων, που χρειάζονται οι οικογένειές τους, ακόμα και αν οι άνδρες δεν εργάζονται. Οι γυναίκες είναι, επίσης, οι πρώτες που παραχωρούν το φαγητό στα παιδιά και τους άνδρες όταν τα τρόφιμα λιγοστεύουν. Τα έντονα και επαναλαμβανόμενα καιρικά φαινόμενα έχουν ωθήσει εκατομμύρια ανθρώπους σε επισιτιστική ανασφάλεια, με τις έγκυες γυναίκες να είναι ανάμεσα σε εκείνες που επηρεάζονται περισσότερο από τον υποσιτισμό. Η πρόσθετη σωματική καταπόνηση συχνά οδηγεί σε προβλήματα υγείας. Την ίδια στιγμή, υπάρχει λιγότερος χρόνος για εκπαίδευση, εργασία ή πολιτική συμμετοχή, κάτι που έχει αρνητικό αντίκτυπο στο εισόδημα των γυναικών και περιορίζει τη συμμετοχή τους στην κοινωνική ζωή.

Λαϊκή Δημοκρατία του Λάος.
Η Σινγκνάχον στον κήπο της,
όπου καλλιεργεί λαχανικά
για την οικογένειά της.
**Η κοινότητά της βιώνει
ολοένα και πιο συχνές
πλημμύρες, με μια
σοβαρή πλημμύρα το
2019 να προκαλεί ζημιές
στους ορυζώνες και τις
καλλιέργειες.**

3. Αυξημένοι κίνδυνοι βίας: Η εκτόπιση λόγω κλιματικών καταστροφών ή τα μακρά ταξίδια για την προμήθεια πόρων εκθέτουν τις γυναίκες σε αυξημένους κινδύνους σωματικής και σεξουαλικής βίας, εξαναγκαστικής πορνείας και εκμετάλλευσης. Η ενδοοικογενειακή βία τείνει, επίσης, να αυξάνεται μετά από καταστροφές λόγω παραγόντων όπως η οικονομική πίεση και η εκτόπιση. Η ανάλυση μεγάλων δεδομένων δείχνει ότι σε καταστάσεις όπου συμβαίνουν ταυτόχρονα πολλαπλές κρίσεις (για παράδειγμα, περιβαλλοντικές κρίσεις, πανδημίες ή συγκρούσεις), οι γυναίκες και τα κορίτσια είναι πιο πιθανό να χρησιμοποιούν μηχανές αναζήτησης στο διαδίκτυο για να βρουν βοήθεια κατά της βίας²¹.

4. Κοινωνικές επιπτώσεις: Διαπιστώνονται περισσότεροι αναγκαστικοί γάμοι, λιγότερη εκπαίδευση για τα κορίτσια. Σε περιοχές με ξηρό κλίμα και συχνές ξηρασίες, οι παιδικό γάμοι είναι πιο συνηθισμένοι καθώς οι οικογένειες προσπαθούν να αντιμετωπίσουν τις χαμηλότερες γεωργικές αποδόσεις, τις υψηλότερες τιμές τροφίμων και τις οικονομικές πιέσεις. Για παράδειγμα, στην Καμπότζη, ο αριθμός των παιδικών γάμων αυξάνεται με την αύξηση των ξηρασιών. Σχεδόν 1 στα 5 κορίτσια στην Καμπότζη παντρεύεται όταν είναι παιδί και αυτό το ποσοστό είναι ακόμη υψηλότερο στα πιο φτωχά νοικοκυριά²². Οι συνέπειες περιλαμβάνουν εφηβικές εγκυμοσύνες, αυξημένο κίνδυνο βίας από τον σύντροφο και περιορισμένες ευκαιρίες για εκπαίδευση και επαγγελματική ανάπτυξη.

5. Οικονομικές προκλήσεις: Οι γυναίκες παγκοσμίως έχουν χαμηλότερα εισοδήματα, λιγότερα χρηματικά αποθέματα και περιορισμένη πρόσβαση σε πιστώσεις, γεγονός που καθιστά δυσκολότερη την ανάκαμψή τους από οικονομικές απώλειες, που προκαλούνται από κλιματικές κρίσεις και την προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες συνθήκες σε σύγκριση με τους άνδρες. Ως αποτέλεσμα, οι γυναίκες και τα κορίτσια υποφέρουν σε μεγαλύτερο βαθμό και για μεγαλύτερη διάρκεια μετά από (κλιματικές) κρίσεις.

21 UNWomen Disasters, crises and violence against women: Evidence from big data analysis (2023)

22 UNWomen <https://unwomen.de/klima-und-gender/>

Η 11χρονη Σίρλεϊ Αχούια από τα Νησιά Σολομώντα ετοιμάζεται να πάει σχολείο με αυτό το ιδιαίτερο κανό της.

Τα παιδιά του κόλπου Μανάουαϊ στο Ανατολικό Αρεαρέ δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα παραλιακά μονοπάτια καθώς πλέον βρίσκονται κάτω από το νερό, λόγω της ανόδου της στάθμης της θάλασσας.

6. Πολιτική υπό-εκπροσώπηση: Πέρα την δυσανάλογη ευαλωτότητά τους στις κλιματικές επιπτώσεις, οι γυναίκες παραμένουν υπο-εκπροσωπούμενες σε βασικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων, που σχετίζονται με την κλιματική πολιτική και τη διαχείριση πόρων. Παρόλο που οι διαφορετικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις γυναίκες αναγνωρίζονται όλο και περισσότερο, ο σημαντικός ρόλος τους στις κλιματικές διαπραγματεύσεις, ως κινητήριες δυνάμεις αλλαγής και στη διαχείριση των φυσικών πόρων, συχνά παραβλέπεται. Οι γυναίκες είναι σημαντικά υπο-εκπροσωπούμενες σε βασικούς φορείς λήψης αποφάσεων. Για παράδειγμα, στο Συνέδριο του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή του 2022, μόνο το 20% των επικεφαλής αντιπροσωπειών ήταν γυναίκες²³.

23 The Ministry for Economic Cooperation and Development (BMZ) <https://www.bmz.de/de/themen/frauenrechte-und-gender/gender-und-klima>

Είναι ένα φαινόμενο μόνο στον Παγκόσμιο Νότο;

Θα ήταν λάθος η πεποίθηση ότι οι γυναίκες επηρεάζονται διαφορετικά από τους άνδρες μόνο στον Παγκόσμιο Νότο. Για παράδειγμα, κυρίως ηλικιωμένες γυναίκες είναι αυτές που πεθαίνουν στις πόλεις κατά τη διάρκεια καυσώνων, ακόμα και αν λάβουμε υπόψη ότι υπάρχουν αριθμητικά περισσότερες γυναίκες από τους άνδρες. Αυτό οφείλεται κυρίως στην κατάσταση της στέγασης – οι γυναίκες επηρεάζονται πολύ πιο συχνά από τη φτώχεια σε μεγάλη ηλικία και συνεπώς ζουν σε σπίτια, που προσφέρουν λιγότερη προσαρμογή, για παράδειγμα, με κλιματιστικά ή εναλλακτικές λύσεις για παράδειγμα, σκιασμένους κήπους κατά τη διάρκεια καυσώνων²⁴.

Εκτός από τον αντίκτυπο, υπάρχει, επίσης, και μια διαφορά μεταξύ των φύλων όσον αφορά την ευθύνη για την κλιματική κρίση. Κατά μέσο όρο οι άνδρες έχουν μεγαλύτερο ανθρακικό αποτύπωμα από τις γυναίκες παγκοσμίως. Έρευνες δείχνουν ότι οι άνδρες τείνουν να οδηγούν μεγαλύτερα αυτοκίνητα, ενώ λίγοι άνδρες δηλώνουν προτίμηση για έναν βιώσιμο τρόπο ζωής. Αυτό εκδηλώνεται σε καθημερινές πράξεις πιο συχνά από τους άνδρες π.χ οι γυναίκες εξοικονομούν νερό, χαμηλώνουν τη θέρμανση όταν φεύγουν από το σπίτι ή φροντίζουν να διαχωρίζουν σωστά τα απορρίμματα. Αυτό το φαινόμενο είναι επίσης γνωστό ως το «έμφυλο χάσμα στην οικολογική συμπεριφορά» (eco gender gap)²⁵.

24 WEN – Women's Environmental Network (2010): [Gender and the climate agenda. The impacts of climate change on women and public policy](#)

25 Mintel research quoted in The Guardian (2020) <https://www.theguardian.com/environment/2020/feb/06/eco-gender-gap-why-saving-planet-seen-womens-work>

4. Διαθεματικότητα- Intersectionality²⁶

Ιστορικό πλαίσιο και σύγχρονες επιπτώσεις

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής «διασταυρώνονται», τέμνονται με άλλες διαστάσεις ταυτότητας και ανισότητας. Αυτόχθονες και αφρικανικής καταγωγής γυναίκες, κάτοικοι αγροτικών περιοχών, άτομα σε περιοχές συγκρούσεων ή επιρρεπείς σε καταστροφές, ηλικιωμένες γυναίκες, άτομα της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας, γυναίκες με αναπηρίες και γυναίκες μετανάστριες αντιμετωπίζουν σύνθετες ευαλωτότητες λόγω των διαθεματικών τους ταυτοτήτων.

Η διαθεματικότητα αναγνωρίζει πώς διάφορες πτυχές της ταυτότητας —όπως η φυλή, το φύλο, η σεξουαλικότητα, η τάξη και η ικανότητα— διασταυρώνονται για να δημιουργήσουν μοναδικές δυναμικές καταπίεσης και προνομίου. Ο όρος πρωτοεισήχθη από την Kimberlé Crenshaw το 1989²⁷ για να αναδείξει την ταυτόχρονη επίδραση του ρατσισμού και του σεξισμού στις μαύρες γυναίκες και πλέον εφαρμόζεται ευρύτερα για την κατανόηση των αλληλοκαλυπτόμενων μορφών διακρίσεων και των επιπτώσεών τους στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής.

Αναγνωρίζοντας αυτές τις διαθεματικές επιπτώσεις και αντιμετωπίζοντας τις συστημικές ανισότητες που αποκαλύπτουν, μπορούμε να εργαστούμε για μια πιο περιεκτική και αποτελεσματική κλιματική δράση, που υποστηρίζει όλες τις κοινότητες ισότητα.

²⁶ Με τον όρο Διαθεματικότητα γίνεται προσπάθεια να αποδοθεί στα ελληνικά ο όρος «intersectionality». Στην παρούσα έκδοση υιοθετείται ο όρος διαθεματικότητα έτσι όπως αυτός περιγράφεται στις ακόλουθες πηγές: <https://feministresearch.org/wp-content/uploads/2019/06/intersectionality-ebook.pdf> & [https://kamenasoutien.com/2013/02/27/dia8ematikotita-intersectionality/#:~:text=%CE%9F%20%CF%8C%CF%81%CE%BF%CF%82%20%CF%83%CF%84%CE%B1%20%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%B-%CE%B9%CE%BA%CE%AC%20\(intersectionality,%CE%BC%CE%B9%CE%B1%CF%82%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9%20%CF%80%CE%B9%CE%BF%20%CF%83%CE%B1%CF%86%CE%AD%CF%82](https://kamenasoutien.com/2013/02/27/dia8ematikotita-intersectionality/#:~:text=%CE%9F%20%CF%8C%CF%81%CE%BF%CF%82%20%CF%83%CF%84%CE%B1%20%CE%B1%CE%B3%CE%B3%CE%B-%CE%B9%CE%BA%CE%AC%20(intersectionality,%CE%BC%CE%B9%CE%B1%CF%82%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9%20%CF%80%CE%B9%CE%BF%20%CF%83%CE%B1%CF%86%CE%AD%CF%82). (ανάσχυση από το internet στις 3/10)

²⁷ Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory and Antiracist Politics (uchicago.edu)

Η διαθεματικότητα είναι ένας τρόπος σκέψης για την ταυτότητα και τη σχέση της με την εξουσία... Είναι ουσιαστικά ένας φακός, ένα πρίσμα για να βλέπουμε πώς διάφορες μορφές ανισότητας συχνά λειτουργούν μαζί και επιδεινώνουν η μία την άλλη. Τείνουμε να μιλάμε για φυλετική ανισότητα ξεχωριστά από την ανισότητα που βασίζεται στο φύλο, την τάξη, τη σεξουαλικότητα ή το καθεστώς μετανάστη και μετανάστριας. Αυτό που συχνά λείπει είναι το πώς ορισμένοι άνθρωποι υφίστανται όλες αυτές τις μορφές και η εμπειρία τους δεν είναι απλώς το άθροισμα των μερών της».

— Kimberlé Crenshaw, Καθηγήτρια Νομικής στο Πανεπιστήμιο Columbia και στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας, Λος Άντζελες.

Πηγή: Flickr μέσω #flickr2commons

Κάντε κλικ **εδώ** και **εδώ**
για βίντεο με την Kimberlé Crenshaw
να μιλά για τη διαθεματικότητα.

Για παράδειγμα όταν μια μουσουλμάνα που φοράει Χιτζάμπ υφίσταται διακρίσεις, είναι αδύνατο να διαχωρίσουμε το γεγονός ότι είναι γυναίκα από την ισλαμική της ταυτότητα και να απομονώσουμε τη διάσταση που προκαλεί τις διακρίσεις. Είναι άρρηκτα συνδεδεμένες: φοράει Χιτζάμπ επειδή είναι μια μουσουλμάνα γυναίκα σε δημόσιο χώρο. Παρομοίως, οι μαύρες γυναίκες υφίστανται διακρίσεις στον εργασιακό χώρο περισσότερο από τις λευκές γυναίκες²⁸. Αυτή η διάκριση αυξάνεται εάν το άτομο έχει αναπηρία ή/και είναι κουήρ (queer).

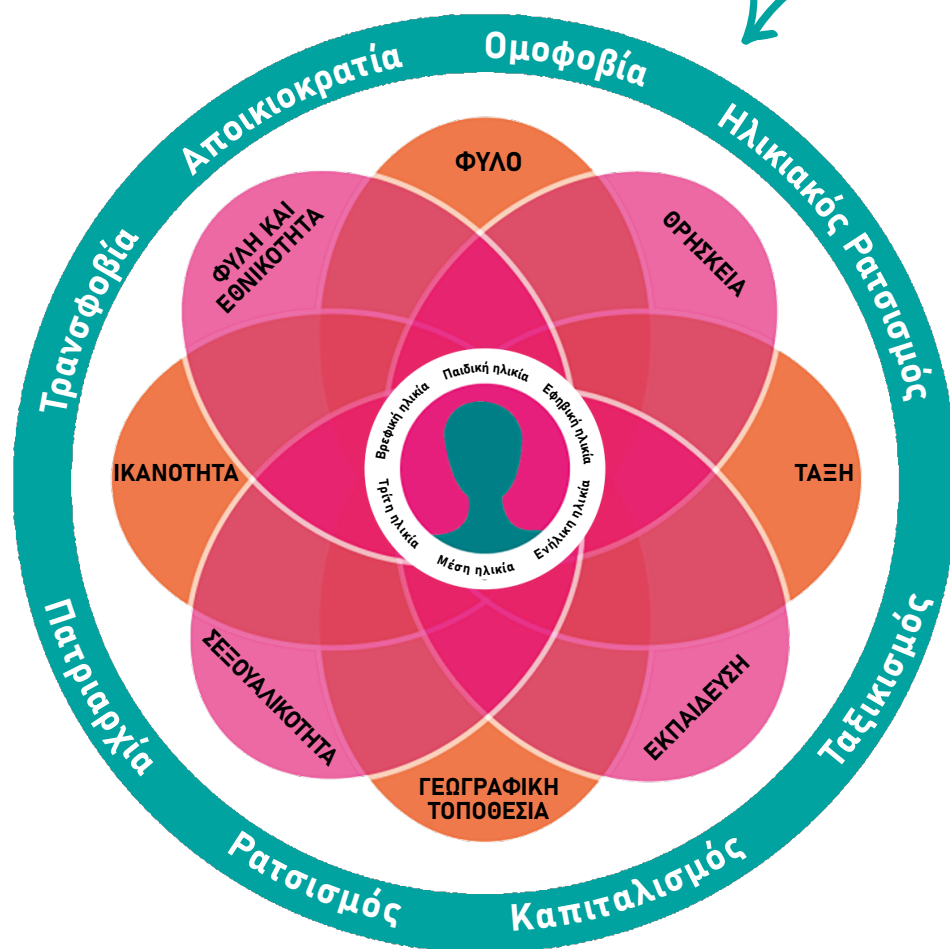
Οι μαύρες γυναίκες δεν είναι μόνο μαύρες ή μόνο γυναίκες. Είναι και τα δύο ταυτόχρονα, σε όλες τις καταστάσεις, ακόμα και όταν φαίνεται ότι αντιμετωπίζουν κυρίως ρατσισμό ή σεξισμό. Το να βιώνουν ρατσισμό και σεξισμό ή οποιαδήποτε άλλη μορφή διακρίσεων ταυτόχρονα είναι μοναδικό και «περισσότερο από το άθροισμα των μερών του». Όπως είπε η Kimberlé Crenshaw, «Δεν είναι απλώς ότι υπάρχει ένα φυλετικό πρόβλημα εδώ, ένα πρόβλημα φύλου εκεί και ένα πρόβλημα τάξης ή ΛΟΑΤΚΙ κάπου αλλού. Συχνά αυτό το πλαίσιο διαγράφει τι συμβαίνει στους ανθρώπους που υπόκεινται σε όλα αυτά τα πράγματα»²⁹. Όλες οι μορφές ανισότητας αλληλοενισχύονται και συνεπώς πρέπει να αναλύονται και να αντιμετωπίζονται ταυτόχρονα, ώστε να αποτραπεί η μία μορφή ανισότητας από το να ενισχύσει μια άλλη. Για παράδειγμα, η αντιμετώπιση της μισθολογικής διαφοράς μεταξύ των φύλων χωρίς να συμπεριλαμβάνονται άλλες διαστάσεις όπως η φυλή, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση και το καθεστώς μετανάστη και μετανάστριας αγνοεί την ευρύτερη εικόνα και πιθανότατα θα ενισχύσει τις ανισότητες μεταξύ των γυναικών.

28 Lean In and McKinsey & Company's annual Women in the Workplace study

29 Kimberlé Crenshaw on Intersectionality, More than Two Decades Later | Columbia Law School

Διερευνώντας τις διακρίσεις και τα προνόμια

Προσαρμοσμένο από: Big Ideas: Intersectionality – JASS (justassociates.org)

Κοιτάξτε αυτή την εικόνα με τις διαφορετικές πτυχές της ταυτότητας των ανθρώπων, πώς αλληλεπιδρούν και συγκλίνουν για να διαμορφώσουν πολύ διαφορετικές εμπειρίες ζωής και εξουσίας. **ΑΥΤΗ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.**

Μια δραστηριότητα που προκαλεί την αναστοχαστική κατανόηση της διαθεματικότητας και της σχέσης μεταξύ εξουσίας και προνομίων, καθώς και για την καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και της αποδοχής, είναι η «Μέσα στα παπούτσια των άλλων», (βλ. **Ενότητα 3**) ή μπορεί να γίνει, επίσης, με τον «τροχό των προνομίων» (βλ. παρακάτω) ή απλώς προσπαθώντας να απαντήσουμε σε μια σειρά ερωτήσεων.

**Ρίξτε μια ματιά
στο παρακάτω ΤΡΟΧΟ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ.**

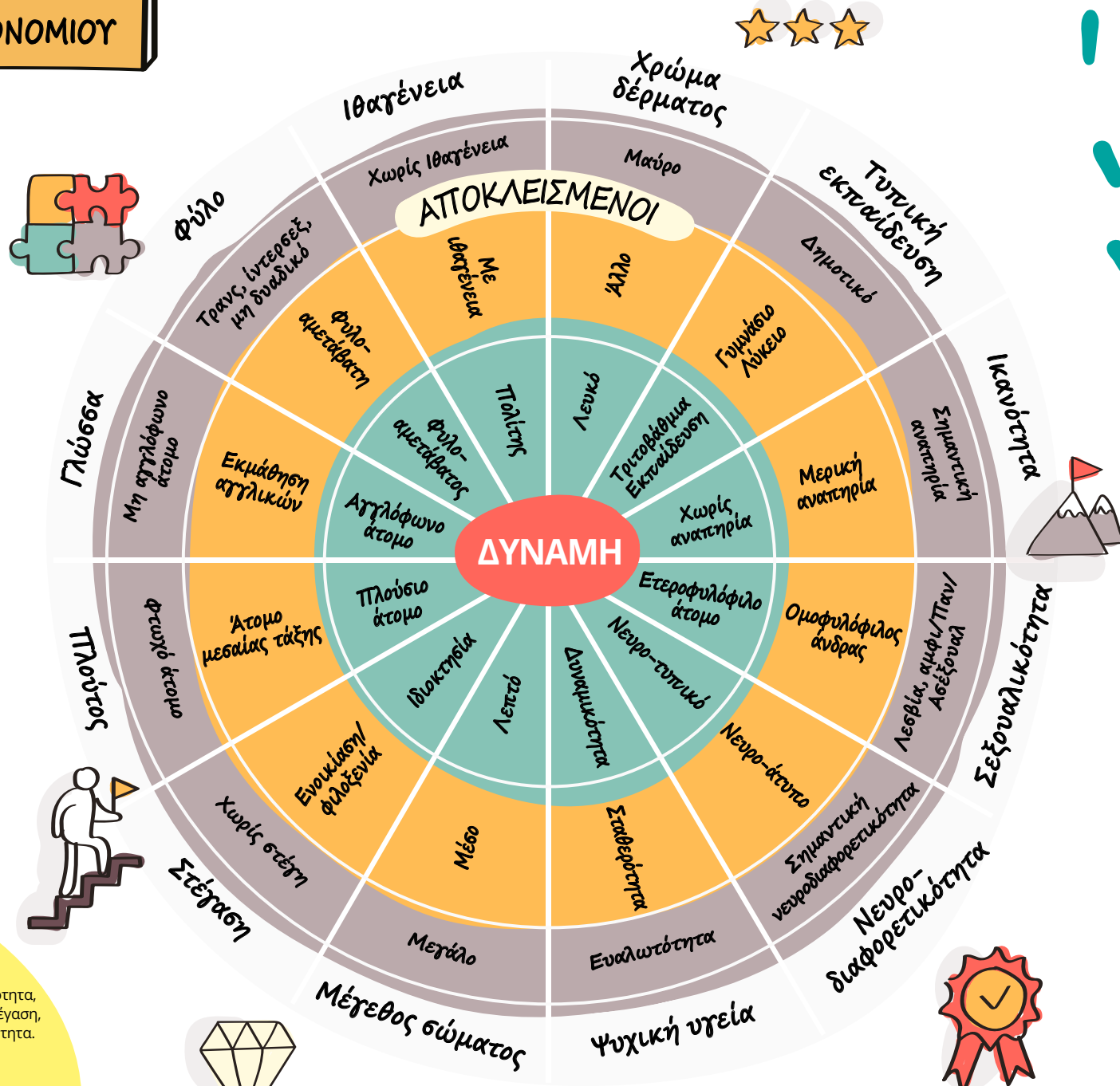
Πού βρίσκεστε βάσει των παρακάτω ζητημάτων;

Πώς σας κάνει να αισθάνεστε η παρατήρηση αυτών των δομών εξουσίας;

Ποια μέρη της ταυτότητάς σας σας φέρνουν πιο κοντά στο κέντρο και ποια πιο κοντά στην άκρη;

Για ποιο λόγο;

ΤΡΟΧΟΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥ

Προσαρμοσμένο από εικονογράφηση τροχού με 12 ακτίνες: χρώμα δέρματος, τυπική εκπαίδευση, ικανότητα, σεξουαλικότητα, νευροδιαφορετικότητα, ψυχική υγεία, μέγεθος σώματος, στέγαση, πλούτος, γλώσσα, φύλο και υπηκοότητα.
 © Recipes for Wellbeing

Διαθεματικότητα στην κλιματική και έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης

Ας διερευνήσουμε περαιτέρω πώς οι κλιματικές κρίσεις διασταυρώνονται, τέμνονται διαθεματικά με τις έμφυλες ανισότητες, προκαλώντας επιζήμιες και διακριτικές συνέπειες.

Γνωρίστε τον **Wilson Thomas**
που ζει στη Γαλλία

20 ΕΤΩΝ, ΑΝΔΡΑΣ, ΜΑΥΡΟΣ, ΓΑΛΛΟΣ

Βρίσκεσαι στο πρώτο έτος του πανεπιστημίου. Οι γονείς σου είναι παντρεμένοι και έχουν τρία παιδιά. Ο πατέρας σου εργάζεται στις κατασκευές και η μητέρα σου διατηρεί τον δικό της φούρνο. Και οι δύο γονείς έχουν τελειώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η οικογένειά σου είναι οικονομικά ασφαλής. Μερικές φορές ακούς τους γονείς σου να μιλάνε για χρήματα, ειδικά όταν η δουλειές στον φούρνο δεν πάνε και τόσο καλά. Δεν μπορείς να αγοράσεις ό,τι θέλεις, αλλά όλες οι βασικές σου ανάγκες καλύπτονται. Η οικογένειά σου κατέχει ένα παλιό σπίτι στην πόλη χωρίς καλή μόνωση ή κλιματισμό. Η γιαγιά σου ζει μαζί σας, είναι αδύναμη και συχνά υποφέρει από βρογχίτιδα. Έχετε ίντερνετ στο σπίτι. Η γειτονιά δεν είναι ιδιαίτερα καθαρή, οι κάδοι είναι πάντα γεμάτοι και υπάρχουν λίγοι πράσινοι χώροι. Είναι ασφαλής κατά τη διάρκεια της ημέρας, αλλά όχι τόσο τη νύχτα. Οι γονείς σου έχουν αυτοκίνητο. Εσύ μετακινείσαι με τα πόδια, ποδήλατο ή δημόσια συγκοινωνία.

Γνωρίστε τον **Wilson Thomas**
Γνωρίστε τη **Yimo Wang** που
ζει στην Ιταλία*

35 ΕΤΩΝ, ΓΥΝΑΙΚΑ, ΑΣΙΑΤΙΣΣΑ, ΚΙΝΕΖΑ

Γεννήθηκες στην Κίνα και η οικογένειά σου μετακόμισε στην Ιταλία όταν ήσουν τριών ετών, αλλά ακόμα δεν έχεις την ιταλική υπηκοότητα. Εργάζεσαι στην οικογενειακή επιχείρηση ρούχων των γονιών σου. Οι γονείς σου είναι παντρεμένοι και έχουν δύο παιδιά. Και οι δύο γονείς εργάζονται 13 ώρες την ημέρα στην ίδια επιχείρηση. Έχουν τελειώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Κίνα. Είσαι, επίσης, παντρεμένη και έχεις μια κόρη δύο ετών. Την παίρνεις συχνά στη δουλειά όταν δεν μπορεί να πάει στον τοπικό παιδικό σταθμό. Η οικογένειά σου είναι οικονομικά ασφαλής. Δεν μπορείς να αγοράσεις ό,τι θέλεις, αλλά όλες οι βασικές σου ανάγκες καλύπτονται. Νοικιάζεις ένα διαμέρισμα στην πόλη κοντά στην οικογενειακή επιχείρηση. Το διαμέρισμα είναι αρκετά παραμελημένο, με παλιό καυστήρα, κακή θέρμανση και χωρίς κλιματισμό. Έχετε περιορισμένο ίντερνετ στο σπίτι. Η γειτονιά έχει μόνο ένα δημόσιο πάρκο με παλιές παιδικές χαρές. Δεν είναι ασφαλής, ειδικά τη νύχτα. Χρησιμοποιείς ένα αυτοκίνητο, για άνεση αλλά και για ασφάλεια.

Γνωρίστε τη **Grace Issa**
που ζει στην Πορτογαλία*

**8 ΕΤΩΝ, ΚΟΡΙΤΣΙ, ΜΑΥΡΗ,
ΑΠΟ ΤΗΝ TANZANIA**

Πηγαίνεις στο Δημοτικό Σχολείο. Ο πατέρας σου έχει παντρευτεί δύο φορές. Οι γονείς σου έχουν τέσσερα παιδιά και εσύ είσαι η δεύτερη. Και οι δύο γονείς σου έχουν αναγνωριστεί με το καθεστώς προσφύγων. Ο πατέρας σου εργάζεται στην τοπική αγορά, πουλώντας φρούτα και η μητέρα σου φροντίζει το σπίτι και τα παιδιά. Μόνο ο πατέρας σου έχει τελειώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η οικογένειά σου δεν είναι οικονομικά ασφαλής και δεν μπορεί να αγοράσει τα περισσότερα προϊόντα. Δεν καλύπτονται όλες οι βασικές σου ανάγκες. Η οικογένειά σου ζει σε ένα διαμέρισμα με δύο υπνοδωμάτια σε ένα πολυσύχναστο και θορυβώδες προάστιο. Δεν έχετε ίντερνετ στο σπίτι. Η γειτονιά δεν είναι πάντα ασφαλής κατά τη διάρκεια της ημέρας ή της νύχτας. Οι γονείς σου δεν έχουν άλλο μεταφορικό μέσο εκτός από ένα ποδήλατο και μετακινείσαι με τα πόδια ή με τοπικά λεωφορεία.

Γνωρίστε τον **Γιάννη Μπάρδας**
που ζει στην Ελλάδα*

**16 ΕΤΩΝ, ΜΗ-ΔΥΑΔΙΚΟΣ, ΛΕΥΚΟΣ,
ΕΛΛΗΝΑΣ**

Έχεις προβλήματα όρασης και πηγαίνεις στο Λύκειο, αλλά συχνά απουσιάζεις από το σχολείο επειδή δεν νιώθεις ότι σε αναγνωρίζουν ή σε αποδέχονται οι περισσότεροι καθηγητές λόγω της προβληματικής όρασης και της ταυτότητας φύλου σου. Οι γονείς σου είναι χωρισμένοι και έχουν τρία παιδιά. Ο πατέρας σου είναι χημικός και η μητέρα σου οδοντίατρος. Και οι δύο έχουν πανεπιστημιακά πτυχία. Η οικογένειά σου είναι οικονομικά ασφαλής. Δεν μπορείς να αγοράσεις ό,τι θέλεις, αλλά όλες οι βασικές σου ανάγκες καλύπτονται. Η οικογένειά σου διαθέτει ένα σπίτι στα προάστια, που περιβάλλεται από πράσινες περιοχές και είναι κοντά σε μια λίμνη, καθώς και ένα ευρύχωρο διαμέρισμα στο κέντρο της πόλης. Και τα δύο σπίτια έχουν κλιματισμό και ίντερνετ. Μοιράζεσαι τον χρόνο σου με τους δύο γονείς σου. Η γειτονιά στα προάστια είναι ασφαλής, αλλά η γειτονιά στο κέντρο της πόλης δεν είναι ασφαλής τη νύχτα. Οι γονείς σου έχουν δύο αυτοκίνητα, κανένα από τα οποία δεν είναι ηλεκτρικό ή υβριδικό.

Διάλεξε έναν από τους παραπάνω χαρακτήρες ως τον «χαρακτήρα» σου. Προσπάθησε να φανταστείς τη «νέα» σου ζωή για μια στιγμή με βάση τις πληροφορίες που έχεις. **Σε τι σπίτι ζεις; Οι γονείς σου είναι ζωντανοί; Έχεις αδέρφια; Είχες ή έχεις μια ευτυχισμένη παιδική ηλικία; Πώς αισθάνεσαι αυτή τη στιγμή; Τι σε ανησυχεί; Τι περιμένεις με ανυπομονησία;**

ΤΩΡΑ ΔΙΑΒΑΣΕ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΟ 5 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΩΣΕ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ ΕΝΑΝ ΠΟΝΤΟ ΚΑΘΕ ΦΟΡΑ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΑΣ «ΝΑΙ».

- 1 Φαντάσου έναν ακραίο καύσωνα στην περιοχή σου. Η οικογένειά μου κι εγώ θα μπορούσαμε να διαχειριστούμε τις θερμοκρασίες (στο σπίτι, το διαμέρισμα, τον χώρο εργασίας ή το σχολείο, κ.τλ.) και να παραμείνουμε όσο το δυνατόν πιο ασφαλείς. Έχουμε επιλογές για να υποφέρουμε τη ζέστη.
- 2 Φαντάσου μια καταιγίδα που χτυπά την περιοχή σου προκαλώντας σοβαρές πλημμύρες. Λίγο καιρό μετά την καταστροφή, η οικογένειά μου κι εγώ πιθανότατα θα συνεχίσουμε τη ζωή μας όπως πριν. Έχουμε πρόσβαση σε αποζημίωση και βοήθεια, κρατικές δομές, δικά μας/οικογενειακά οικονομικά αποθέματα, κοινωνικά δίκτυα, κ.τ.λ.
- 3 Τα τοπικά και εθνικά μέσα ενημέρωσης παρέχουν σε εμένα και την οικογένειά μου αντικειμενική και διαφοροποιημένη πληροφόρηση σχετικά με την κλιματική κρίση και είμαστε ενημερωμένοι για την πρόληψη και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.
- 4 Κατά κανόνα, η οικογένειά μου κι εγώ έχουμε την ευκαιρία και τα μέσα να μετακινηθούμε κάπου αλλού με ασφάλεια χωρίς μεγάλους περιορισμούς.
- 5 Σε καθημερινή βάση, δεν αισθάνομαι ότι απειλούμαι από τίποτα ή κανέναν.
- 6 Δεν φοβάμαι για το πώς θα θρέψω εμένα και την οικογένειά μου.

- >>> Ο χαρακτήρας σου έχει βιώσει κάποια μορφή διάκρισης; Αν ναι, ποιες είναι οι αιτίες της διάκρισης;
- >>> Ο χαρακτήρας σου έχει βιώσει κάποια μορφή προνομίου; Αν ναι, από πού προέρχεται το προνόμιο;
- >>> Σκεφτείτε τα ακόλουθα:
- >>> Ποιες μορφές διακρίσεις βίωσε ο χαρακτήρας σου και οι άλλοι; Ποιες είναι οι αιτίες των διακρίσεων;
- >>> Βίωσαν οι άλλοι χαρακτήρες κάποια μορφή προνομίου; Αν ναι, από πού προέρχεται το προνόμιο;
- >>> Τι σκέψεις, αναλύσεις ή ερωτήματα σου έρχονται στο μυαλό μετά από αυτή τη δραστηριότητα;
- >>> Υπήρξαν παράγοντες που δεν είχες σκεφτεί προηγουμένως;
- >>> Πώς αναδεικνύει αυτή η δραστηριότητα αυτή την έννοια της διαθεματικότητας;

Όλες οι μορφές διάκρισης προκύπτουν από διασταυρούμενες, διαθεματικές δομές εξουσίας.

Η αγνόησή τους ενέχει τον κίνδυνο να χάσουμε τη συνολική εικόνα ή να παρουσιάσουμε μια μεροληπτική άποψη. Ο συνδυασμός της κλιματικής δικαιοσύνης και της έμφυλης διάστασης της δικαιοσύνης σε «κλιματική έμφυλη δικαιοσύνη» αναγνωρίζει πώς το φύλο και το κλίμα διασταυρώνονται. Μετατοπίζει την αφήγηση από το να βλέπουμε τις γυναίκες ως «ευάλωτα» θύματα στο να τις αναγνωρίζουμε ως δρώντα άτομα ικανά να συμβάλλουν στις λύσεις. Οι γυναίκες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στις λύσεις για την κλιματική αλλαγή, τον μετριασμό και την προσαρμογή λόγω των βιωματικών εμπειριών και γνώσεών τους. Η κλιματική έμφυλη δικαιοσύνη διασφαλίζει την ισότιμη και πλήρη συμμετοχή των γυναικών και των ατόμων από την κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+ στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα από την ανάπτυξη μέχρι την υλοποίηση και την αξιολόγηση.

Δεν μπορεί να υπάρξει κλιματική δικαιοσύνη χωρίς έμφυλη δικαιοσύνη και το αντίστροφο.

5. Η προσέγγιση του Οικοφεμινισμού ως λύση

Αρχές του Οικοφεμινισμού

Αρχικά ας ορίσουμε τον οικοφεμινισμό. Ο οικοφεμινισμός είναι ένα κίνημα, που συνδέει την καταπίεση των γυναικών με την εκμετάλλευση του περιβάλλοντος, προωθώντας την κοινωνική και οικολογική δικαιοσύνη μέσω της αμφισβήτησης των πατριαρχικών δομών. Προάγει βιώσιμους και δίκαιους τρόπους ζωής. Ο οικοφεμινισμός, που ξεκίνησε τη δεκαετία του 1970, προσφέρει ποικίλες στρατηγικές για την αντιμετώπιση κοινωνικών και οικολογικών κρίσεων. Κριτικάρει συστήματα όπως ο καταναλωτισμός, ο καπιταλισμός και ο αποικιοκρατισμός, τα οποία διαιωνίζουν τις αδικίες. Στην καρδιά του οικοφεμινισμού βρίσκεται η αναγνώριση του ρόλου της πατριαρχίας στη διατήρηση αυτών των αδικιών και η ανάγκη αποδόμησής της για την επίτευξη πραγματικής ισότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Έχουμε εξετάσει τις επιζήμιες επιπτώσεις των κλιματικών κρίσεων και των έμφυλων ανισοτήτων στους ανθρώπους και στον πλανήτη. Η **έρευνα** δείχνει ότι η κλιματική αλλαγή επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες. Οι ανισότητες εξουσίας απειλούν τον πλανήτη μας, αλλά υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις. Βλέποντας τον κόσμο διαφορετικά, μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι ένας υγιής, συμπεριληπτικός, βιώσιμος και φροντιστικός κόσμος είναι εφικτός. Αυτό το όραμα έχει εν μέρει υλοποιηθεί από εκείνους που επιλέγουν τρόπους ζωής που σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα πλανητικά όρια.

Η λύση βρίσκεται στο πρόβλημα: οι βασικές αιτίες και οι επιπτώσεις της **κλιματικής και έμφυλης διάστασης της δικαιοσύνης είναι αλληλένδετες**. Αποδεχόμενοι αξίες όπως η ισότητα και η δικαιοσύνη, μπορούμε να αναδιαμορφώσουμε τον κόσμο μας. Αυτές οι αξίες δεν είναι ριζοσπαστικές, αλλά έχουν τη δυνατότητα να επαναστατήσουν τον κόσμο μας προς την υγεία, την ασφάλεια, τη συμπερίληψη και τη βιωσιμότητα.

Ο οικοφεμινισμός αντιμετωπίζει πολλά από τα προβλήματα του σήμερα, δείχνοντας πώς τα κυρίαρχα συστήματα όπως ο καταναλωτισμός, ο καπιταλισμός και ο αποικιοκρατισμός συμβάλλουν στην κοινωνική και περιβαλλοντική αδικία. Αναγνωρίζει τον ρόλο της πατριαρχίας στη διατήρηση της βίας και προσφέρει ένα μετασχηματιστικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση αυτών των κρίσεων, ενσωματώνοντας την έμφυλη ισότητα και την περιβαλλοντική δικαιοσύνη. Η υιοθέτηση των οικοφεμινιστικών αξιών, όπως οι παρακάτω, ενδυναμώνει τα άτομα και τις κοινότητες να αμφισβητήσουν τις δομές εξουσίας και να οικοδομήσουν έναν πιο δίκαιο και βιώσιμο κόσμο για όλους.

ΣΕΒΑΣΜΟΣ, ΦΡΟΝΤΙΔΑ, ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ,
ΑΓΑΠΗ, ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ, ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ
ΑΜΟΙΒΑΙΟΤΗΤΑ, ΣΥΜΠΟΝΙΑ, ΦΙΛΙΑ,
ΣΥΝΔΕΣΙΜΟΤΗΤΑ, ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ,
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ, ΜΗ ΒΙΑ.

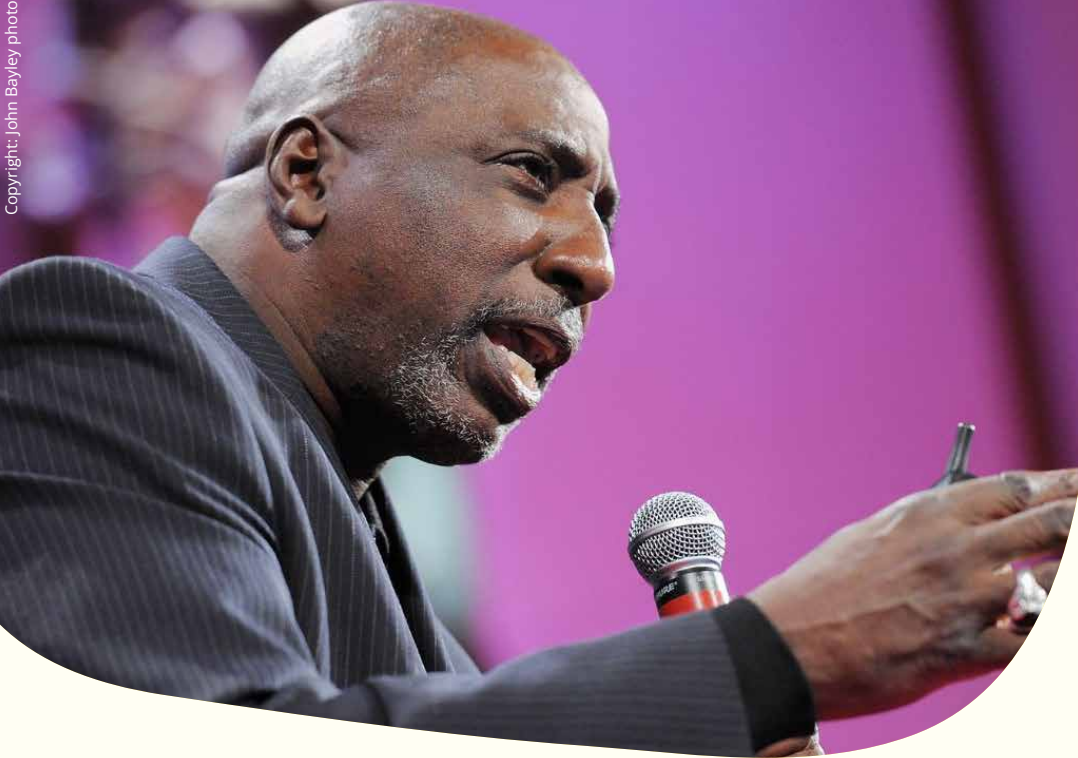
Αν φανταζόμασταν μια ιδανική κοινωνία, ποιες επιπλέον αξίες θα ήταν απαραίτητες για την καλλιέργεια σεβασμού μεταξύ των ανθρώπων και προς τον πλανήτη; Ποιες αξίες προάγουν την ευτυχία, την ευημερία και την ειρήνη; Ποιες αξίες μας επιτρέπουν να νιώθουμε χαρά, ανάπτυξη και ασφάλεια; Στοχασμός πάνω σε αυτές τις αξίες όχι μόνο καθοδηγεί τις προσωπικές μας φιλοδοξίες, αλλά και πληροφορεί τη συλλογική δράση προς έναν πιο αρμονικό κόσμο.

Είναι ο Οικοφεμινισμός αποκλειστικά για τις γυναίκες και τα κορίτσια;

Όχι! Ο Οικοφεμινισμός υπερβαίνει το φύλο.

Εξετάζοντας τις οικοφεμινιστικές αξίες, υπάρχει κάποια αξία που δεν θα ήθελες να βιώσεις ή να μοιραστείς; Οι κοινωνικές αντιλήψεις για την αρρενωπότητα μπορούν μερικές φορές να περιορίσουν τα άτομα, ενισχύοντας την τοξική αρρενωπότητα, που διαιωνίζει την καταπίεση και τη βία. Αυτοί οι ορισμοί της αρρενωπότητας έχουν επιβλαβείς συνέπειες για όλα τα φύλα, για την κοινωνία συνολικά και για τα αγόρια και τους άνδρες, που παγιδεύονται στους κοινωνικά προκαθορισμένους ρόλους τους. Η αμφισβήτηση αυτών των κανόνων είναι κρίσιμη για την προώθηση συμπεριληπτικών, κοινοτήτων όπου όλα τα άτομα σέβονται το ένα το άλλο, ανεξαρτήτως φύλου και αντιμετωπίζονται με φροντίδα.

Δεν υπάρχει καμία δεδομένη μορφή αρρενωπότητας, καθώς διαμορφώνεται και καθορίζεται από την κοινωνία, στην οποία ζούμε. Σήμερα, ευτυχώς, μπορούμε να μιλήσουμε για «φροντιστικές αρρενωπότητες», «οικολογικές αρρενωπότητες» και φεμινιστικές αρρενωπότητες, όπως αναφέρει η Bell Hooks στο βιβλίο της «Feminism Is for Everybody». Κανείς δεν χρειάζεται να ενεργεί με συγκεκριμένο τρόπο επειδή είναι αγόρι ή άνδρας. Όλοι είμαστε ευάλωτοι, όλοι έχουμε συναισθήματα και όλοι πρέπει να αντιμετωπιζόμαστε με σεβασμό και φροντίδα.

Ο Tony Porter είναι ένας από τους πολλούς άνδρες που προάγουν υγιείς τρόπους να είναι κάποιος αγόρι ή άνδρας. Είναι συγγραφέας, εκπαιδευτής και ακτιβιστής, και έχει δημιουργήσει μια οργάνωση που ονομάζεται **A Call to Men**, η οποία εργάζεται για να μεταμορφώσει την κοινωνία προωθώντας υγιή αρρενωπότητα, προσφέροντας εκπαιδευτικά προγράμματα και υλικό σε εταιρείες, κρατικές υπηρεσίες, σχολεία και κοινοτικές ομάδες. Το **TED talk** του με το ίδιο όνομα έχει προταθεί ως «**Top 10 TED Talks Every Man Should See**». Ο Tony Porter αποτελεί παράδειγμα ενός άνδρα, που προωθεί την υγιή αρρενωπότητα. Ως ιδρυτής του **A Call to Men**, προάγει την θετική αρρενωπότητα μέσω της εκπαίδευσης και του ακτιβισμού.

Πόσα ανδρικά πρότυπα γνωρίζεις που προάγουν τη φεμινιστική, φροντιστική, υγιή, οικολογική αρρενωπότητα;

ΘΑ ΗΤΑΝ ΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟ ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΓΟΡΙ Ή ΑΝΔΡΑ ΝΑ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΜΕΡΟΣ ΕΝΟΣ ΟΙΚΟΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ;

Όχι - δεν είσαι μόνος!

Πολλές παγκόσμιες κινήσεις όπως το **HeForShe** και το **MenEngage** ενώνουν άνδρες για την προώθηση της έμφυλης δικαιοσύνης. Η συμμετοχή σε αυτά τα κινήματα υπογραμμίζει ότι η προ-φεμινιστική δέσμευση δεν είναι παθητική· συμβάλλει ενεργά σε έναν πιο δίκαιο κόσμο.

ΘΑ ΗΤΑΝ ΑΝΟΗΤΟ ΝΑ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΟΥΜΕ ΤΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΜΑΣ;

Όχι! Η έρευνα δείχνει ότι η κοινωνική και πολιτική ισότητα είναι απαραίτητη για τη βελτίωση της ζωής όλων.

Οικοφεμινιστικές ιστορίες

Τι μπορεί να μας πει μια ιστορία για μια καθημερινή μπαταρία και τον **οικοφεμινισμό**;

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ PHYLLIS OMIDO

Οι μπαταρίες μολύβδου-οξέος χρησιμοποιούνται σε οτιδήποτε, από αυτοκίνητα και μοτοσυκλέτες μέχρι αποθήκευση ενέργειας για πύργους κινητής τηλεφωνίας και ηλιακά πάνελ. Είναι σχετικά οικονομικές αλλά έχουν μικρή διάρκεια ζωής. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη συσσώρευση περισσότερων από 1,2 εκατομμύρια τόνους χρησιμοποιημένων μπαταριών μολύβδου-οξέος στην Αφρική ετησίως. Εργοστάσια ανακύκλωσης λειτουργούν σε όλη την Αφρική για να εξάγουν τον υπόλοιπο μόλυβδο προς μεταπώληση. Αυτά τα εργοστάσια είναι εξαιρετικά τοξικά για τους εργαζόμενους, τις γύρω κοινότητες και το περιβάλλον. Εκπέμπουν καπνούς γεμάτους μόλυβδο, τα ανεπεξέργαστα απόβλητά τους εισέρχονται στην παροχή νερού των τοπικών κοινοτήτων και η μακροχρόνια έκθεση ακόμη και σε μικρές ποσότητες μολύβδου προκαλεί εγκεφαλικές και νεφρικές βλάβες, προβλήματα ακοής, αναπαραγωγικές επιπλοκές και μαθησιακές δυσκολίες στα παιδιά.

Το 2009, η Phyllis Omido ξεκίνησε να εργάζεται σε ένα από αυτά τα εργοστάσια - το εργοστάσιο Owino Uhuru στην Κένυα - ως υπεύθυνη Ανθρώπινων Πόρων και Συμμόρφωσης. Σύντομα παρατήρησε ότι οι εργαζόμενοι και τα μέλη της κοινότητας, συμπεριλαμβανομένου του δικού της παιδιού, που έπαιρνε συχνά μαζί της στη δουλειά, αρρώσταιναν. Έρευνα που ξεκίνησε η ίδια η Omido επιβεβαίωσε τη σοβαρή δηλητηρίαση από μόλυβδο και την περιβαλλοντική καταστροφή. Η Phyllis Omido άρχισε να δραστηριοποιείται μαζί με άλλες γυναίκες. Κινητοποίησε την κοινότητα, δημιούργησε ένα ντοκιμαντέρ για το εργοστάσιο, ίδρυσε τη ΜΚΟ Κέντρο Δικαιοσύνης, Διακυβέρνησης και Περιβαλλοντικής Δράσης (CJGEA) και πίεσε εθνικούς και διεθνείς φορείς πολιτικής. Το 2014, μετά από 5 χρόνια πίεσης, το εργοστάσιο Owino Uhuru σταμάτησε τη λειτουργία του. Το 2017, η υπόθεση συνέβαλε ακόμη και σε ψήφισμα του ΟΗΕ για την ανακύκλωση μπαταριών μολύβδου-οξέος στην Αφρική, απαγορεύοντας την εξαγωγή μολύβδου περαιτέρω στην Κένυα.

Ωστόσο, οι βλάβες στους ανθρώπους και το τοπικό περιβάλλον παρέμειναν.

Έτσι, η Phyllis Omido κατέθεσε αγωγή εναντίον κρατικών και μη κρατικών φορέων εκ μέρους 3.000 μελών της κοινότητας. Μια απόφαση δικαστηρίου του 2023 θεωρούσε τόσο το κράτος όσο και ιδιωτικές οντότητες υπεύθυνες για τη βλάβη της κοινότητας και του περιβάλλοντος. Αυτή η απόφαση αποτελεί ορόσημο και υπογραμμίζει την υποχρέωση του κράτους να προστατεύει το περιβάλλον και τους πολίτες του. Ο αγώνας για αποζημίωση συνεχίζεται.

Courtesy of Phyllis Omido/Right Livelihood

Η Phyllis Omido είναι μια γυναίκα από την Κένυα, υπερασπίστρια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του περιβάλλοντος. Η ιστορία της Phyllis θέτει πολλά ερωτήματα. Εδώ είναι μερικά:

- **Ποια άτομα προκαλούν την περιβαλλοντική καταστροφή και ποια πλήττονται περισσότερο;**
- **Ποια άτομα είναι υπεύθυνα;**
- **Ποια παράγουν, καταναλώνουν, αποθέτουν τα απόβλητα;**
- **Ποια άλλα ερωτήματα προκύπτουν;**

Η ιστορία της Phyllis αναδεικνύει πολλές ανισότητες μεταξύ του Παγκόσμιου Νότου και του Παγκόσμιου Βορρά, αποκαλύπτοντας τις καταστροφικές συνέπειες της αποικιοκρατίας αποβλήτων* και τη διαθεματικότητα του φύλου, της εθνικότητας, της φυλής, της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης και της υγείας, συμπεριλαμβανομένης της αναπαραγωγικής υγείας.

*Η αποικιοκρατία αποβλήτων αναφέρεται όταν μια ομάδα ανθρώπων χρησιμοποιεί τα απόβλητα και τη ρύπανση για να κυριαρχήσει σε μια άλλη ομάδα ανθρώπων στην πατρίδα τους. Ο όρος καταγράφηκε για πρώτη φορά το 1989 στη Σύμβαση της Βασιλείας του Προγράμματος Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών, όταν τα αφρικανικά έθνη εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με την απόρριψη επικίνδυνων αποβλήτων από χώρες με υψηλό ΑΕΠ σε χώρες με χαμηλό ΑΕΠ. Η αποικιοκρατία αποβλήτων χρησιμοποιείται συνήθως για να περιγράψει τη χρήση της γης ως «αποδέκτη» απόβλητων, κάτι που είναι αρκετά ορατό στο πλαίσιο της αγοράς Kantamanto στην Άκρα, της μεγαλύτερης αγοράς μεταχειρισμένων ειδών στον κόσμο.³¹ Αυτού του είδους η σύγχρονη αποικιοκρατία θέτει πολλά ερωτήματα για το πώς και τι καταναλώνουμε, τις γραμμές παραγωγής και τα απόβλητα και τις επιπτώσεις που έχουν στους ανθρώπους και το περιβάλλον. Η κρίση της μη βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής παγκοσμίως, για παράδειγμα, τροφοδοτεί την τρέχουσα τριπλή παγκόσμια κρίση της κλιματικής αλλαγής, της απώλειας της φύσης και της ρύπανσης.³²

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ PHYLLIS ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΟΙΚΟΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ιστορία της Phyllis εξετάζει το χάσμα μεταξύ της παγκόσμιας οικονομίας, του καπιταλισμού, του περιβάλλοντος και της φροντίδας, συμπεριλαμβανομένης της φροντίδας για τις μελλοντικές γενιές, τις κοινότητες και τους ασθενείς. Αντιμετωπίζει τις έμφυλες επιπτώσεις της περιβαλλοντικής καταστροφής και των κλιματικών κρίσεων στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία. Η ιστορία εξετάζει τις συνδέσεις μεταξύ πρόσβασης σε πόρους, εκπαίδευση και νόμο και εξετάζει την άδικη κατανομή της εργασίας. Επίσης, εξετάζει τα πλανητικά όρια και την εκμετάλλευση της φύσης παράλληλα με την εκμετάλλευση των γυναικών. Ποιες οικοφемινιστικές αξίες έρχονται στο μυαλό σου;

Κάνε κλικ [εδώ](#) για να παρακολουθήσεις το βίντεο της Phyllis Omido

³¹ <https://stopwastecolonialism.org/>

³² UN (2024) https://sdgs.un.org/goals/goal12#progress_and_info

Υπάρχουν **πολλά παραδείγματα οικοφεμινιστικών ιστοριών** σε όλο τον κόσμο, ονόματα ανθρώπων που ίσως έχετε ακούσει, όπως η Vandana Shiva, η εκλιπούσα **Berta Caceres** και η **Wangari Maathai**, αλλά και πολλές άλλες, άγνωστες και μη διάσημες φωνές καθημερινών οικοφεμινιστών και οικοφεμινιστικών κινημάτων με τον ίδιο σκοπό.

Γνωρίζεις οικοφεμινιστές ή οικοφεμινιστικές ιστορίες από τη χώρα σου ή από άλλες χώρες; Ποια άτομα είναι και τι έχουν κάνει;

Η οικοφεμινιστική προσέγγιση μπορεί να προσφέρει πραγματικές και θετικές λύσεις στις καθημερινές μας ζωές καθώς και στις τοπικές και παγκόσμιες αδικίες. Πώς θα μπορούσαν να είναι τα σχολεία, οι εθελοντικές οργανώσεις, οι πόλεις και οι γειτονιές, εάν δομούσαν με βάση τις οικοφεμινιστικές αξίες και αρχές; Εδώ είναι μερικά παραδείγματα τέτοιων πρωτοβουλιών στην Ευρώπη που μπορούν να εμπνεύσουν και να προσφέρουν εφαρμόσιμες λύσεις αλλαγής.

Szeszgyár: ένας οικοφεμινιστικός, κουήρ κοινοτικός κήπος στο κέντρο της Βουδαπέστης

Ερωτήσεις αναστοχασμού:

- Ποιες οικοφεμινιστικές αξίες και αρχές εφαρμόζονται στο Szeszgyár;
- Πώς αισθάνεσαι για το Szeszgyár;
- Γνωρίζεις έναν κοινοτικό κήπο όπως το Szeszgyár;
- Θα μπορούσε η εμπειρία του Szeszgyár να λειτουργήσει στη δική σου κοινότητα;

Το 2021 κυκλοφόρησε μια δημοσίευση με τίτλο «Οικοφεμινιστικές προτάσεις για τον επανασχεδιασμό της πόλης: Δημόσια και κοινοτικά μονοπάτια». Οι στόχοι της δημοσίευσης είναι:

- Να διατυπώσει τις απαραίτητες αρχές για τον επανασχεδιασμό της πόλης από μια οικοφεμινιστική σκοπιά.
- Να εκθέσει προτάσεις και γραμμές δράσης για την οικοδόμηση οικοφεμινιστικών πόλεων.
- Να φωτίσει τα αστικά μοντέλα για τις οικοφεμινιστικές μεταβάσεις που θέλουμε και χρειαζόμαστε.

Η δημοσίευση εξετάζει πώς οι πόλεις μπορούν να αποτελέσουν μέρος των οικοφεμινιστικών μεταβάσεων και διερευνά τον οικοφεμινισμό ως πλαίσιο, την πόλη από μια οικοφεμινιστική σκοπιά και τις οικοφεμινιστικές αρχές και αξίες για το μέλλον.

Αυτές περιλαμβάνουν:

- Την φεμινιστική οικονομία και την οικολογική οικονομία
- Τα κοινά, τις κυριαρχίες και τα δικαιώματα
- Τη βιωσιμότητα της ζωής και την ανθεκτικότητα

Στη συνέχεια, παρουσιάζει προτάσεις οικοφεμινιστικής δημόσιας πολιτικής για την πόλη σχετικά με:

- Το συλλογικό δικαίωμα στη φροντίδα
- Την επισιτιστική κυριαρχία
- Την ενεργειακή κυριαρχία
- Την πρόσβαση στο νερό και τη διαχείρισή του
- Την κοινοτική εκπαίδευση και ψυχαγωγία
- Τις δημόσιες-κοινοτικές υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας
- Τον (οικο)φεμινιστικό αστικό σχεδιασμό
- Τις ζωές ελεύθερες από έμφυλη βία
- Το οικονομικό και συνεργατικό δίκτυο

Ερωτήσεις αναστοχασμού:

Συμφωνείς με όσα προτείνει η δημοσίευση; Συζήτησε τους λόγους. Πιστεύεις ότι οι προτάσεις δημόσιας πολιτικής που προτείνει θα μπορούσαν να λειτουργήσουν; Τι θα χρειαζόταν; Θα προσέθετες άλλες προτάσεις;

Γνώρισε την κοινότητα Szeszgyár, πατώντας στο: <https://cooperativecity.org/2023/07/18/szeszgyar-an-ecofeminist-queer-community-garden-in-the-centre-of-budapest/>

Εναλλακτικές οικονομίες

Προηγουμένως, σε αυτή την ενότητα, εξετάσαμε τις αρνητικές επιπτώσεις που έχει το τρέχον οικονομικό μοντέλο στη διαμόρφωση πολιτικών που τροφοδοτούν τις παγκόσμιες ανισότητες και την κλιματική αδικία. Μια πολιτική και οικονομική θεωρία που κριτικάρει τον παγκόσμιο καπιταλισμό και καλεί όλους μας να μειώσουμε ριζικά την παγκόσμια κατανάλωση πόρων είναι η «**αποανάπτυξη**». Καθώς οι ανισότητες αυξάνονται και τα πλανητικά όρια ξεπερνιούνται συστηματικά, η αποανάπτυξη αποκτά όλο και μεγαλύτερη απήχηση.³³ Το κίνημα αποανάπτυξης, που περιλαμβάνει ακτιβιστές και ερευνητές, υποστηρίζει κοινωνίες που προτεραιοποιούν την κοινωνική και οικολογική ευημερία αντί για εταιρικά κέρδη, υπερπαραγωγή και υπερκατανάλωση.³⁴

Υπάρχουν εναλλακτικές οικονομίες με δυνατότητες να συμβάλουν στις αρχές της αποανάπτυξης και πολλές πρακτικές γίνονται ήδη κυρίαρχες σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, αν και όχι πάντα για τους ίδιους ηθικούς και οικολογικούς λόγους. Εδώ είναι δύο που ίσως γνωρίζεις:

- Οι **οικονομίες διαμοιρασμού** αυξάνονται: κοινή εργασία, κοινή στέγαση, ανταλλαγή σπιτιών, φιλοξενία μέσω couchsurfing, ποδήλατα και ηλεκτρικά σκούτερ στις πόλεις είναι κάποια παραδείγματα. Ωστόσο, οι πλατφόρμες οικονομίας διαμοιρασμού όπως το Uber ή το Just Eat δεν αποδυναμώνουν απαραίτητα τον καπιταλισμό ή την πατριαρχία. Αντιθέτως, δημιουργούν νέα ηθικά ζητήματα γύρω από τα δικαιώματα των εργαζομένων και τον μαζικό διαμοιρασμό δεδομένων. Πολλές οικονομίες διαμοιρασμού, όμως, έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν θετικά τη βιωσιμότητα.

Για παράδειγμα, η κοινή στέγαση επιτρέπει στους ανθρώπους να συγκεντρώνουν πόρους, μειώνοντας την κατανάλωση και την παραγωγή, συμπεριλαμβανομένων των απορριμμάτων, απομακρύνοντας την ανάγκη ιδιοκτησίας ακινήτων.

- Οι **κυκλικές οικονομίες**, όπως η επαναχρησιμοποίηση (upcycling), τα συστήματα επιστροφής για την ανακύκλωση κουτιών και μπουκαλιών, η δωρεά ρούχων και η αγορά μεταχειρισμένων ειδών και βιβλίων, στοχεύουν στην αποδυνάμωση των τρεχόντων μη βιώσιμων και άδικων οικονομιών και κοινωνιών. Προσφέρουν νέα μοντέλα παραγωγής και κατανάλωσης που είναι «αναγεννητικά από σχεδιασμό», βελτιστοποιώντας τους πόρους και επαναχρησιμοποιώντας και μετασχηματίζοντας προϊόντα επανειλημμένα, μειώνοντας έτσι την κατανάλωση πρώτων υλών και απορριμμάτων. Ρίξε μια ματιά σε αυτό το βίντεο για τις κυκλικές οικονομίες, που αποτελεί μέρος μιας σειράς από την οικονομολόγο Kate Raworth για την «**Οικονομία της Ντόνας**». Αυτή η θεωρία εξετάζει λύσεις για τον σεβασμό και την υπεράσπιση των κοινωνικών (συμπεριλαμβανομένου του φύλου) και των πλανητικών ορίων ως πυξίδα για την ανθρώπινη πρόοδο αυτόν τον αιώνα.

Ο οικοφεμινισμός συνδυάζει τις θετικές επιπτώσεις του φύλου και της οικολογίας στις οικονομίες διαμοιρασμού και στις κυκλικές οικονομίες, εστιάζοντας στη συλλογική ευθύνη και τη συμμετοχή στην απόρριψη συγκεκριμένων μορφών καταπίεσης. Αυτή η προσέγγιση, όπως έχουμε δει, είναι εφικτή. Ίσως θα μπορούσαμε να δούμε μεγαλύτερη αναγνώριση για τη συμμετοχή όλων στη φροντίδα των παιδιών, των ηλικιωμένων και των ατόμων με προβλήματα υγείας. Ίσως θα μπορούσαμε να δώσουμε αξία σε εγκαταλελειμμένους ή αχρησιμοποίητους πράσινους χώρους, όπως το Szeszgyár, για να δημιουργήσουμε κοινοτικούς λαχανόκηπους, όπου η κοινότητα συλλογικά φροντίζει την τροφή της, μαγειρεύει και τρώει μαζί.

33 WEF (2022) Degrowth: what's behind this economic theory and why it matters today | World Economic Forum (weforum.org)

34 <https://degrowth.info/degrowth>

Η κλιματική κρίση και η περιβαλλοντική δικαιοσύνη δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω μέτρων ουδέτερων ως προς το φύλο και η έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης, δεν είναι ένα ζήτημα που αφορά μόνο τις γυναίκες και τα κορίτσια. **Όλοι και όλες έχουμε έναν σημαντικό ρόλο να παίξουμε ως πολίτες και ως άτομα.** Ως πολίτες, ασκώντας τα δημοκρατικά μας δικαιώματα με την ψήφο μας, έχουμε μια συγκεκριμένη ευκαιρία να επηρεάσουμε και να αλλάξουμε πολιτικές και νόμους, που κάνουν διακρίσεις και βλάπτουν τους ανθρώπους και το περιβάλλον. Έχουμε, επίσης, πολλούς άλλους τρόπους να εκφράσουμε τη φωνή μας και να συμμετάσχουμε ενεργά σε τοπικά και παγκόσμια ζητήματα, όπως η υπογραφή αιτήσεων, η υποστήριξη και ένταξη σε ακτιβιστικές οργανώσεις και ΜΚΟ, η συμμετοχή σε τοπικές επιτροπές και κοινότητες καθώς και η απαίτηση απαντήσεων και λύσεων από τους φορείς λήψης αποφάσεων. Σε ατομικό επίπεδο, το τι τρώμε, πώς ταξιδεύουμε, τα πράγματα που καταναλώνουμε, τα απόβλητα που παράγουμε, το τι μαθαίνουμε, πώς χαλαρώνουμε και ο τρόπος που φροντίζουμε τους άλλους ανθρώπους μπορούν να επηρεάσουν θετικά τα σπίτια μας, τις κοινότητες, τις πόλεις μας και το περιβάλλον, τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, εάν βασίζονται στις έννοιες της ισότητας, της δικαιοσύνης και της ισοτιμίας.

6. Γλωσσάρι

Αλληλεγγύη:

Ενότητα και συνεργασία μεταξύ ατόμων ή ομάδων με βάση κοινά ενδιαφέροντα, στόχους ή ταυτότητες. Η κλιματική αλληλεγγύη περιλαμβάνει συλλογική δράση και υποστήριξη για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της.

Ανθρακικό αποτύπωμα:

Μετρά την ποσότητα των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, που εκπέμπονται άμεσα ή έμμεσα από ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως η μεταφορά, η χρήση ενέργειας και η κατανάλωση. Αν και ο όρος χρησιμοποιείται ευρέως, η ιδέα του ανθρακικού αποτυπώματος εισήχθη από την British Petroleum, μια εταιρεία ορυκτών καυσίμων, με σκοπό να μετατοπίσει την ευθύνη για την κλιματική αλλαγή στη συμπεριφορά των ατόμων και όχι στην ευρεία εκμετάλλευση και καταστροφή από τις πετρελαϊκές εταιρείες.

Ανθρωποκεντρισμός:

Η πεποίθηση ότι οι άνθρωποι είναι το κεντρικό ή πιο σημαντικό είδος στη Γη, συχνά οδηγώντας στην εκμετάλλευση της φύσης για ανθρώπινο όφελος, χωρίς επαρκή μέριμνα για άλλα είδη ή οικοσυστήματα.

Αποικιοκρατία:

Ένα σύστημα κυριαρχίας όπου μια ξένη δύναμη επιβάλλει έλεγχο σε μια περιοχή και τον πληθυσμό της, εκμεταλλευόμενη τους πόρους και την εργασία για το όφελος του αποικιοκράτη. Διαταράσσει τους αυτόχθονες πολιτισμούς, τις οικονομίες και τις κοινωνικές δομές, οδηγώντας σε μακροχρόνιες ανισότητες και τραύματα. Η αποικιοκρατία είναι από τη φύση της βίαιη και καταπιεστική, ενισχύοντας την εξάρτηση και την υπανάπτυξη στις αποικισμένες περιοχές, ενώ διαιωνίζει φυλετικές ιεραρχίες και συμβάλλει στις παγκόσμιες ανισότητες.

Διαγενεακή δικαιοσύνη:

Η ηθική ευθύνη να λαμβάνονται υπόψη και να αντιμετωπίζονται οι ανάγκες και τα δικαιώματα των μελλοντικών γενεών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, ιδιαίτερα σε σχέση με τη βιωσιμότητα και τη διατήρηση του περιβάλλοντος.

Διαθεματικότητα (Intersectionality):

Πλαίσιο που εξετάζει πώς διάφορες κοινωνικές ταυτότητες (π.χ., φυλή, φύλο, τάξη) διασταυρώνονται, δημιουργώντας αλληλοκαλυπτόμενα συστήματα διακρίσεων και προνομίων, τονίζοντας την πολυπλοκότητα των εμπειριών των ατόμων στην κοινωνία.

Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου:

Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου ή τα αέρια του θερμοκηπίου, όπως το διοξείδιο του άνθρακα (CO₂), το μεθάνιο (CH₄) και το υποξείδιο του αζώτου (N₂O), παγιδεύουν θερμότητα στην ατμόσφαιρα της Γης, συμβάλλοντας στο φαινόμενο του θερμοκηπίου και στην παγκόσμια υπερθέρμανση.

Έμφυλη ανισότητα:

Η άνιση μεταχείριση ή αντίληψη των ατόμων με βάση το φύλο τους, που εκδηλώνεται σε διάφορους τομείς όπως το εισόδημα, η εκπαίδευση, η υγεία, η πολιτική εκπροσώπηση και η κοινωνική θέση, συχνά εις βάρος των γυναικών και των μη-δυναδικών ατόμων.

Ενδυνάμωση:

Η δυνατότητα να επιτρέπουμε στα άτομα ή τις κοινότητες να έχουν μεγαλύτερο έλεγχο στις ζωές τους, στη λήψη αποφάσεων και στους πόρους, συχνά μέσω της εκπαίδευσης, της πρόσβασης στην πληροφορία και της ενίσχυσης της αυτοπεποίθησης.

Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία:

Ένα σχέδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για να καταστήσει την οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης βιώσιμη, με στόχο την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 και την προώθηση πράσινων τεχνολογιών και πολιτικών.

Ζώνη Θυσίας:

Περιοχή που πλήττεται δυσανάλογα από την περιβαλλοντική υποβάθμιση ή τη ρύπανση.

Ισοτιμία:

Η εξασφάλιση δικαιοσύνης, αμεροληψίας και ισότητας στην κατανομή πόρων, ευκαιριών και ωφελειών, ιδιαίτερα αντιμετωπίζοντας ιστορικές ανισότητες και συστημικές διακρίσεις.

Καπιταλισμός:

Ένα οικονομικό σύστημα όπου ιδιώτες ή επιχειρήσεις κατέχουν και ελέγχουν τα μέσα παραγωγής και διανομής αγαθών και υπηρεσιών. Λειτουργεί με βάση τις αρχές του ανταγωνισμού της ελεύθερης αγοράς, το κίνητρο του κέρδους και την ελάχιστη κρατική παρέμβαση. Αν και προάγει την καινοτομία, την αποτελεσματικότητα και την οικονομική ανάπτυξη, ο καπιταλισμός συχνά οδηγεί σε σημαντικές εισοδηματικές ανισότητες και κοινωνική διαστρωμάτωση. Συνήθως δίνει προτεραιότητα στο κέρδος έναντι της κοινωνικής πρόνοιας, της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και των δικαιωμάτων των εργαζομένων, οδηγώντας σε εκμετάλλευση και οικονομική αστάθεια, ενώ η εξάρτησή του από τις δυνάμεις της αγοράς μπορεί να επιδεινώσει τις ανισότητες και να υπονομεύσει τις δημοκρατικές διαδικασίες.

Κλιματική αλλαγή:

Μακροπρόθεσμες μεταβολές στα παγκόσμια ή περιφερειακά κλιματικά πρότυπα, κυρίως λόγω ανθρωπίνων δραστηριοτήτων όπως η καύση ορυκτών καυσίμων και η αποψίλωση των δασών.

Κλιματική ουδετερότητα:

Η επίτευξη μιας καθαρής ισορροπίας μεταξύ των παραγόμενων και των αφαιρούμενων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από την ατμόσφαιρα, συνήθως μέσω αντισταθμίσεων άνθρακα ή άλλων μέτρων.

Κλιματικές αποζημιώσεις:

Αποζημιώσεις ή αποκατάσταση που παρέχονται από τον Παγκόσμιο Βορρά στις χώρες του Παγκόσμιου Νότου ή σε ευάλωτες κοινότητες για τις ζημιές και τις απώλειες που προκλήθηκαν από την κλιματική αλλαγή.

Κυκλική οικονομία:

Ένα οικονομικό μοντέλο σχεδιασμένο να μεγιστοποιεί τη χρήση των πόρων, μειώνοντας τα απόβλητα, επαναχρησιμοποιώντας προϊόντα και υλικά και ανακυκλώνοντας τους πόρους.

Κύκλος του άνθρακα:

Η φυσική διαδικασία με την οποία ο άνθρακας μετακινείται μεταξύ της ατμόσφαιρας, των ωκεανών, της ξηράς και των ζωντανών οργανισμών, ρυθμίζοντας την ισορροπία του άνθρακα στη Γη.

Οικολογικό έμφυλο χάσμα:

Διαφορές στις περιβαλλοντικές στάσεις και συμπεριφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, όπου συχνά οι γυναίκες είναι πιο πιθανό να εμπλέκονται σε φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές και να υποστηρίζουν περιβαλλοντικές πολιτικές σε σχέση με τους άνδρες.

Οικολογικές αρρενωπότητες:

Μορφές αρρενωπότητας που δίνουν προτεραιότητα στις οικολογικές αξίες, όπως η φροντίδα για το περιβάλλον, η βιωσιμότητα και η απόρριψη των παραδοσιακών προτύπων κυριαρχίας ή εκμετάλλευσης που συνδέονται με την παραδοσιακή αρρενωπότητα.

Οικοφεμινισμός:

Ένα κίνημα που συνδέει την καταπίεση των γυναικών με την περιβαλλοντική εκμετάλλευση, υποστηρίζοντας την κοινωνική και οικολογική δικαιοσύνη, αμφισβητώντας τις πατριαρχικές δομές και προάγοντας αλληλένδετους, βιώσιμους και δίκαιους τρόπους ζωής.

Παγκόσμιος Νότος/Παγκόσμιος Βορράς:

Κατηγοριοποιεί ευρύτερα τις περιοχές με βάση την οικονομική ανάπτυξη και τη γεωγραφική τοποθεσία. Ο Παγκόσμιος Νότος συνήθως αναφέρεται σε λιγότερο οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες στην Αφρική, τη Λατινική Αμερική και την Ασία, ενώ ο Παγκόσμιος Βορράς αναφέρεται σε πιο ανεπτυγμένες χώρες στη Βόρεια Αμερική, την Ευρώπη και μέρη της Ασίας.

Πατριαρχία:

Κοινωνικό σύστημα στο οποίο οι άνδρες κατέχουν την πρωταρχική εξουσία, κυριαρχώντας σε πολιτικές ηγετικές θέσεις, ηθική εξουσία, κοινωνικά προνόμια και έλεγχο της ιδιοκτησίας. Συνήθως συνεπάγεται την υποταγή των γυναικών και άλλων φύλων, διαμορφώνοντας κοινωνικούς κανόνες και θεσμούς για την ενίσχυση της ανδρικής κυριαρχίας και επιρροής, οδηγώντας σε έμφυλες ανισότητες και περιθωριοποίηση μη ανδρικών φωνών.

Πλανητικά όρια:

Επιστημονικά καθορισμένα όρια εντός των οποίων η ανθρωπότητα μπορεί να λειτουργεί με ασφάλεια, ώστε να αποφευχθεί η αποσταθεροποίηση των κρίσιμων συστημάτων της Γης. Περιλαμβάνουν εννέα περιοχές, όπως η κλιματική αλλαγή, η απώλεια της βιοποικιλότητας και η οξίνιση των ωκεανών. Η υπέρβαση αυτών των ορίων αυξάνει τον κίνδυνο εκτεταμένων, μη αναστρέψιμων περιβαλλοντικών αλλαγών που θα μπορούσαν να απειλήσουν την ανθρώπινη επιβίωση και την υγεία του πλανήτη.

Προ-φεμινιστική δέσμευση:

Υποστήριξη της ισότητας των φύλων, αμφισβήτηση του σεξισμού και υποστήριξη των φεμινιστικών αρχών. Περιλαμβάνει άτομα όλων των φύλων, συμπεριλαμβανομένων αγοριών και ανδρών, που εργάζονται για την αποδόμηση των πατριαρχικών συστημάτων, την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών και τη δημιουργία ίσων ευκαιριών και περιβαλλόντων για μια πιο συμπεριληπτική κοινωνία.

Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs):

Γνωστοί και ως Παγκόσμιοι Στόχοι ή Ατζέντα 2030: Παγκόσμιοι στόχοι που καθιερώθηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη για την αντιμετώπιση διαφόρων κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων, με στόχο την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης έως το 2030.

Φεμινισμός:

Κοινωνικά και πολιτικά κινήματα που υποστηρίζουν την πολιτική, οικονομική, προσωπική και κοινωνική ισότητα των φύλων και αμφισβητούν τις διακρίσεις και την καταπίεση που βασίζονται στο φύλο.

Φροντιστικές αρρενωπότητες:

Τονίζουν τη φροντίδα, την ενσυναίσθηση και τη συμπόνια ως ουσιώδη χαρακτηριστικά της αρρενωπότητας, αμφισβητώντας τα στερεότυπα που συνδέονται με την κυριαρχία και την επιθετικότητα.

COP (Διάσκεψη των Μερών):

Ετήσια συνάντηση όπου οι χώρες διαπραγματεύονται πολιτικές και συμφωνίες για το κλίμα στο πλαίσιο της Σύμβασης-Πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC).

Greenwashing:

Παραπλανητικές ή ανακριβείς πρακτικές από εταιρείες ή οργανισμούς που ισχυρίζονται ότι είναι φιλικές προς το περιβάλλον ή βιώσιμες χωρίς να τεκμηριώνουν επαρκώς τους ισχυρισμούς τους.

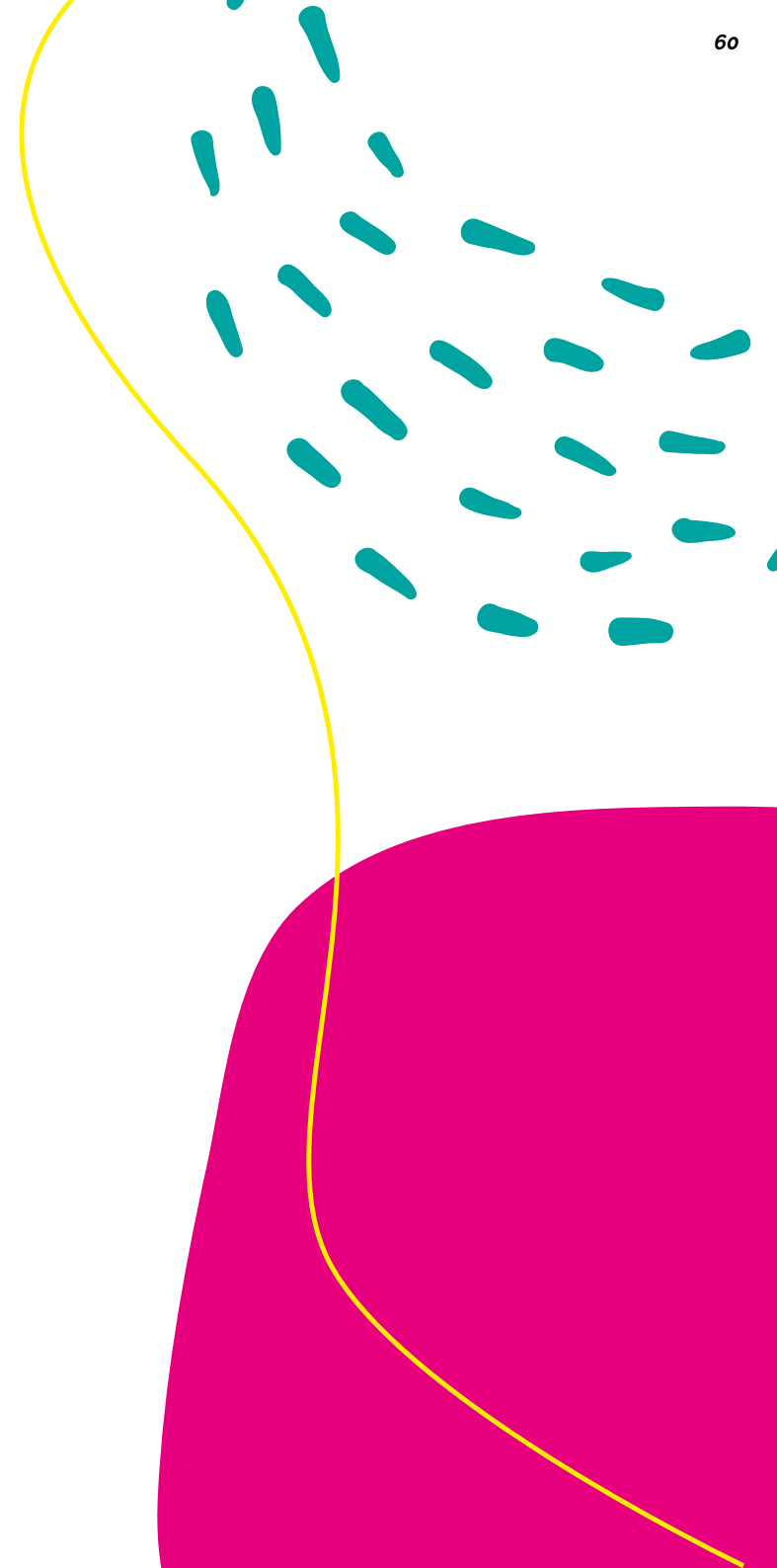
ΕΝΟΤΗΤΑ 3

5 Βασικά Σχέδια Μαθήματος

Τα 10 Σχέδια Μαθήματος του οδηγού είναι **σχεδιασμένα για άτομα εφηβικής και νεανικής ηλικίας και στοχεύουν σε μια βιωματική προσέγγιση για τη διερεύνηση κρίσιμων παγκοσμίων ζητημάτων** όπως η κλιματική αλλαγή, η κοινωνική δικαιοσύνη (Social Justice) με έμφαση στη διάσταση του φύλου (Gender Justice), η διαθεματικότητα (Intersectionality) και ο οικοφεμινισμός (Ecofeminism).

Μέσα από συμμετοχικές και βιωματικές δραστηριότητες ενισχύεται η κατανόηση της αλληλεξάρτησης μεταξύ των οικολογικών κρίσεων και των κοινωνικών ανισοτήτων, εστιάζοντας ιδιαίτερα στον τρόπο με τον οποίο αυτά τέμνονται (intersect) και επηρεάζουν το ένα το άλλο.

Εμβαθύνοντας σε αυτά τα θέματα, τα άτομα θα σχηματίσουν μια ολιστική άποψη της αλληλένδετης σχέσης μεταξύ των παγκόσμιων ζητημάτων και **θα ενδυναμωθούν ώστε να κινητοποιηθούν για να φέρουν μία θετική αλλαγή στις κοινότητές τους αλλά και πέρα από αυτές.**

Παράλληλα, κατά την υλοποίηση αυτών των σχεδίων μαθημάτων τα μέλη των ομάδων θα καλλιεργήσουν δεξιότητες όπως η αναλυτική και κριτική σκέψη, η ενσυναίσθηση, θα αποκτήσουν, επίσης, γνώσεις και θα προβληματιστούν πάνω στην πολυπλοκότητα των ζητημάτων, που αφορούν το κλίμα και την έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης (Gender Justice). Επιπρόσθετα, θα αναστοχαστούν πάνω στο πώς οι παγκόσμιες αλληλεξαρτήσεις διαμορφώνουν το σημερινό περιβαλλοντικό και κοινωνικό τοπίο και στο πώς μια οικοφεμινιστική προσέγγιση μπορεί να προσφέρει βιώσιμες λύσεις, συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός πιο δίκαιου και βιώσιμου κόσμου.

Κάθε σχέδιο μαθήματος έχει διάρκεια 45 λεπτά και τα 5 πρώτα αποτελούν τον βασικό κορμό για τη διερεύνηση της θεματικής ενώ τα υπόλοιπα 5 λειτουργούν υποστηρικτικά. Μη διστάσετε, όμως, να επιλέξετε και να υλοποιήσετε από το σύνολο των σχεδίων αυτά που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της ομάδας σας, ανεξάρτητα από τον διαχωρισμό ή/και την σειρά με την οποία παρατίθενται στο υλικό.

Τέλος, υλικό για το θεωρητικό πλαίσιο, την εκπαιδευτική προσέγγιση και ένα μικρό γλωσσάρι γύρω από τους όρους, που πραγματεύεται στο σύνολό του ο οδηγός, μπορείτε να βρείτε στην ενότητα 1 & 2 του Οδηγού.

Βασικό Σχέδιο Μαθήματος Νο 1

ΕΝΔΟΝΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

ΣΤΟΧΟΙ

- Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν για τις οικολογικές κρίσεις και τις ανισότητες μεταξύ των φύλων
- Να διερευνήσουν το πώς συνδέονται οι οικολογικές κρίσεις με τις ανισότητες μεταξύ των φύλων
- Να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη για την πολυπλοκότητα των ζητημάτων, που συσχετίζονται με περιβάλλον την κοινωνική δικαιοσύνη με έμφαση στην διάσταση του φύλου

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Ο σκοπός αυτού του σχεδίου μαθήματος είναι να εισαγάγει τα μέλη της ομάδας στις βασικές έννοιες του οδηγού: διαθεματικότητα (Intersectionality), κλιματική δικαιοσύνη, έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης.

ΗΛΙΚΙΑ 15+

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 45 λεπτά

ΧΩΡΟΣ

Μία αίθουσα ή ένας εξωτερικός χώρος με πρόσβαση το διαδίκτυο (προαιρετικά)

ΥΛΙΚΑ

- Χαρτί του μέτρου
- Χρωματιστά στυλό ή μαρκαδόροι
- Περιοδικά, εφημερίδες, φυλλάδια κτλ.
- Ψαλίδι
- Κόλλα
- Μια ηλεκτρονική συσκευή (PC, laptop ή tablet)
- Πρόσβαση στο διαδίκτυο

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

- Κλιματική Αλλαγή
- Οικολογικές κρίσεις
- Ανισότητες μεταξύ των φύλων
- Αλληλεξαρτήσεις
- Διαθεματικότητα

ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ

Γνώσεις και Κατανόηση:

- Κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα και δικαιοσύνη μεταξύ των φύλων
- Ταυτότητα, διαφορετικότητα και διαθεματικότητα
- Ανθρώπινα δικαιώματα
- Εξουσία, ενδυνάμωση και συνηγορία

Αξίες και Στάσεις:

- Αίσθηση ταυτότητας, αυτοεκτίμηση και σεβασμός της Διαφορετικότητας και στα ανθρώπινα δικαιώματα
- Δέσμευση για κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα, φροντίδα και ενεργή συμμετοχή στην κοινότητα

Δεξιότητες:

- Κριτική, ανεξάρτητη και δημιουργική σκέψη
- Ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη
- Αυτογνωσία και αναστοχασμός

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Επιλέξτε περιοδικά και/ή επιπλέον εικόνες/φωτογραφίες από την τοπική και παγκόσμια κοινωνία, αλλά και από διαφορετικές χρονικές περιόδους, που να προσφέρουν, ξεφυλλίζοντάς τα, μια ποικιλία από έμφυλα στερεότυπα και τους κοινωνικά κατασκευασμένους ρόλους των φύλων, ορατές και «αόρατες» ανισότητες μεταξύ των φύλων σε διάφορους τομείς, όπως στην εργασία, στην φροντίδα του σπιτιού, σε ρόλους φροντιστών και φροντιστριών, στις δομές/θεσμούς λήψης αποφάσεων, σε ρόλους ηγεσίας κτλ. Επίσης, εμπλουτίστε το υλικό με εικόνες από διάφορες κλιματικές κρίσεις ή/και δράσεις για το κλίμα από άτομα και οργανώσεις.

ΒΗΜΑ 1

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 15 ΛΕΠΤΑ

Ξεκινήστε εξηγώντας ότι πολύ συχνά πλέον χρησιμοποιείται ο όρος Οικολογικές Κρίσεις και κάντε ένα σύντομο καταιγισμό ιδεών για το τι μπορεί να σημαίνει ή περιλαμβάνει αυτός ο όρος. Χωρίστε, στη συνέχεια, την ομάδα σε 2 μικρότερες (ή και περισσότερες, εάν ο αριθμός της ομάδας είναι μεγάλος) και ζητήστε τους να σημειώσουν τις οικολογικές κρίσεις, που γνωρίζουν ή μπορούν να σκεφτούν. Αφού ολοκληρώσουν την παραπάνω διαδικασία, σ' ένα άλλο ή και το ίδιο χαρτί, εάν υπάρχει χώρος, ζητήστε να σκεφτούν και να καταγράψουν καταστάσεις, που φανερώνουν ανισότητες μεταξύ των φύλων και υπάρχουν στην κοινωνία μας.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 15 ΛΕΠΤΑ

Δώστε λίγο χρόνο στις ομάδες να παρατηρήσουν αυτά που είναι καταγεγραμμένα και έπειτα να αναστοχαστούν:

- **Πώς συνδέονται μεταξύ τους οι οικολογικές κρίσεις και οι μορφές ανισότητας των φύλων;**

Δώστε λίγο χρόνο στις ομάδες και μετά προτείνετέ τους να φτιάξουν ένα κολλάζ, που να δείχνει την σύνδεση, χρησιμοποιώντας τις εικόνες ή/και φωτογραφίες του έντυπου υλικού. Ενθαρρύνετε τις ομάδες να σκεφτούν δημιουργικά και να αξιοποιήσουν πέρα από τις εικόνες και ό, τι άλλο θέλουν πχ. πρωτότυπες ζωγραφιές, συνθήματα, αποσπάσματα από ποιήματα ή άλλα λογοτεχνικά έργα κτλ.

Τέλος, ζητήστε να παρουσιάσουν τα κολλάζ και συζητήστε στην ολομέλεια:

- Κάτι που σας έκανε εντύπωση κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας;
- Κάτι που πιθανά δεν το είχατε σκεφτεί μέχρι τώρα και έγινε τώρα επ' αφορμή της δραστηριότητας;

Εικ:1 Δημιουργία ομάδας Νέων

Εναλλακτικά, το κολλάζ μπορεί να γίνει ψηφιακά, χρησιμοποιώντας μία εφαρμογή όπως: www.canva.com.

ΒΗΜΑ 2

ΒΗΜΑ 3

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 15 ΛΕΠΤΑ

Παρακολουθείστε το βίντεο που ακολουθεί με την ιστορία της Ineza Umuhoza Grace:

Untold stories of climate change loss and damage in the LDCs: Rwanda

YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=VSWQDDz72I>

Διάρκεια: 2:00, χωρίς ελληνικούς υπότιτλους.

Μπορείτε να βρείτε επιπλέον πληροφορίες για την Ineza Umuhoza Grace, στο Σχέδιο Μαθήματος «Καταπολέμηση της Κλιματικής Αλλαγής».

Γράψτε στον πίνακα ή στο χαρτί του μέτρου τα παρακάτω:

Για να κατανοήσουμε ένα πρόβλημα/μια κατάσταση είναι σημαντικό να εξετάσουμε:

- **Παρόν: Ποιες είναι οι επιπτώσεις; Ποιο άτομο ή άτομα εμπλέκονται;**
- **Παρελθόν: Από πού προέρχεται το πρόβλημα; Ποια είναι τα βαθύτερα αίτια και ποιες προσπάθειες έχουν γίνει μέχρι σήμερα για την αντιμετώπιση και επίλυση του προβλήματος;**
- **Μέλλον: Ποιες λύσεις και εναλλακτικές υπάρχουν;**

Ζητείστε από κάθε ομάδα να επιλέξει είτε μια οικολογική κρίση ή μια ανισότητα μεταξύ των φύλων από το κολλάζ τους, που θεωρούν ως την πιο επείγουσα ή ανησυχητική και μετά συζητείστε, αναλύοντας την με βάση τα όσα γράψατε στον πίνακα (ή στο χαρτί).

Με βάση την ιστορία της Ineza Umuhoza Grace, ζητήστε από τα μέλη της ομάδας να στοχαστούν τα ακόλουθα ερωτήματα, προκειμένου να εμβαθύνουν τις σκέψεις τους πάνω στην πολυπλοκότητα του κάθε ζητήματος.

- **Τοπικά και Παγκόσμια:**

Πώς το πρόβλημα επηρεάζει τους ανθρώπους, το περιβάλλον, την οικονομία, σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο;

- **Ατομικά και Συλλογικά:**

Πώς επηρεάζονται τα άτομα και οι κοινότητες; Ποια άτομα και ποιες κοινότητες επηρεάζονται περισσότερο ή λιγότερο;

- **Λογική και Συναισθημα:**

Πώς αντιδρούν οι άνθρωποι πχ. ενέργειες, δράσεις, πολιτικές που υποστηρίζουν, πρακτικές σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο; Πώς «αντιδρούν» σε συναισθηματικό επίπεδο, ποια συναισθήματα τους γεννιούνται πχ. θυμός, απογοήτευση και/ή χειραγώγησης των άλλων λόγω της συναισθηματικής τους ευθραυστότητας κτλ.;

Βασικό Σχέδιο Μαθήματος Νο 2

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΝΤΟΜΙΝΟ

ΣΤΟΧΟΙ

- Να γνωρίσουν ακτιβιστές και ακτιβίστριες και τις δράσεις τους
- Να κατανοήσουν τη βιωσιμότητα, τους 3 πυλώνες αυτής και τις μεταξύ τους συνδέσεις
- Να αναλογιστούν τη σημασία των ατομικών και συλλογικών δράσεων στην αντιμετώπιση παγκοσμίων προκλήσεων
- Να προβληματιστούν γύρω από την ισότητα των φύλων και τα ανθρώπινα δικαιώματα

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Αυτό το σχέδιο μαθήματος παρουσιάζει ακτιβιστές και ακτιβίστριες, που δραστηριοποιούνται για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων ζητημάτων. Το βασικό μέσο για να γίνει αυτό είναι να φτιάξουν ένα ντόμινο, αντιστοιχίζοντας την περιγραφή ενός προσώπου με τη φωτογραφία του. Το ντόμινο μπορεί, επίσης, να αποτελέσει μια ευκαιρία στοχασμού για το ποια άτομα μπορούν να γίνουν φορείς αλλαγής και πώς μπορεί αυτή η αλλαγή να γίνει πραγματικότητα.

ΗΛΙΚΙΑ 14+

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 45 λεπτά

ΧΩΡΟΣ

Μία αίθουσα ή ένας εξωτερικός χώρος

ΥΛΙΚΑ

- Φύλλο εργασίας 1 – Βιωσιμότητα
- Φύλλο εργασίας 2 – Παγκόσμιο Ντόμινο
- Χαρτάκια σημειώσεων (Post-it)
- Μαρκαδόροι/στυλό
- Ψαλίδια

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

- Παγκόσμιες προκλήσεις
- Αλληλεξαρτήσεις
- Ισότητα μεταξύ των φύλων
- Ανθρώπινα δικαιώματα
- Ατομική και συλλογική δράση

ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ

Γνώσεις και Κατανόηση:

- Κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα και δικαιοσύνη μεταξύ των φύλων
- Ταυτότητα, διαφορετικότητα και διαθεματικότητα
- Ανθρώπινα δικαιώματα
- Εξουσία, ενδυνάμωση και συνηγορία

Αξίες και Στάσεις:

- Αίσθηση ταυτότητας, αυτοεκτίμηση και σεβασμός στη διαφορετικότητα
- Δέσμευση για κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα, φροντίδα και αίσθηση της κοινότητας
- Σεβασμός στους ανθρώπους και στα ανθρώπινα δικαιώματα

Δεξιότητες:

- Κριτική, ανεξάρτητη και δημιουργική σκέψη
- Ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη
- Αυτογνωσία και αναστοχασμός

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Εκτυπώστε τόσες φορές το Φύλλο εργασίας 2, ώστε να δώσετε ένα σε κάθε ομάδα των 5 ατόμων, που θα δημιουργήσετε κατά τη διάρκεια της υλοποίησης των δραστηριοτήτων.

Προαιρετικά, ζητήστε από τα μέλη της ομάδας σας να κάνουν μία σύντομη μελέτη για την βιωσιμότητα, για παράδειγμα παρακολουθώντας ή/και διαβάζοντας τα παρακάτω:

- **Sustainable Earth, Sustainability in 4 minutes | Sustainable Explainable, 2022** (3:53 λεπτά, χωρίς ελληνικούς υποτίτλους)
YouTube: https://www.youtube.com/watch?v=t69P9_v7jrU
- **Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, στην Ενότητα 2 του οδηγού –Κανένας στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί μεμονωμένα!**

ΒΗΜΑ 1

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 ΛΕΠΤΑ

Ξεκινήστε ρωτώντας ποια είναι η πρώτη λέξη που τους έρχεται στο μυαλό, όταν ακούνε τη λέξη βιωσιμότητα. Δώστε χρόνο για τις απαντήσεις και έπειτα προβάλετε ή μοιράστε τα αντίτυπα του **Φύλλο εργασίας 1 - Βιωσιμότητα**, το οποίο περιγράφει τους τρεις βασικούς πυλώνες της βιωσιμότητας Οικονομία, Κοινωνία, Περιβάλλον και παράλληλα αναλύει το τι περιλαμβάνουν αυτοί οι πυλώνες.

Δώστε λίγο χρόνο για να διαβαστεί και στη συνέχεια ξεκινήστε την κουβέντα ρωτώντας:

- **Είναι κάτι που σας ξαφνιάζει ευχάριστα στους 3 πυλώνες;**
- **Λείπει κάτι από τους πυλώνες που θα προτείνατε να προστεθεί και για ποιο λόγο;**
- **Ποια άτομα πιστεύετε ότι εν δυνάμει μπορούν φορείς αλλαγής για έναν ποιο βιώσιμο κόσμο;**

ΒΗΜΑ 2

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 ΛΕΠΤΑ

Χωρίστε, έπειτα την ομάδα σας σε μικρότερες των πέντε ατόμων. Μοιράστε το **Φύλλο Εργασίας 2 – Παγκόσμιο Ντόμινο** και ζητήστε τους να κόψουν τις κάρτες στο περίγραμμά τους. Εξηγήστε ότι σε κάθε κάρτα υπάρχει μια φωτογραφία ενός προσώπου και μια περιγραφή. Ωστόσο, η περιγραφή της δράσης δεν αντιστοιχεί στο πρόσωπο της φωτογραφίας. Κάθε ομάδα έχει στόχο να αντιστοιχήσει σωστά φωτογραφία και περιγραφή με την λογική του ντόμινο. Προτείνετε στις ομάδες να ξεκινήσουν διαβάζοντας τις κάρτες και έπειτα να τοποθετήσουν τα κομμάτια με τέτοιο τρόπο ώστε κάθε περιγραφή να «ακουμπά» στην σωστή φωτογραφία.

Μπορείτε να δείτε τη λύση [εδώ: https://www.canva.com/design/DAGKXkjC_Fw/-ueffkn1i56pm5Fu3A1F9w/edit](https://www.canva.com/design/DAGKXkjC_Fw/-ueffkn1i56pm5Fu3A1F9w/edit)

ΒΗΜΑ 3

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 ΛΕΠΤΑ

Ζητήστε από τις ομάδες να επιλέξουν έναν ακτιβιστή ή μια ακτιβίστρια. Ο στόχος της κάθε ομάδας είναι να αναλύσει τις δράσεις αυτού του ατόμου και να αποφασίσει σε ποιον πυλώνα της βιωσιμότητας ανήκουν αυτές. Οι ομάδες γράφουν έπειτα σε χαρτάκια ποστ-ιτ τις δράσεις τον πυλώνα, που νομίζουν ότι ανήκουν. Δώστε χρόνο στα μέλη των ομάδων, εάν το επιθυμούν, να βρουν περισσότερα στοιχεία για τα άτομα και τις δράσεις τους στο διαδίκτυο.

Ζητήστε από κάθε ομάδα να κάνει μια σύντομη παρουσίαση του ατόμου που επέλεξε καθώς και τη δράση του πχ. τι είδους δράση, σε ποιον πυλώνα ανήκει, ποιο συγκεκριμένο τομέα του επηρεάζει κτλ.

Τοποθετήστε όλα τα ποστ-ιτ σε περίοπτη θέση και ζητήστε από την ομάδα να τα παρατηρήσει. Ενθαρρύνετε τα μέλη στην ολομέλεια να σκεφτούν κατά πόσο μία δράση επηρεάζει τελικά μόνο έναν πυλώνα ή ένα συγκεκριμένο στοιχείο του; Κατά πόσο και με ποιο τρόπο αλληλοεπηρεάζονται; Παροτρύνετε στη συνέχεια την ομάδα να δώσει συγκεκριμένα παραδείγματα, για παράδειγμα, η φύτευση δέντρων επηρεάζει την προστασία των τοπικών οικοσυστημάτων και του κλίματος (Είδη, Οικοσυστήματα και Προστασία του Κλίματος). Απαιτεί, επίσης, εκπαίδευση και συμμετοχή της τοπικής κοινότητας (Βιώσιμη Κοινότητα), δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας, που συχνά απευθύνονται σε γυναίκες, γεγονός που συμβάλλει στη μείωση της φτώχειας (Σταθερή Απασχόληση, Ισότητα των Φύλων, Υγεία).

ΒΗΜΑ 4

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 15 ΛΕΠΤΑ

Συνεχίστε την συζήτηση, ενδεικτικά με τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- **Τι πιστεύετε ότι κινητοποιεί αυτά τα άτομα για να δράσουν;**
- **Ποια πιστεύεται ότι είναι τα στοιχεία που τους χαρακτηρίζουν;**
- **Τι βοηθάει στην επίτευξη αυτών των αλλαγών μέσω της δράσης;**
- **Αναλογιστείτε το ρόλο του φύλου, της παιδείας και του κοινωνικού πλαισίου μέσα στο οποίο ζουν. Υπάρχει κάτι που να συνδέει τα άτομα αυτά μεταξύ τους;**
- **Σε τι διαφέρουν τα άτομα αυτά;**
- **Πώς επηρεάζει η βιωσιμότητα την ποιότητα ζωής των όλων των ανθρώπων;**
- **Πώς επηρεάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα;**

Ενθαρρύνετε τα μέλη της ομάδας να σκεφτούν και να εκφράσουν τις απόψεις τους για τη σημασία της συμμετοχής των γυναικών στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων, την ανισορροπία μεταξύ γυναικών και ανδρών σε θέσεις λήψης αποφάσεων ή ηγετικούς ρόλους, για επίσημες και ανεπίσημες μορφές απλήρωτης εργασίας κτλ.

Ζητήστε, τέλος, από τα μέλη της ομάδας να τοποθετηθούν πάνω στην ακόλουθη δήλωση, κατά πόσο δηλαδή συμφωνούν ή διαφωνούν «Ούτε το φύλο, η ηλικία, ούτε η μόρφωση καθορίζουν την ικανότητά μας να συμβάλλουμε σε έναν καλύτερο και πιο δίκαιο κόσμο. Όλοι μπορούμε να αναλάβουμε ένα ρόλο στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων».

ΒΗΜΑ 5

Μπορείτε να επεκτείνετε αυτή τη δραστηριότητα περαιτέρω:

- **Δημιουργώντας επιπλέον κάρτες ντόμινο:** Εντοπίστε άλλα άτομα από την τοπική σας κοινότητα, που αγωνίζονται για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων.
- **Δημιουργώντας προσωπικές κάρτες:** Γράψτε λίγα λόγια για τον εαυτό σας και μοιραστείτε το πώς εσείς ανταποκρίνεστε στις παγκόσμιες προκλήσεις και συμβάλλετε στη διαμόρφωση ενός πιο βιώσιμου κόσμου.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
<p>Τεχνολογικές καινοτομίες Εισαγωγή νέων τεχνολογιών που αυξάνουν την αποδοτικότητα της παραγωγής και μειώνουν την κατανάλωση πόρων.</p> <p>Σταθερή απασχόληση Πρωώθηση της απασχόλησης μέσω επενδύσεων σε τοπικές επιχειρήσεις και ανάπτυξη της κοινότητας.</p> <p>Οικονομική δικαιοσύνη Ευαισθητοποίηση και δεξιότητες οικονομικής διαχείρισης εντός της κοινότητας για τη στήριξη της οικονομικής σταθερότητας, συμπεριλαμβανομένων των δίκαιων και χωρίς διακρίσεις μισθών.</p> <p>Βιώσιμη κατανάλωση Διατήρηση ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος που δεν διαιωνίζει τη συνεχώς αυξανόμενη κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών.</p>	<p>Προστασία των ειδών Πρωτοβουλίες με στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας μέσω της προστασίας απειλούμενων ειδών (χερσαίων και υδρόβιων).</p> <p>Προστασία του Οικοσυστήματος Δράσεις που αποσκοπούν στη διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων και χώρων για την άγρια ζωή.</p> <p>Προστασία του κλίματος Δράσεις που αποσκοπούν στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής μέσω της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της εφαρμογής μέτρων προσαρμογής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεών της.</p> <p>Μείωση της ρύπανσης Υλοποίηση πολιτικών και τεχνολογιών για τη μείωση της ρύπανσης της ατμόσφαιρας, του νερού και του εδάφους και για την αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων.</p>	<p>Ισότητα των φύλων Πρωτοβουλίες για την προώθηση των ίσων ευκαιριών και την εξάλειψη των διακρίσεων στην κοινωνία.</p> <p>Πρόσβαση στην παιδεία Εξασφάλιση καθολικής πρόσβασης σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης με σκοπό την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη.</p> <p>Υγεία Δράσεις για τη βελτίωση της δημόσιας υγείας μέσω της προώθησης ενός υγιεινού τρόπου ζωής, της παροχής πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και της καταπολέμησης των ασθενειών.</p> <p>Βιώσιμη κοινότητα Οικοδόμηση κοινοτήτων με βάση τη συνεργασία, την κατανόηση, την ενσυναίσθηση, και την ειρηνική συνύπαρξη.</p>

Μπορείτε να δείτε τη σωστή διάταξη των καρτών εδώ.

Wangari Maathai

Φωτογραφία: Wangari Maathai,
προέλευση φωτογραφίας: Kingkongphoto & www.celebrity-photos.com, CC BY-SA 2.0

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η WANGARI MAATHAI

Η Wangari Maathai γεννήθηκε στην Κένυα. Είναι κοινωνική, περιβαλλοντική και πολιτική ακτιβίστρια. Σπούδασε βιολογία σε αμερικανικά και γερμανικά πανεπιστήμια και κτηνιατρική στο Πανεπιστήμιο του Νάϊρόμπι. Ίδρυσε το Green Belt Movement.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ

Το **Green Belt Movement**, το οποίο ίδρυσε η Wangari, έχει φυτέψει 30 εκατομμύρια δέντρα. Οι φυτεύσεις εμπλούτισαν τη βιοποικιλότητα και είχαν ως στόχο να αποτρέψουν την ερημοποίηση της ηπείρου και τη φτώχεια και την πείνα που συνδέονται με αυτήν. Οι εθελοντές του Green Belt ασχολούνται, επίσης, με την **εκπαίδευση, προθώνας τις αρχές της σωστής διατροφής και τα ανθρωπina δικαιώματα**. Οι δράσεις της έχουν, επίσης, οδηγήσει στη δημιουργία πολλών νέων θέσεων εργασίας για χιλιάδες γυναίκες από την Κένυα όπως σε φυτώρια δέντρων. Η Wangari ήταν η πρώτη γυναίκα από την Αφρική που κέρδισε το βραβείο Νόμπελ Ειρήνης για το έργο της για την προστασία του περιβάλλοντος, την ανάπτυξη, τη δημοκρατία και την ειρήνη.

Ποια είναι;

Nadia Tutarieva

Φωτογραφία: Nadia Tutarieva, προέλευση φωτογραφίας: UN Women

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η NADIA TUTARIEVA

Η Nadia Tutarieva γεννήθηκε στο Λουχάνσκ της Ουκρανίας. Είναι μια νεαρή ακτιβίστρια, που αγωνίζεται για τα δικαιώματα των γυναικών και την ειρήνη παγκοσμίως. Είναι δασκάλα σε σχολείο.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ

Σε ηλικία 19 ετών άρχισε να βοηθάει τα κορίτσια να μορφωθούν και να πάρουν το μέλλον τους στα χέρια τους. Από 2014, δουλεύει συστηματικά για την εκπαίδευση και την εξήγηση θεμάτων που σχετίζονται με τον πόλεμο σε μαθητές σχολείων. Η Nadia είναι επίσης **συνιδρύτρια της οργάνωσης Girls of Chuhinka**, η οποία αγωνίζεται για την ισότητα των φύλων και την ενίσχυση του ρόλου των γυναικών **στην οικοδόμηση της ειρήνης και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική και πολιτική ζωή**. Η ίδια θέλει να συμμετάσχει ενεργά στην πολιτική ζωή της κοινότητάς της.

Ποια είναι;

Μπορείτε να δείτε τη σωστή διάταξη των καρτών εδώ.

William Kamkwamba

Φωτογραφία: William Kamkwamba, δημιουργός της φωτογραφίας: Erik (HASH) Hersman, CC BY-NC-SA 2.0

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο WILLIAM KAMKWAMBA

Ο William Kamkwamba είναι από το Malawi. Λόγω της ξηρασίας, που βύθισε την οικογένειά του σε ακραία φτώχεια, αναγκάστηκε να σταματήσει το σχολείο. Στο χωριό του, οι κάτοικοι υπέφεραν, μεταξύ άλλων, και από έλλειψη πρόσβασης στην ενέργεια.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ

Ο William κατασκεύασε τον **πρώτο ανεμόμυλο** από παλιοσίδερα που βρήκε στο χωριό, δίνοντας στην οικογένειά του τη δυνατότητα να γίνει η πρώτη στο χωριό που είχε πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια. Οι τοπικές εφημερίδες γρήγορα άρχισαν να γράφουν για αυτό του το κατόρθωμα και τον προσκάλεσαν σε μια συνάντηση TEDx στην Τανζανία.

Ο Kamkwamba έλαβε χρηματοδότηση **για να συνεχίσει τις**

σπουδές του και αργότερα έγινε δεκτός σε πανεπιστήμιο στις Ηνωμένες Πολιτείες. Εν τω μεταξύ, ίδρυσε τον οργανισμό Moving Windmills, ο οποίος αγωνίζεται για καθαρό νερό, υγεία, παιδεία και ενίσχυση των τοπικών κοινοτήτων, συνεργαζόμενος με διάφορες άλλες ανθρωπιστικές οργανώσεις στο Νότιο Ημισφαίριο.

Ποια είναι;

Gitanjali Rao

Φωτογραφία: Gitanjali Rao, δημιουργός φωτογραφίας: Ramachb, CC-BY-SA-4.0

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η GITANJALI RAO

Η Gitanjali Rao γεννήθηκε στο Κολοράντο των Ηνωμένων Πολιτειών. Σε ηλικία 11 ετών, έμαθε για τη μόλυνση του νερού από μόλυβδο στο Φλίντ του Μίσιγκαν. Η κατανάλωση τέτοιου μολυσμένου νερού είναι επικίνδυνη για την υγεία. Αυτό την ενέπνευσε να εμβαθύνει τις γνώσεις της σχετικά με τη μόλυνση από μόλυβδο και άλλες τοξίνες στο πόσιμο νερό. Η Rao συμμετείχε σε έναν διαγωνισμό, που της έδωσε τη δυνατότητα να συνεργαστεί με έναν μέντορα, ο οποίος τη βοήθησε να υλοποιήσει το έργο της.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ

Η εφεύρεση της Rao ονομάζεται Τηθός, από το όνομα της ελληνικής θεότητας του γλυκού νερού, μιας Τιτανίδας. Πρόκειται για ένα κουτί σε μέγεθος τράπουλας που περιέχει μια μπαταρία, Bluetooth και νανοσωληνες άνθρακα για την ανίχνευση του μολύβδου στο νερό. Στόχος της εφεύρεσης είναι η **γρήγορη μέτρηση της καθαρότητας του νερού για προσωπική χρήση**. Η Rao δημιούργησε, επίσης, την εφαρμογή **Kindly**, η οποία χρησιμοποιεί τεχνητή νοημοσύνη για να ανιχνεύει τον διαδιδυακό εκφοβισμό σε πρώιμο στάδιο.

Η Rao συνεργάζεται επίσης με σχολεία, διεθνείς οργανισμούς και μουσεία, διοργανώνοντας **εργαστήρια** καινοτομίας **για τους** **συνμηλικούς της**.

Ποια είναι;

Μπορείτε να δείτε τη σωστή διάταξη των καρτών εδώ.

Miranda Wang

Φωτογραφία: Miranda Wang, πρόσδεση φωτογραφίας: BioCollection, 2018 Climate Fellow, CC-BY-NC-SA 2.0

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η MIRANDA WANG

Η Miranda Wang άρχισε να ενδιαφέρεται για τη βιοτεχνολογία σε ηλικία 18 ετών. Μαζί με μια συμπαθήτριά της ανακάλυψε ένα βακτήριο το οποίο διασπά τις φθαλικές ενώσεις που χρησιμοποιούνται στα πλαστικά. Στη συνέχεια, σπούδασε βιοχημεία στο Πανεπιστήμιο του Τορόντο και μοριακή και κυτταρική βιολογία και μηχανολογική επιχειρηματικότητα στο Πανεπιστήμιο της Πενσυλβανία. Κατά τη διάρκεια των σπουδών της ίδρυσε την BioCollection.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ

Ο Η εταιρεία που ίδρυσε η Miranda χρησιμοποιεί συνθετική βιολογία για να αναπτύξει λύσεις για την κρίση των πλαστικών. Διερευνούν τη δυνατότητα διάσπασης του μη ανακυκλώσιμου πλαστικού, το οποίο αντιπροσωπεύει το 1/3 της παγκόσμιας παραγωγής πλαστικού, σε χρήσιμες χημικές ενώσεις. Αυτή τη στιγμή σε πιλοτική εφαρμογή λειτουργεί ένα εργοστάσιο επεξεργασίας αποβλήτων και βοθητών, επίσης, την Google στην εφαρμογή μιας πολιτικής μηχανικών αποβλήτων στα γραφεία της. Η Miranda έχει αναγνωριστεί πολλές φορές, μεταξύ άλλων από το Forbes 30 under 30, New York Times Visionaries Courage to Change the World, «Pritzker Environmental Genius» και φέτος ως «United Nations Young Champion of the Year».

Ποια είναι;

Olga Malinkiewicz

Φωτογραφία: Olga Malinkiewicz, δημιουργός της φωτογραφίας: Julia Przenajkowska, CC BY-SA 4.0

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η OLGA MALINKIEWICZ

Η Olga Malinkiewicz γεννήθηκε στην Πολωνία. Αποφοίτησε από τη Σχολή Φυσικής του Πανεπιστημίου της Βαρσοβίας και από το Πολυτεχνείο της Καταλονίας στη Βαρκελώνη. Ολοκλήρωσε το διδακτορικό της στη Φυσική στο Πανεπιστήμιο της Βαλένθια. Είναι συν-ιδρύτρια και διευθύνουσα σύμβουλος τεχνολογίας στην Saule Technologies.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ

Η Όλγα είναι συν-δημιουργός μιας οικονομικά αποδοτικής μεθόδου για την παραγωγή εκτυπωμένων ηλιακών κυψελών με βάση ομάδες ορυκτών - πρόκειται για πολύ λεπτά και εύκαμπτα ηλιακά πάνελ, που μπορούν να τοποθετηθούν σε κτίρια, στέγες και διάφορες άλλες επιφάνειες. Μετά από αρκετά χρόνια η Όλγα δημιούργησε μια ομάδα ειδικών και ένα εργαστήριο αφιερωμένο σε αυτή τη νέα τεχνολογία.

Κατέχει τον τίτλο «Πολύ Σημαντικός Πολωνός Καινοτόμος» (διαγωνισμός Young Leaders of Innovation, 2015) και του «Καινοτόμος της Χρονιάς». Το 2016, της απονεμήθηκε ο «Σταυρός του Ιππότη του Τάγματος Polonia Restituta» για την εξέχουσα συμβολή της στην ανάπτυξη της πολωνικής επιστήμης.

Ποιος είναι;

Μπορείτε να δείτε τη σωστή διάταξη των καρτών εδώ.

Kotchakorn Voraakhom

Φωτογραφία: Kotchakorn Voraakhom, προέλευση φωτογραφίας: Porous City Network, CC-BY-NC-SA 2.0

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΚΟΤΣΑΚΟΡΝ ΒΟΡΑΑΚΧΟΜ

Η Kotchakorn Voraakhom γεννήθηκε στην Μπανγκόκ και είναι ιδρύτρια της οργάνωσης Porous City Network. Πήρε πτυχίο αρχιτεκτονικής τοπίου στο Πανεπιστήμιο της Ταϊλάνδης και ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές της σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ. Κατά τη διάρκεια των σπουδών της, υπήρξε μεταξύ των συνιδρυτών της Kounkuey Design Initiative - μιας οργάνωσης που υποστηρίζει πόλεις που δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους για τη δημιουργία τοπικών και φιλικών προς την κοινότητα χώρων.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ

Η οργάνωση που ίδρυσε η Kotchakorn δραστηριοποιείται για την **αύξηση των χώρων πρασίνου στις πόλεις ώστε να αντισταθμιστούν οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής**. Ιδιαίτερα σε αστικές περιοχές και σε περιοχές κοντά σε ποτάμια, που είναι επιρρεπείς σε πλημμύρες. Σύμφωνα με το περιοδικό Time, συγκαταλέγεται στις 15 γυναίκες που μάχονται κατά της κλιματικής αλλαγής.

Ποια είναι;

Hinduo Oumarou Ibrahim

Φωτογραφία: Hinduo Oumarou Ibrahim, δημιουργός φωτογραφίας: Fatakaya, CC BY-SA 4.0

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΗΙΝΔΟΥ ΟΟΥΜΑΡΟΥ ΙΒΡΑΧΙΜ

Η Hinduo Oumarou Ibrahim γεννήθηκε στο Τσαντ και είναι μέλος της κτηνοτροφικής κοινότητας Mbororo, πρόεδρος της Ένωσης Αυτοχθόνων Γυναικών και Λαών του Τσαντ (AFPAT) και ακτιβίστρια για το κλίμα.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ

Η Hinduo συνεργάζεται με κοινότητες που βιώνουν τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, όπως η περιορισμένη πρόσβαση στο νερό λόγω της αποξήρανσης της λίμνης Τσαντ, η οποία αποτελεί πηγή νερού για τους κατοίκους του Τσαντ, του Καμερούν, του Νίγηρα και της Νιγηρίας. Η Hinduo και άλλοι από την Ένωση συναντώνται με αγρότες για να **δημιουργήσουν έναν χώρο των γεωργικών εκτάσεων και των αναγκών των επιμέρους κοινοτήτων**. Μέσω της κοινής τους δράσης και συνεργασίας, μπορούν να βοηθήσουν τις κοινότητες να βρουν έναν τρόπο, που να εξασφαλίζει την πρόσβαση στο νερό και ταυτόχρονα να μετριάξει τις τοπικές συγκρούσεις. **Η Ένωση προωθεί, επίσης, τα δικαιώματα των κοριτσιών και των γυναικών στην κοινότητα Mbororo και αποτελεί πηγή έμπνευσης για ηγεσία και συνηγορία υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος.**

Ποιος είναι;

Μπορείτε να δείτε τη σωστή διάταξη των καρτών εδώ.

Boyan Slat

Φωτογραφία: Boyan Slat, προέλευση φωτογραφίας: YouTube video, CC BY 3.0

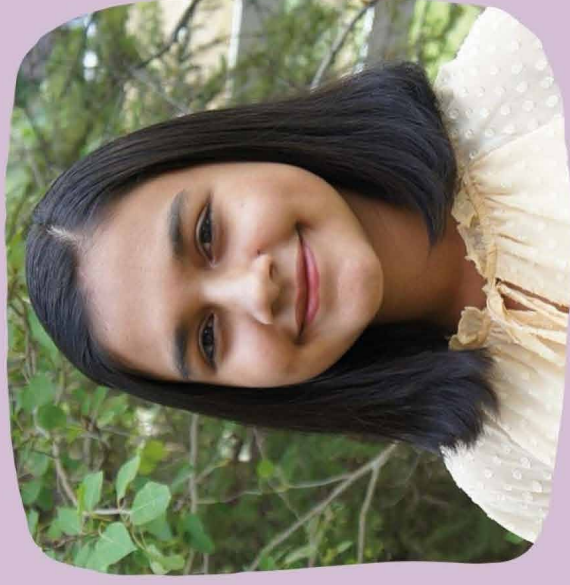
ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο BOYAN SLAT

Ο Boyan Slat γεννήθηκε στην Ολλανδία. Σε ηλικία 16 ετών άρχισε να ενδιαφέρεται για το πρόβλημα της θαλάσσιας ρύπανσης και τις δυσκολίες που σχετίζονται με την απομάκρυνσή της από τις θάλασσες και τους ωκεανούς. Αυτό το ενδιαφέρον μετατράπηκε σε ερευνητικό έργο κατά τη διάρκεια των λυκειακών του σπουδών. Στο πανεπιστήμιο σπούδασε αεροδιαστημική μηχανική στο Πανεπιστήμιο Τεχνολογίας Delft.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ

Στο πρώτο έτος των σπουδών του, **ανέπτυξε μια παθητική μέθοδο συλλογής θαλάσσιων απορριμμάτων**. Ίδρυσε την οργάνωση Ocean Cleanup, η οποία **εγκαθιστά συστήματα σχήματος U, που παρασύρονται στις δίνες του Βόρειου Ειρηνικού και μαζεύουν τα επιπλέοντα απορρίμματα** και στη συνέχεια, βοηθητικά σκάφη συλλέγουν τα συγκεντρωμένα απορρίμματα και τα μεταφέρουν στην ακτή. Το Ίδρυμα Boyan στοχεύει στην απομάκρυνση του 90% των πλαστικών απορριμμάτων από τους ωκεανούς και στη διακοπή της εισροής τους από τα ποτάμια στους ωκεανούς έως το 2040.

Ποια είναι;

Najat Aoun Saliba

Φωτογραφία: Najat Aoun Saliba, προέλευση φωτογραφίας: Ίδρυμα L'Oréal, CC BY-SA 4.0

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η NAJAT AOUN SALIBA

Η Najat Aoun Saliba μεγάλωσε σε μια φυτεία μπανάνας στο Λίβανο. Μετά το ξέσπασμα του εμφυλίου πολέμου μετακόμισε με την οικογένειά της στην πόλη, όπου άρχισε να ενδιαφέρεται για τους τρόπους μείωσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Η Saliba σπούδασε σε πανεπιστήμιο του Λιβάνου, όπου πήρε το πτυχίο της, και μετά συνέχισε τις σπουδές της στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ

Επιστρέφοντας στον Λίβανο το 2002, βοήθησε στην **Ίδρυση του Κέντρου Προστασίας της Φύσης Ibsar**, το οποίο είναι αφιερωμένο στη διατήρηση της βιοποικιλότητας του Λιβάνου. Ίδρυσε επίσης το Ατμοσφαιρικό και Αναλυτικό Εργαστήριο και δημιούργησε την πρώτη **βάση δεδομένων του Λιβάνου για την ατμοσφαιρική ρύπανση**. Ανησυχώντας για την καύση απορριμμάτων του Λιβάνου στην ύπαιθρο, έκανε έρευνα και απέδειξε ότι η καύση μπορεί να αυξήσει την ποσότητα καρκινογόνων ουσιών στον αέρα κατά 2300%. **Η Saliba συμμετείχε στην καθιέρωση διεθνών πρωτοκόλλων για τη χημική έρευνα σε σωλήνες νερού**. Σήμερα επίσης **αναπτύσσει καινοτόμα υλικά και μεθόδους για τη μελέτη της ατμοσφαιρικής ρύπανσης**.

Ποια είναι;

Βασικό Σχέδιο Μαθήματος Νο 3

ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΛΑΝΗΤΗΣ Β!

ΣΤΟΧΟΙ

- Να γνωρίσουν βάσει μελετών και στοιχείων παγκόσμια ζητήματα, που συσχετίζονται με το κλίμα την ανισότητα των φύλων
- Να ενδυναμωθούν ώστε να πιστέψουν ότι είναι φορείς αλλαγής για ένα πιο βιώσιμο μοντέλο ζωής

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το σχέδιο μαθήματος αξιοποιεί την τεχνική του παιχνιδιού ρόλων για να εξετάσει σύγχρονα ζητήματα για το κλίμα και την ανισότητα μεταξύ των φύλων. Το δυναμικό παιχνίδι ρόλων δίνει την ευκαιρία μέσα από βιωματικό τρόπο στα μέλη της ομάδας να γνωρίσουν και να αναστοχαστούν πάνω στα ζητήματα και να αναζητήσουν καλές πρακτικές και λύσεις.

ΗΛΙΚΙΑ 14+

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 45 λεπτά

ΧΩΡΟΣ

Μία αίθουσα ή ανοιχτός χώρος

ΥΛΙΚΑ

- Φύλλο εργασίας 1
- Ένας πίνακας/μια ψηφιακή οθόνη
- Α4 φύλλα, 1 για το κάθε μέλος της ομάδας
- Στυλό/μολύβια/μαρκαδόρους

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

- Κλιματική Αλλαγή
- Κοινωνική Δικαιοσύνη
- Έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης

ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ

Γνώσεις και Κατανόηση:

- Κλίμα, δικαιοσύνη και περιβάλλον
- Κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα και έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης
- Ταυτότητα, Διαφορετικότητα (intersectionality)
- Παγκοσμιοποίηση και αλληλεξάρτηση

Αξίες και Στάσεις:

- Ενεργός συμμετοχή για την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης

Δεξιότητες:

- Κριτική, ανεξάρτητη και δημιουργική σκέψη
- Ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Ζητήστε, εάν το κρίνετε σκόπιμο, από τα μέλη της ομάδας σας να κάνουν μία έρευνα για κάποια στοιχεία/ποσοστά που αφορούν την κλιματική αλλαγή, επικεντρώνοντας την στο πώς επηρεάζει τις γυναίκες και τα κορίτσια. Μπορείτε, επίσης, να διαβάσετε το περιεχόμενο της **Ενότητας 2** αυτού του οδηγού.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 5 ΛΕΠΤΑ

Στην περίπτωση που το κρίνετε αναγκαίο να «τροφοδοτήσετε» την ομάδα με στοιχεία, ιδέες και σκέψεις για το παιχνίδι ρόλων που ακολουθεί μπορείτε να παρακολουθήσετε:

- **«World Largest Lesson – Climate Change»**, διαθέσιμο εδώ: https://www.youtube.com/watch?v=j2dfNBzcxw_Y (διάρκεια 3:10 χωρίς ελληνικούς υποτίτλους)

Εναλλακτικά:

- ActionAid <https://www.youtube.com/shorts/6RrQVcrED6E> (διάρκεια 1:00 με ελληνικούς υπότιτλους)
- **«Η Κλιματική Αλλαγή και οι Έλληνες»** <https://www.youtube.com/watch?v=-3IFhkTFBIY> (διάρκεια 1:35, στα ελληνικά)
- Αναζητήστε στο youtube με το παρακάτω τίτλο **«Καταπολεμάμε μαζί την κλιματική αλλαγή»** και βρείτε συνεντεύξεις παιδιών που μιλούν για τη κλιματική αλλαγή και την δράση τους (με ελληνικούς υπότιτλους)

ΒΗΜΑ 1 (ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ)

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 ΛΕΠΤΑ

Προσκαλέστε τα μέλη της ομάδας σ' ένα παιχνίδι ρόλων.

Χωρίστε την ομάδα σε 2 μικρότερες.

Η μία θα αντιπροσωπεύει τους κατοίκους του Πλανήτη Β και η άλλη θα είναι οι κάτοικοι του Πλανήτη Γη.

Αφού οργανώσετε τις ομάδες σας, εισάγετε τις στο παρακάτω σενάριο:

«Οι φιλικοί κάτοικοι του Πλανήτη Β έχουν φτάσει στη Γη για να επικοινωνήσουν με τους κατοίκους της Γης. Οι κάτοικοι του Πλανήτη Β, που σύμφωνα με μελέτες βγήκαν οι πιο ευτυχοσμένοι άνθρωποι του γαλαξία, καθώς έχουν ελάχιστα ποσοστά ρύπανσης και όλοι απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους ανεξάρτητα φυλής, χρώματος, σεξουαλικού προσανατολισμού ή οποιοδήποτε άλλο χαρακτηριστικού τους, παρατηρούν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ιδίως στις γυναίκες και τα κορίτσια και ανησυχούν. Επιθυμούν να κάνουν συζητήσεις με τους κατοίκους του Πλανήτη Γη για να καταλάβουν τι συμβαίνει και γιατί.»

Εξηγήστε στις ομάδες ότι θα χρειαστεί να προετοιμαστούν για αυτή τη συνάντηση. Μοιράστε τις κάρτες από το Φύλλο εργασίας 1 και στις δύο ομάδες. Υπάρχουν 3 θέματα. Μπορείτε να τα αξιοποιήσετε όλα ή να επιλέξετε ένα. Ανάλογα με τον αριθμό των θεμάτων που θα επιλέξετε, αλλάζει και ο χρόνος υλοποίησης της δραστηριότητας.

Δώστε χρόνο στις ομάδες για να προετοιμαστούν για το θέμα ή τα θέματα, που επιλέξατε να συζητηθούν σ' αυτή τη συνάντηση.

Εξηγήστε ότι η ομάδα, που θέτει τα ερωτήματα μπορεί να τα εμπλουτίσει και η ομάδα που θα δεχτεί τα ερωτήματα θα πρέπει να έχει προετοιμάσει τις απαντήσεις της και να είναι έτοιμη να ανταποκριθεί σε όποια άλλη ερώτηση που θα προκύψει κατά τη διάρκεια της κουβέντας για παράδειγμα ανησυχίες, προβληματισμούς, ιδέες για δράσεις, πιθανά εμπόδια κτλ.

ΒΗΜΑ 2

ΒΗΜΑ 3

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 20 ΛΕΠΤΑ

Στη συνέχεια καλέστε τις ομάδες να σχηματίσουν έναν κύκλο, όπου τα μέλη της κάθε ομάδας κάθονται διπλά - δίπλα.

Καλωσορίστε τους κατοίκους των 2 πλανητών λέγοντας:

«Καλωσορίζουμε όλους και όλες σ' αυτήν την συζήτηση για την προώθηση της Ισότητας και της Βιωσιμότητας.»

Ζητήστε από τους κατοίκους του Πλανήτη Β να ξεκινήσουν την συζήτηση, διαβάζοντας ή «παίζοντας» την Δήλωση- Ερώτηση (καλό θα ήταν και κάπου να προβάλλεται) και έπειτα να συνεχίσουν θέτοντας την πρώτη τους ερώτηση. Οι κάτοικοι του Πλανήτη Γη με την σειρά τους απαντούν εν συντομία και έτσι διεξάγεται η συζήτηση μέχρι να ολοκληρωθεί ο κύκλος των ερωτήσεων πάνω στο θέμα.

Αφού ολοκληρωθεί, παγώστε το χρόνο και μοιράστε 1 φύλλο χαρτί Α4 σε όλα τα μέλη των ομάδων και ζητήστε τους να γράψουν ή να ζωγραφίσουν/σκισάρουν σκέψεις, συναισθήματα, που τους γεννήθηκαν γύρω από τα όσα ειπώθηκαν στην συζήτηση, όντας ακόμα στους ρόλους τους ως κάτοικοι των 2 πλανητών.

ΒΗΜΑ 4

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 10 ΛΕΠΤΑ

Ζητήστε από τα μέλη της ομάδας να αφήσουν στο πάτωμα ή σε άλλη περίοπτη θέση μέσα στο χώρο τα χαρτιά τους και δώστε λίγο χρόνο ώστε όλοι να ρίξουν μια ματιά στα χαρτιά των άλλων μελών της ομάδας.

Έπειτα, καλέστε όλα τα άτομα σε κύκλο και ζητήστε τους να «βγουν» από τους ρόλους, ώστε να ξεκινήσετε μία συζήτηση αναστοχασμού στην ολομέλεια:

- **Σε σχέση με τα θέματα που επεξεργαστήκατε κατά την διάρκεια του παιχνιδιού τι ήταν αυτό που σας ξάφνιασε είτε ευχάριστα, είτε δυσάρεστα;**
- **Πώς νιώθετε που ζούμε σε ένα πλανήτη που σας γεννά σκέψεις, συναισθήματα, όπως αυτά που γράψατε το χαρτί σας;**
- **Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε να αντιμετωπίσουμε κάποια ζητήματα;**
- **Ξαναμπίτε για λίγο στους ρόλους σας και γράψτε μία αποχαιρετιστήρια κάρτα οι μεν για τους δε.**

Μπορείτε να υλοποιήσετε την τελευταία αυτή δραστηριότητα είτε ατομικά, είτε ομαδικά.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 20 ΛΕΠΤΑ

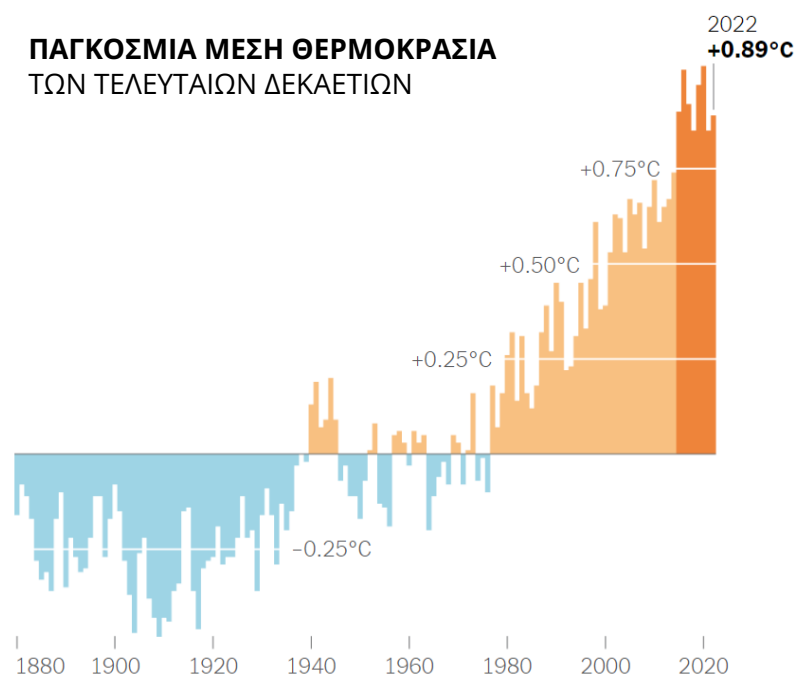
Με αφορμή την παραπάνω βιωματική δραστηριότητα, παροτρύνετε την ομάδα να φτιάξει αφίσες, συνθήματα, σκίτσα ή ό, τι άλλο εμπνευστεί σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή, ευαισθητοποιώντας πάνω στο θέμα, που δούλεψαν, και άλλα άτομα του ευρύτερου κοινωνικού τους περιβάλλοντος. Καλέστε τους έπειτα να μοιραστούν τα δημιουργήματά τους στους «ψηφιακούς» τους τοίχους ή στους τοίχους του σχολείου/οργάνωσής τους.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΘΕΜΑ 1: ΟΙ ΕΠΙΠΤΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ Β:

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΜΕΣΗ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΔΕΚΑΕΤΙΩΝ

Πηγή: Gonchar, M. (2024). **30 Climate Change Graphs**. The New York Times. Retrieved June 19, 2024, from <https://www.nytimes.com/2024/01/31/learning/lesson-plans/teach-about-climate-change-with-30-graphs-from-the-new-york-times.html>.

ΕΙΚΟΝΑ ΕΜΠΝΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΦΥΠΝΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ:

Πηγή: UN Women. (n.d.). **Climate change is a women's issue (Η κλιματική αλλαγή είναι γυναικείο ζήτημα)**. Interactive UN Women. Interactive UN Women. Ανακτήθηκε στις 19 Ιουνίου 2024, από <https://interactive.unwomen.org/multimedia/photo/climatechange/en/index.html>.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΘΕΜΑ 2: ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

ΔΗΛΩΣΗ-ΕΡΩΤΗΜΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ Β:

«Παρατηρώ προσεκτικά τον Πλανήτη Γη. Ενώ κάποιες χώρες συμβάλλουν ελάχιστα στη ρύπανση, επωμίζονται σημαντικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, που επιδεινώνεται από τις πιο βιομηχανοποιημένες χώρες. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα επιφέρουν τραγικές συνέπειες σε ευάλωτες οικογένειες και κοινότητες».

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ Β ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ ΓΗ:

Κατά πόσο συμφωνείτε με αυτό;

•

**Ποιοι ή ποιες ομάδες
επηρεάζονται περισσότερο;**

•

**Πώς περιλαμβάνονται
οι απόψεις τους;**

•

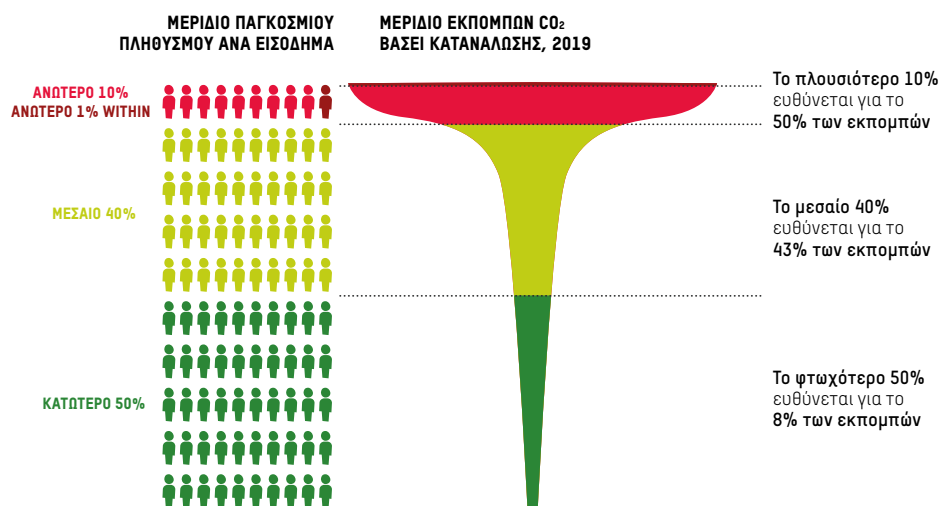
**Ποιος θα αποφασίσει
ποιες απόψεις θα ακουστούν
ή θα εκτιμηθούν;**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΘΕΜΑ 2: ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ Β:

ΣΧΕΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΗΣ ΑΕΡΙΩΝ ΤΟΥ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ 2019

Πηγή: Oxfam/SEI (2023). Inequality of Emissions. In *Climate Equality: A planet for the 99%*. (pp. 6-19). Oxfam GB. <https://doi.org/10.21201/2023.000001.html>.

ΕΙΚΟΝΑ ΕΜΠΝΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΦΥΠΝΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ:

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΘΕΜΑ 3: ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑ

ΔΗΛΩΣΗ-ΕΡΩΤΗΜΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ Β:

«Ήταν το 2022 και παρατηρούσα μια από τις χώρες σας όταν είδα τις δυσκολίες που έφερε στους ανθρώπους εκεί η μεγάλη ξηρασία. Κοίταξα προσεκτικά και παρατήρησα ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια υπέφεραν σε μεγάλο βαθμό από υποσιτισμό και αφυδάτωση· ταυτόχρονα, η έμφυλη βία άρχισε να αυξάνεται. Έκτοτε, έχω παρατηρήσει ότι ακόμη περισσότερες γυναίκες και κορίτσια αντιμετωπίζουν αυξημένες προκλήσεις λόγω των οικολογικών και κλιματικών κρίσεων, που συμβαίνουν σε όλο τον κόσμο. Ερευνώντας τα στατιστικά στοιχεία για τη Γη, ανακάλυψα ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια αντιπροσωπεύουν το 80% όσων πλήττονται από την κλιματική αλλαγή. Όταν μεταναστεύουν σε ασφαλέστερες τοποθεσίες, αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο φτώχειας, βίας και ανεπιθύμητων γεννήσεων¹».

UN Environment (Πρόγραμμα του ΟΗΕ για το Περιβάλλον) στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ. (2024). *Climate change impacts women more. We must legislate to protect their health* (Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει περισσότερο τις γυναίκες. Πρέπει να νομοθετήσουμε για την προστασία της υγείας τους). <https://www.weforum.org/agenda/2024/01/women-health-climate-change/>.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ Β ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ ΓΗ:

**Κατά πόσο συμφωνείτε
με αυτή την απόψη**

•

**Ποιοι είναι μερικοί από
τους βασικούς παράγοντες
που συμβάλλουν σε αυτά τα
αλληλένδετα ζητήματα σήμερα;**

•

**Πώς περιλαμβάνονται
οι απόψεις των γυναικών
και των κοριτσιών;**

•

**Υπάρχει δυνατότητα
ενδυνάμωσης των
περιθωριοποιημένων ατόμων;**

ΘΕΜΑ 3 - ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑ

ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ Β:

Οι γυναίκες
και τα κορίτσια
τρώνε ή/
και σώζονται
τελευταία.

Οι γυναίκες και τα κορίτσια
καλούνται να αντιμετωπίσουν
μεγαλύτερα ρίσκα στην υγεία
και στην ασφάλεια όσα
τα συστήματα ύδρευσης
και αποχέτευσης
υποβαθμίζονται.

Οι γυναίκες και τα κορίτσια
αναλαμβάνουν αυξημένες
οικιακές εργασίες και
φροντίδας καθώς οι
πόροι μειώνονται.

ΕΙΚΟΝΑ ΕΜΠΝΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΦΥΠΝΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ:

Βασικό Σχέδιο Μαθήματος Νο 4

ΜΕΣΑ ΣΤΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ

ΣΤΟΧΟΙ

- Να ευαισθητοποιηθούν πάνω στις κοινωνικές ανισότητες
- Να κατανοήσουν τη σύνδεση μεταξύ ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κλιματικών κρίσεων
- Να καλλιεργήσουν την ενσυναίσθησή τους

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το σχέδιο μαθήματος μ' έναν διαδραστικό και βιωματικό παιχνίδι ευαισθητοποιεί τα μέλη της ομάδας πάνω στις κοινωνικές ανισότητες και τα προβληματίζει πάνω στις αίτιες που τις γεννούν.

ΗΛΙΚΙΑ 14+

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 45 λεπτά

ΧΩΡΟΣ

Μία αίθουσα ή ένας εξωτερικός χώρος

- Φύλλο Εργασίας 1: Κάρτες ρόλων
- Φύλλο Εργασίας 2: Δηλώσεις
- Φύλλο εργασίας 3: Πυραμίδα Maslow
- Συνδετήρες (ή ό, τι άλλο υπάρχει σε ποσότητα πχ. μαρκαδόρους, μολύβια, όσπρια κτλ.)

ΥΛΙΚΑ

- Φύλλο Εργασίας 1: Κάρτες ρόλων
- Φύλλο Εργασίας 2: Δηλώσεις
- Φύλλο εργασίας 3: Πυραμίδα Maslow
- Συνδετήρες (ή ό, τι άλλο υπάρχει σε ποσότητα πχ. μαρκαδόρους, μολύβια, όσπρια κτλ.)

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

- Κοινωνική ανισότητα
- Συνέπειες της κλιματικής κρίσης
- Ανθρώπινα δικαιώματα

ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ

Γνώσεις και Κατανόηση:

- Κλίμα, δικαιοσύνη, περιβάλλον
- Κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα και δικαιοσύνη μεταξύ των φύλων
- Ταυτότητα, διαφορετικότητα και διαθεματικότητα (Intersectionality)
- Ανθρώπινα δικαιώματα

Αξίες και Στάσεις:

- Δέσμευση για κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα, φροντίδα και κοινότητα
- Σεβασμός στους ανθρώπους και στα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Δεξιότητες:

- Ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη
- Αυτογνωσία και αναστοχασμός

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Εκτυπώστε το Φύλλο εργασίας 1 και κόψτε τις κάρτες ρόλων.

Σε περίπτωση που η ομάδα σας αποτελείται από περισσότερα μέλη μπορείτε να:

- δημιουργήσετε επιπλέον κάρτες
- αλλάξετε το φύλο στις υπάρχουσες κάρτες

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 ΛΕΠΤΑ

Ξεκινήστε με έναν καταιγισμό ιδεών για το τι νομίζουν ότι χρειάζεται ένας άνθρωπος για να ζήσει μια ευτυχισμένη και αξιοπρεπή ζωή.

Καταγράψτε τις απαντήσεις και έπειτα προσπαθήστε με την ομάδα να τις κατηγοριοποιήσετε, έχοντας υπόψη σας τις παρακάτω 5 κατηγορίες, έτσι όπως αυτές προκύπτουν από την θεωρία του Maslow, γνωστή και ως **Πυραμίδα του Maslow** (βλ. ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3, σελίδα 42), οποίος διατύπωσε τη θεωρία ότι για να είναι ένα άτομο ευτυχισμένο, πρέπει να ικανοποιηθούν πέντε ανάγκες.

Οι ανάγκες αυτές είναι αλληλεξαρτώμενες και γι' αυτό αναπαρίστανται με την μορφή πυραμίδας προκειμένου να γίνει αντιληπτό ότι δεν μπορεί να καλυφθούν οι ανάγκες στην κορυφή, εάν δεν καλυφθούν πρώτα οι ανάγκες της βάσης.

1. **Βασικές ανάγκες:** περιλαμβάνει όσα σου επιτρέπουν να επιβιώσεις νερό για να πιείς και να πλυθείς, φαγητό, ρούχα, καθαρό αέρα κτλ. Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται και οι σεξουαλικές ανάγκες.
2. **Προσωπική ασφάλεια:** περιλαμβάνει το να έχεις μία στέγη, ένα ασφαλές μέρος για να διαμένεις, μια σταθερή εργασία, ασφάλιση υγείας, οικονομική ασφάλεια, σύνταξη, όπως, επίσης, αναφέρεται και στην προστασία από απειλές, όπως διαρρήξεις, πόλεμος, τρομοκρατία κ.λπ.
3. **Ανάγκη για αγάπη και ένταξη:** περιλαμβάνει την οικογένεια, τους φίλους ή την ένταξη σε μια ομάδα ή κοινότητα.
4. **Ανάγκη για αυτοεκτίμηση:** Περιλαμβάνει την αυτοεκτίμηση, την αναγνώριση, την επιτυχία και τον σεβασμό για τα άλλα άτομα.
5. **Ανάγκη για αυτοπραγμάτωση:** Περιλαμβάνει το να μπορεί το άτομο να ευημερεί, να είναι δημιουργικό, να αξιοποιεί το δυναμικό του και να πραγματοποιεί τις επιθυμίες του.

Μοιραστείτε κατά τη διάρκεια της κατηγοριοποίησης, όποτε το κρίνεται πιο βοηθητικό, τη θεωρία του Maslow με τα μέλη της ομάδας και ρωτήστε ενδεικτικά: εάν συμφωνούν, εάν θα πρόσθεταν και κάτι άλλο κτλ.

ΒΗΜΑ 1

ΒΗΜΑ 2

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 ΛΕΠΤΑ

Μοιράστε τυχαία τις κάρτες στα μέλη της ομάδας και εξηγήστε τους ότι για τα επόμενα λεπτά να προσπαθήσουν να μπουν στα παπούτσια του ανθρώπου, που περιγράφεται στην κάρτα. Δώστε χρόνο να διαβάσουν τις κάρτες και ζητήστε να μην αποκαλύψουν το ρόλο τους.

Για να βοηθήσετε τα μέλη της ομάδας να «μπουν» στο ρόλο τους, ζητήστε τους να κλείσουν τα μάτια τους ή συγκεντρώσουν το βλέμμα τους σε ένα σημείο και σκεφτούν τα παρακάτω:

- Μια ανάμνηση από την παιδική σας ηλικία;
- Τι φάγατε σήμερα για πρωινό;
- Τι φάγατε εχθές για βραδινό;
- Ποια ήταν η πρώτη σας σκέψη με το που ξυπνήσατε σήμερα το πρωί
- Τι φοβάστε;
- Τι ονειρεύεστε;

ΒΗΜΑ 3

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 ΛΕΠΤΑ

Ζητήστε από τα άτομα να σχηματίσουν έναν κύκλο. Μέσα στο κύκλο τοποθετήστε αρκετούς συνδετήρες (ή ό, τι άλλο έχετε σε ποσότητα). Εξηγήστε ότι θα διαβάσετε 19 δηλώσεις, εάν η απάντησή τους, ως ρόλοι, είναι θετική, μόνο τότε μπορούν να παίρνουν έναν συνδετήρα από το κέντρο του κύκλου. Σε διαφορετική περίπτωση δεν παίρνουν τίποτα.

Συνεχίστε, διαβάζοντας τις ερωτήσεις, αφήνοντας λίγο χρόνο στα μέλη της ομάδας να σκεφτούν πριν αποφασίσουν το τι θα κάνουν.

Πηγή: Προσαρμογή από το από το Compass Manual. (σελίδα 289)

ΒΗΜΑ 4

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 5 ΛΕΠΤΑ

Μετά την ανάγνωση της τελευταίας δήλωσης ζητήστε από το κάθε μέλος της ομάδας να μετρήσει πόσους συνδετήρες κατάφερε να μαζέψει, δίνοντας τους την παρακάτω κλίμακα:

- Εάν έχουν περισσότερους από 15 συνδετήρες, μπορούν να καλύψουν όλες τις ανάγκες τους.
- Εάν έχουν λιγότερους από 12 συνδετήρες, μπορούν να ικανοποιήσουν μόνο τις ανάγκες αυτό-εκτίμησης.
- Εάν έχουν λιγότερους από 9 συνδετήρες μπορούν να ικανοποιήσουν μόνο τις ανάγκες τους για αγάπη και ένταξη.
- Εάν έχουν λιγότερους από 7 συνδετήρες, έχουν πρόσβαση στην προσωπική ασφάλεια.
- Εάν έχουν λιγότερους 5 συνδετήρες, μπορούν να καλύψουν μόνο τις βασικές τους ανάγκες.

Δώστε χρόνο στα άτομα της ομάδας να δουν πού βρίσκονται στην πυραμίδα του Maslow.

ΒΗΜΑ 5

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 15 ΛΕΠΤΑ

Ξεκινήστε με την ομάδα μια συζήτηση αναστοχασμού ενδεικτικά ως εξής:

- Πού βρίσκεστε στην πυραμίδα του Maslow, χωρίς να μας αποκαλύψετε τους ρόλους σας;
- Ποια η σχέση της πυραμίδας του Maslow και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων;
- Γιατί δεν έχουμε όλοι και όλες τον ίδιο αριθμό συνδετήρων;
- Ποιες μπορεί να είναι οι αιτίες για αυτές τις ανισότητες;
- Μπορείτε να μαντέψετε τα προφίλ του ρόλο ορισμένων ατόμων;
- Κατά πόσο βρίσκετε ομοιότητες του παιχνιδιού με την πραγματική ζωή;
- Πιστεύετε ότι οι ρόλοι που ήταν γυναίκες επηρεάστηκαν περισσότερο από το ζήτημα-πρόβλημα που περιέγραφε κάθε κάρτα;
- Κατά πόσο πιστεύετε ότι όλα τα κράτη υποστηρίζουν και δημιουργούν εκείνες τις συνθήκες ώστε οι άνθρωποι να ζουν με αξιοπρέπεια;
- Με ποιους τρόπους πιστεύετε μπορούν να ενδυναμωθούν οι άνθρωποι και ιδίως οι γυναίκες, ώστε να διεκδικήσουν κλιματική και κοινωνική δικαιοσύνη με έμφαση μάλιστα στην διάσταση του φύλου;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΡΟΛΩΝ

ΟΝΟΜΑ: Μαρία | **ΗΛΙΚΙΑ:** 15 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Αργεντινή

Όλοι οι προγονοί σου, όπως και εσύ και η οικογένειά σου, ζείτε κοντά σε μία φυτεία σόγιας στη Λατινική Αμερική, όπου χρησιμοποιούνται ευρέως τα φυτοφάρμακα στις φυτείες. Γεννήθηκες με μία δυσμορφία, όπως πολλά παιδιά στην πόλη σου. Έχει παρατηρηθεί ότι στην περιοχή τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί τα ποσοστά σοβαρών νόσων σε ανήλικα και ενήλικα άτομα, όπως αναπνευστικά προβλήματα, καρκίνοι και έχουν προσβάλει και μέλη της δικής σου οικογένειας.

ΟΝΟΜΑ: Αχμάντ | **ΗΛΙΚΙΑ:** 43 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Αφγανιστάν

Μόλις έφτασες σε έναν καταυλισμό για εκτοπισθέντες στο Herat, στο βορειοδυτικό Αφγανιστάν. Ήσουν αγρότης, αλλά οι βροχοπτώσεις συνεχώς μειώνονται στον τόπο όπου γεννήθηκες. Πέρυσι, δεν είχες καθόλου σοδειά. Δουλεύεις ως εργάτης όταν είναι δυνατόν. Καμιά φορά στέλνεις και τα δύο παιδιά σου (ηλικίας 9 και 10 ετών) να ζητιανεύουν στην πλησιέστερη πόλη.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΡΟΛΩΝ

ΟΝΟΜΑ: Φαμπιάννα | **ΗΛΙΚΙΑ:** 13 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Βραζιλία

Ανήκεις σε μια φυλή ιθαγενών και ζεις στο τροπικό δάσος του Αμαζονίου. Πριν από λίγες ημέρες ξέσπασαν περισσότερες από 80.000 δασικές πυρκαγιές και ο καπνός που βγαίνει από αυτές έχει καλύψει τον ουρανό με μια πυκνή μαύρη ομίχλη.

ΟΝΟΜΑ: Ιντζούντιν | **ΗΛΙΚΙΑ:** 17 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Μαλαισία

Είσαι μαθητής και ζεις κοντά σε ένα εργοστάσιο ανακύκλωσης πλαστικών. Στα 10 χρόνια λειτουργίας του, έχεις δει να φτάνουν από την Ευρώπη κάθε είδους απορρίμματα για να ανακυκλωθούν εδώ. Εχεις, επίσης, δει με τα μάτια σου τις χημικές ουσίες που εκλύονται από το εργοστάσιο. Τα τελευταία δύο χρόνια, οι γονείς σου υποφέρουν από άσθμα και φαγούρα. Η μικρή σου αδελφή έχει, επίσης, φαγούρα σε όλο της το σώμα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΡΟΛΩΝ

ΟΝΟΜΑ: Μαρί | **ΗΛΙΚΙΑ:** 36 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Γαλλία

Είσαι μητέρα τριών παιδιών και η οικογένειά σου ζούσε ανέκαθεν στις ακτές της Νορμανδίας καθώς εκεί έχετε κάποιες καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Ωστόσο, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, συμπεριλαμβανομένης της εισροής αλμυρού νερού στη γη, έχει επηρεάσει τα εύφορα εδάφη, καταστρέφοντας όλες τις καλλιέργειες της οικογένειάς σου για πώληση αλλά και προσωπική κατανάλωση.

ΟΝΟΜΑ: Μπένζαμιν | **ΗΛΙΚΙΑ:** 17 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Αλάσκα

Είσαι ένας από τους Εσκιμώους που ζουν στην Αλάσκα. Τα τελευταία χρόνια έχεις παρατηρήσει μια αύξηση της θερμοκρασίας, που έχει οδηγήσει στο λιώσιμο των πάγων, μειώνοντας έτσι τα εδάφη διαβίωσης των ζώων, ιδίως των αρκούδων, αναγκάζοντάς τα να αναζητήσουν τροφή μέσα στις ίδιες τις πόλεις. Αναγκάστηκες να προσαρμόσεις τον τρόπο ζωής και τις τεχνικές κυνηγιού σου στη μετανάστευση αυτών των ειδών.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΡΟΛΩΝ

ΟΝΟΜΑ: Χακίμ | **ΗΛΙΚΙΑ:** 24 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Ιράν

Ζεις σε ένα ψαροχώρι στον Περσικό Κόλπο. Η αλιεία είναι η κύρια δραστηριότητά σου για να βγάζεις χρήματα. Όμως, το Ιράν έχει πουλήσει το μονοπώλιο της αλιείας βαθέων υδάτων στον Περσικό Κόλπο και την Αραβική Θάλασσα στην Κίνα, η οποία πλέον διεξάγει βιομηχανική αλιεία για αρκετά χιλιόμετρα. Κοντά στο σημείο όπου ψαρεύατε παλαιότερα έρχονται τώρα μεγάλα αλιευτικά σκάφη, που χρησιμοποιούν ηλεκτρισμό υψηλής τάσης για να πιάσουν μεγάλες ποσότητες ψαριών και άλλων θαλάσσιων οργανισμών. Νόμιζες ότι αυτό το είδος αλιείας είναι απαγορευμένο για να αποφευχθεί η εξαφάνιση των θαλάσσιων ειδών. Ακόμη και αν αλλάξεις τη βάρκα σου και τον τρόπο που ψαρεύεις, οι τοπικές αρχές απαγορεύουν στις τοπικές βάρκες να πλησιάζουν τα αλιευτικά από την Κίνα.

ΟΝΟΜΑ: Αουμί | **ΗΛΙΚΙΑ:** 11 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Ιαπωνία

Ένας σεισμός προκάλεσε την καταστροφή ενός πυρηνικού σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ο οποίος απελευθέρωσε στον αέρα τοξικά σωματίδια που είναι επικίνδυνα για την υγεία. Δεν μπορούσατε να αναπνεύσετε σε αυτόν τον αέρα, οπότε αναγκαστήκατε να εγκαταλείψετε την πόλη με την οικογένειά σου, αλλά ο μικρός σου αδελφός που είναι τριών μηνών υποφέρει ήδη από κρίσεις άσθματος.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΡΟΛΩΝ

ΟΝΟΜΑ: Κιμιά | **ΗΛΙΚΙΑ:** 16 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Δημοκρατία του Κονγκό

Κάθε πρωί πηγαίνεις να δουλέψεις με την κόρη σου στην πλάτη στο παλιό λιβάδι όπου έπαιζες όταν ήσουν πιο μικρή. Η γη καταστράφηκε και παραχωρήθηκε για να αποκτηθεί πρόσβαση σε ένα σπάνιο μέταλλο: το κοβάλτιο. Δουλεύεις ως «εκσκαφέας», βγάζεις, δηλαδή, με το χέρι κοβάλτιο από σωρούς απορριμμάτων βιομηχανικών ορυχείων, το πλένεις και στη συνέχεια το πουλάς σε κινεζικές εταιρείες, που το χρησιμοποιούν για την κατασκευή κινητών τηλεφώνων, tablets, υπολογιστών, μπαταριών αυτοκινήτων κ.λπ.

ΟΝΟΜΑ: Κότζο | **ΗΛΙΚΙΑ:** 23 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Γκάνα

Ζεις μόνη σου σε μια παραγκούπολη στην Γκάνα κοντά σε μια χωματερή ηλεκτρονικών αποβλήτων, όπου εργάζεσαι εδώ και τέσσερα χρόνια. Εκεί η Ευρώπη και οι Ηνωμένες Πολιτείες εξάγουν παράνομα όλα τα ηλεκτρονικά τους απόβλητα. Δεδομένου ότι τα απόβλητα αυτά δεν υφίστανται ούτε επεξεργασία, ούτε ανακύκλωση, καίγονται χωρίς καμία προστασία. Ως αποτέλεσμα, υποφέρεις από αναπνευστικά προβλήματα και πονοκεφάλους από τότε που άρχισες να δουλεύεις εκεί.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΡΟΛΩΝ

ΟΝΟΜΑ: Άννα | **ΗΛΙΚΙΑ:** 17 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Γερμανία

Ζεις με τους γονείς και τον μικρότερό σου αδερφό σε μια αγροτική περιοχή της Γερμανίας. Παραμονή της καλοκαιρινής σχολικής γιορτής ξέσπασαν σφοδρές καταιγίδες. Το νερό ανέβηκε μέχρι τον πρώτο όροφο του σπιτιού σας. Άλλα σπίτια είχαν περισσότερες ζημιές αλλά ευτυχώς δεν υπήρξαν θύματα. Από το πρωί της επόμενης μέρας οι τοπικές αρχές ξεκίνησαν τις ενέργειες για την αποκατάσταση των ζημιών. Για την ώρα διαμένετε εσείς και όσες άλλες οικογένειες το χρειάζονται, σε ξενώνα φιλοξενίας σε κοντινή περιοχή, όπου σας παρέχεται τροφή, στέγη, κάποιο ποσό για προσωπικά έξοδα και παροχή ιντερνέτ χωρίς χρέωση.

ΟΝΟΜΑ: Κλεμάνσς | **ΗΛΙΚΙΑ:** 38 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Γαλλία

Ως οικολόγος βουλευτής στην Εθνοσυνέλευση θέλεις να αναδείξεις την ακραία χρήση τοξικών ουσιών στη βιομηχανία, οπότε αποφασίζεις να υποβληθείς η ίδια σε τεστ, στέλνοντας μια τούφα μαλλιών σ' ένα εργαστήριο για εξέταση. Το αποτέλεσμα βγήκε και αποκαλύπτει ότι έχεις μολυνθεί με «αιώνιους ρύπους». Οι κίνδυνοι περιλαμβάνουν αυξημένη πιθανότητα διάγνωσης καρκίνου, καρδιαγγειακών παθήσεων, υπέρτασης κ.λπ. Αυτοί οι ρύποι είναι εξαιρετικά κινητικοί στο περιβάλλον. Θέλεις, με βάση τα αποτελέσματα των εξετάσεων σου, να ενεργήσεις για την σύνταξη ενός νόμου για τον περιορισμό της χρήσης τους. Παράλληλα, έχεις κλείσει ραντεβού σε μεγάλο ιατρικό κέντρο για να συμβουλευτείς και να εξεταστείς από εξειδικευμένο ιατρικό προσωπικό.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΡΟΛΩΝ

ΟΝΟΜΑ: Φέλιξ | **ΗΛΙΚΙΑ:** 63 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Μαρτινίκα

Ζεις στη Μαρτινίκα και εργάζεσαι αρκετά χρόνια στην καλλιέργεια μπανάνας. Εργαζόσουν την εποχή που χρησιμοποιούσαν χλωρδεκόνη, ένα φυτοφάρμακο για την προστασία της φυτείας από τα χωροκατακτητικά είδη, το οποίο έχει πλέον απαγορευτεί. Αυτό το φυτοφάρμακο μόλυνε τα εδάφη, τα ποτάμια και τη θάλασσα από το 1972 έως το 1993. Στη Γουαδελούπη και τη Μαρτινίκα πάνω από το 90% του πληθυσμού έχει μολυνθεί από χλωρδεκόνη. Η κύρια επίπτωση στην υγεία αυτού του ρύπου είναι ο αυξημένος κίνδυνος ανάπτυξης καρκίνου του προστάτη. Ανησυχείς για την υγεία σου.

ΟΝΟΜΑ: Ρασίντ | **ΗΛΙΚΙΑ:** 26 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Ιράν

Ζεις στο Ahvaz και είσαι διευθυντής στην εταιρεία διύλισης πετρελαίου του πατέρα σου. Η εταιρεία επεξεργάζεται και μετατρέπει το πετρέλαιο, το οποίο είναι άφθονο στην πόλη σου. Στη συνέχεια το πουλάει σε εργοστάσια πετροχημικών που το μετατρέπουν σε συνθετικά πλαστικά και λιπάσματα και τελικά το εξάγουν σε όλο τον κόσμο. Αυτό το εμπόριο σου αποφέρει πολλά χρήματα. Πρόσφατα έγινες πατέρας αλλά η νεογέννητη κόρη σου υποφέρει από αναπνευστικά προβλήματα. Είχες ήδη σχεδιάσει ταξίδι και νοσηλεία σε μεγάλο ιατρικό κέντρο της

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΡΟΛΩΝ

ΟΝΟΜΑ: Κλαούντια | **ΗΛΙΚΙΑ:** 20 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Ιταλία

Είσαι κόρη του διευθυντή της τοπικής τράπεζας. Σπουδάζεις οικονομικά στο πανεπιστήμιο. Οι γονείς σου πληρώνουν για τις σπουδές και τη διαμονή σου. Μερικές φορές εργάζεσαι εθελοντικά πάνω στο τομέα σου για να αποκτήσεις εμπειρία. Έχεις αγόρι και το καλοκαίρι περνάτε τις μέρες σας στο εξοχικό της οικογένειάς σου, που είναι κοντά στη θάλασσα. Τα τελευταία χρόνια έχεις παρατηρήσει μια αύξηση της θερμοκρασίας, αλλά ευτυχώς οι χώροι σε όλο το χώρο του σπιτιού κλιματίζονται.

ΟΝΟΜΑ: Σβεν | **ΗΛΙΚΙΑ:** 50 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Σουηδία

Είσαι ιδιοκτήτης μιας επιτυχημένης εταιρείας εισαγωγών-εξαγωγών. Ταξιδεύεις πολύ για τη δουλειά σου. Έχεις σύζυγο και τρία παιδιά, τα οποία πηγαίνουν σε ιδιωτικό σχολείο. Η επιχείρησή σου έχει επηρεαστεί αρνητικά από την οικονομική κρίση και σκέφτεσαι τι θα μπορούσες να κάνεις να φτάσεις τον τζίρο εκεί που ήταν πριν από 3 χρόνια.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΡΟΛΩΝ

ΟΝΟΜΑ: Ορνέλα | **ΗΛΙΚΙΑ:** 14 ετών | **ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ:** Ελλάδα

Ζεις με την οικογένειά σου, 2 γονείς και 2 εφήβους, σε μια συνοικία μαζί με άλλους Ρομά πληθυσμούς. Είσαι το τελευταίο από τα 5 παιδιά και 2 οι μεγαλύτερες αδερφές σου έχουν από 2 παιδιά. Το σχολείο, που πήγαινες, έπειτα από μια σφοδρή κακοκαιρία υπέστη πολλές και σοβαρές ζημιές γι' αυτό εδώ και καιρό κάνετε μαθήματα μέσα σε πρόχειρες κατασκευές και αντιμετωπίζεται πολλά προβλήματα. Οι γονείς τα ξέρουν όλα αυτά και πιστεύουν ότι το καλύτερο για σένα είναι να σταματήσεις το σχολείο, που δεν σε ωφελεί και πουθενά. Ήθελες να γίνεις γιατρός.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 - ΔΗΛΩΣΕΙΣ

- Δεν έχεις αντιμετωπίσει ποτέ σοβαρές οικονομικές δυσκολίες.
- Ζεις σ' ένα αξιοπρεπές σπίτι, το οποίο έχει τηλέφωνο και τηλεόραση.
- Αισθάνεσαι ότι ακούγονται οι απόψεις και οι γνώμες σου για πολιτικά και κοινωνικά θέματα.
- Ξέρεις πού να απευθυνθείς για συμβουλές και βοήθεια όταν χρειαστεί.
- Σου παρέχεται κοινωνική και ιατρική προστασία προσαρμοσμένη στις ανάγκες σου.
- Μπορείς να πας διακοπές μια φορά το χρόνο.
- Μπορείς να καλέσεις φίλους στο σπίτι για φαγητό.
- Έχεις μια ενδιαφέρουσα ζωή και είσαι αισιόδοξος/η για το μέλλον σου.
- Πιστεύεις ότι μπορείς να σπουδάσεις και να ασκήσεις το επάγγελμα της επιλογής σου.
- Δεν φοβάσαι ότι θα σε παρενοχλήσουν ή θα σου επιτεθούν στον δρόμο.
- Μπορείς να ψηφίσεις στις τοπικές και εθνικές εκλογές.
- Μπορείς να πας κινηματογράφο ή θέατρο τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα.
- Δεν ανησυχείς για το μέλλον το δικό σου ή των παιδιών σου.
- Μπορείς να αγοράζεις καινούρια ρούχα τουλάχιστον κάθε τρεις μήνες.
- Μπορείς να ερωτευτείς όποιον/α θέλεις.
- Αισθάνεσαι ότι στην κοινωνία στην οποία ζεις εκτιμούν και σέβονται τα ταλέντα και τις δεξιότητές σου.
- Μπορείς να χρησιμοποιείς το διαδίκτυο και να απολαμβάνεις τα οφέλη του.
- Δεν φοβάσαι τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής.
- Είσαι ελεύθερος/η να επισκεφθείς οποιονδήποτε ιστότοπο χωρίς το φόβο λογοκρισίας.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 - ΠΥΡΑΜΙΔΑ MASLOW

ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ MASLOW

Βασικό Σχέδιο Μαθήματος Νο 5

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΣΕ ΚΑΤΑΤΑΞΗ

ΣΤΟΧΟΙ

- Να προβληματιστούν πάνω σε στερεοτυπικές αντιλήψεις για τους ρόλους των φύλων
- Να αναστοχαστούν πάνω στις ανισότητες ανάμεσα στα φύλα σε ζητήματα που αφορούν την εργασία, τη μόλυνση του περιβάλλοντος, τη δράση στην κοινότητα

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Μέσα από αυτό το σχέδιο μαθήματος εξετάζονται οι σχέσεις, ομοιότητες- διαφορές- μεταξύ των φύλων σε ό, τι αφορά την εργασία και άλλες συναφείς δραστηριότητες έτσι ώστε να διαφανούν οι ανισότητες και σε ποιους τομείς.

ΗΛΙΚΙΑ 14+

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 45 λεπτά

ΧΩΡΟΣ

Μία αίθουσα

ΥΛΙΚΑ

- Φύλλο εργασίας 1
- Φύλλο εργασίας 2
- Φύλλο εργασίας 3

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

- Στερεότυπα
- Οικονομική ανισότητα
- Μόλυνση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος
- Δικαιοσύνη ανάμεσα στα φύλα

ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ

Γνώσεις και Κατανόηση:

- Κλίμα, δικαιοσύνη, περιβάλλον
- Κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα, δικαιοσύνη μεταξύ των φύλων
- Ταυτότητα, διαφορετικότητα και διαθεματικότητα (Intersectionality)
- Ανθρώπινα δικαιώματα
- Παγκοσμιοποίηση και αλληλεξάρτηση.

Αξίες και Στάσεις:

- Αίσθηση ταυτότητας, αυτοεκτίμηση και εκτίμηση της διαφορετικότητας
- Δέσμευση για κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα, φροντίδα και κοινότητα
- Σεβασμός στους ανθρώπους και στα ανθρώπινα δικαιώματα
- Ενεργός συμμετοχή στην προστασία του περιβάλλοντος και στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Δεξιότητες:

- Κριτική, ανεξάρτητη και δημιουργική σκέψη
- Ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη
- Αυτογνωσία και αναστοχασμός
- Επικοινωνία, συνεργασία και επίλυση συγκρούσεων

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Εκτυπώστε τα φύλλα εργασίας 1,2,3 και κόψτε τις κάρτες στο περίγραμμά τους.

Γράψτε σε τρία διαφορετικά χαρτιά τις οδηγίες, που θα βρείτε παρακάτω, για την κάθε ομάδα.

Μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες για το Οικοφεμινισμό στην **Ενότητα 2** του Οδηγού

ΒΗΜΑ 1

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 15 ΛΕΠΤΑ

Χωρίστε την ομάδα σε τρεις μικρότερες.

- **Ομάδα 1: Πορτοκαλί**
- **Ομάδα 2: Πράσινο**
- **Ομάδα 3: Κίτρινο**

Σε κάθε ομάδα δώστε το αντίστοιχο σετ καρτών (βλ. φύλλα εργασίας 1,2,3) και παράλληλα μοιράστε τις παρακάτω οδηγίες σύμφωνα με το χρώμα της κάθε ομάδας. Ζητήστε από κάθε ομάδα να μην φανερώσει τις κάρτες στις άλλες ομάδες.

Οδηγίες:

- **Η ομάδα 1- πορτοκαλί:** θα πρέπει να ταξινομήσει τις κάρτες από κάτω προς τα πάνω με κριτήριο την αμοιβή. Στην βάση αυτής της ταξινόμησης θα τοποθετήσουν τις εργασίες που θεωρούν ως χαμηλά αμειβόμενες και στην κορυφή αυτές που θεωρούν ως υψηλά αμειβόμενες.
- **Η ομάδα 2- πράσινη:** θα πρέπει να ταξινομήσει τις κάρτες, τοποθετώντας τις εργασίες από κάτω προς τα πάνω, με βάση τη ρύπανση που προκαλούν στο περιβάλλον. Στη βάση οι λιγότερο ρυπογόνες κ.ο.κ.
- **Η ομάδα 3- κίτρινη:** θα πρέπει να ταξινομήσει τις κάρτες, τοποθετώντας στη βάση αυτές που έχουν τις πιο θετικές επιπτώσεις στην κοινότητά τους και πάνω εκείνες που έχουν τις λιγότερο θετικές στην κοινότητά τους.

ΒΗΜΑ 2

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 5 ΛΕΠΤΑ

Μόλις οι ομάδες ολοκληρώσουν την ταξινόμηση, ζητήστε να μετατοπίσουν ελαφρώς προς τα δεξιά τις εργασίες ή τις δραστηριότητες, που πιστεύουν ότι υλοποιούνται κυρίως από γυναίκες, χωρίς να αλλάξουν θέση στην κατάταξη.

ΒΗΜΑ 3

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 5 ΛΕΠΤΑ

Ζητήστε από όλα τα μέλη της ομάδας να ρίξουν μια ματιά στις ταξινομήσεις όλων των ομάδων καθώς και τις οδηγίες, που δόθηκαν σε κάθε ομάδα βάσει των οποίων δημιουργήθηκαν οι ταξινομήσεις.

ΒΗΜΑ 4**ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 20 ΛΕΠΤΑ**

Καλέστε τις ομάδες στην ολομέλεια και ξεκινήστε μία συζήτηση αναστοχασμού, ενδεικτικά με τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Ποιες ομοιότητες και διαφορές εντοπίζετε μεταξύ των 3 ταξινομήσεων;
- Ποιες είναι οι πιο καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας ή δραστηριότητες; Ποια άτομα συνήθως, σε ό, τι αφορά το φύλο, βρίσκονται σε αυτές τις θέσεις;
- Γιατί πιστεύετε ότι συμβαίνει αυτό;
- Ποιες είναι οι λιγότερο καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας ή δραστηριότητες; Ποια άτομα συνήθως κατέχουν αυτές τις θέσεις σε ό, τι αφορά το φύλο;
- Σύμφωνα με τη δική σας οπτική, ποιες από αυτές τις εργασίες /δραστηριότητες έχουν ένα κοινωνικό αντίκτυπο στα άτομα και τις κοινωνίες;
- Ποιες από αυτές επιβαρύνουν περισσότερο το περιβάλλον;
- Ποιες πιθανά στερεοτυπικές αντιλήψεις «κρύβονται» πίσω από κάποιες εργασίες ή δραστηριότητες; Μπορείτε να δώσετε ένα παράδειγμα;
- Από πού και πώς πιστεύετε ότι γεννιούνται τέτοιες αντιλήψεις;
- Ποιες πιστεύετε, βάσει των όσων συζητήθηκαν μέχρι τώρα, ότι είναι οι επιπτώσεις στα άτομα και τις κοινωνίες;

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 ΛΕΠΤΑ

Εάν υπάρχει διαθέσιμος χρόνος, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις θέσεις εργασίας ή τις δραστηριότητες ως βάση για να εμβαθύνετε στην συζήτηση του κατά πόσο αποτελεί ζήτημα για τις γυναίκες εθνικά και παγκόσμια, που θα ήθελαν για παράδειγμα να ακολουθήσουν σταδιοδρομίες, που δεν συνηθίζεται να βλέπουμε γυναίκες ή και το αντίστροφο;

Πώς διαμορφώνονται κάποιες αντιλήψεις;

Πώς διαμορφώνονται κάποιες συμπεριφορές/ρόλοι στα φύλα;

Κατά πόσο είναι εύκολο ένα αγόρι, ένας άνδρας ή ένα μη δυαδικό άτομο να γίνει βρεφονηπιοκόμος;

Μπορείτε να σκεφτείτε αντίστοιχα παραδείγματα;

Παροτρύνετε τα μέλη της ομάδας να κάνουν μία σύντομη ιστορική αναδρομή στις κοινωνικές κατακτήσεις και να εντοπίσουν: ποιες, πώς και από ποιους ξεκίνησαν, ποιος ο αντίκτυπος και ποιες αλλαγές έφεραν αυτές στα 2 φύλα και στις κοινωνίες;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΟΜΑΔΑ

**ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ /
ΦΡΟΝΤΙΣΤΡΙΑ
ΤΟΥ 3 ΜΗΝΩΝ
ΠΑΙΔΙΟΥ ΣΟΥ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΟΜΑΔΑ

**ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ /
ΦΡΟΝΤΙΣΤΡΙΑ
ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ
ΑΤΟΜΩΝ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΟΜΑΔΑ

**ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ /
ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
ΜΙΚΡΟΥ
ΧΩΡΑΦΙΟΥ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΟΜΑΔΑ

**ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ /
ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
Η ΜΕΓΑΛΗΣ
ΦΑΡΜΑΣ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΟΜΑΔΑ

**ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΣ /
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΡΙΑ
ΟΠΛΩΝ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΟΜΑΔΑ

**ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΣ /
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΡΙΑ
ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΟΜΑΔΑ

**ΟΙΚΙΑΚΟ
ΜΑΓΕΙΡΕΥΜΑ**

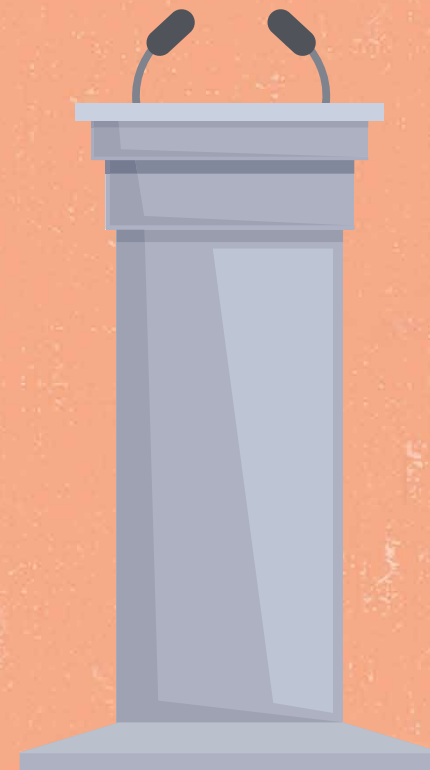
ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΟΜΑΔΑ

**ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ /
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΣΠΟΡΩΝ**

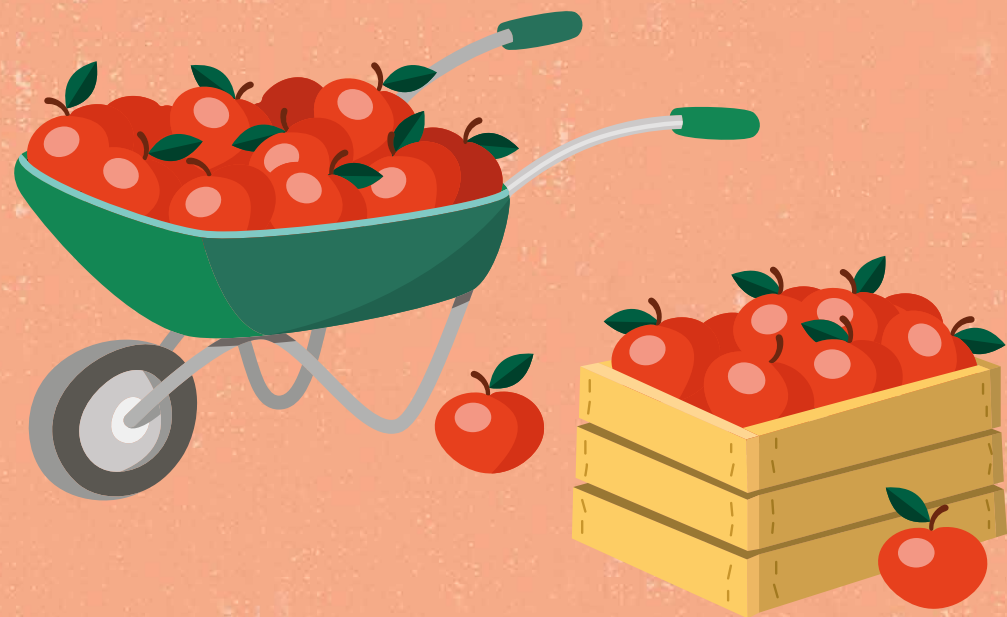
ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΟΜΑΔΑ

**ΤΟΠΙΚΟ
ΠΟΛΙΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΟ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΟΜΑΔΑ

ΕΡΓΑΤΗΣ /
ΕΡΓΑΤΡΙΑ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ
ΣΥΓΚΟΜΙΔΗΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 - ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ /
ΦΡΟΝΤΙΣΤΡΙΑ
ΤΟΥ 3 ΜΗΝΩΝ
ΠΑΙΔΙΟΥ ΣΟΥ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 - ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ /
ΦΡΟΝΤΙΣΤΡΙΑ
ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ
ΑΤΟΜΩΝ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 - ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ /
ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
ΜΙΚΡΟΥ
ΧΩΡΑΦΙΟΥ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 - ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ /
ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
Η ΜΕΓΑΛΗΣ
ΦΑΡΜΑΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 - ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΣ /
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΡΙΑ
ΟΠΛΩΝ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 - ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΣ /
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΡΙΑ
ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 - ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΟΙΚΙΑΚΟ
ΜΑΓΕΙΡΕΥΜΑ**

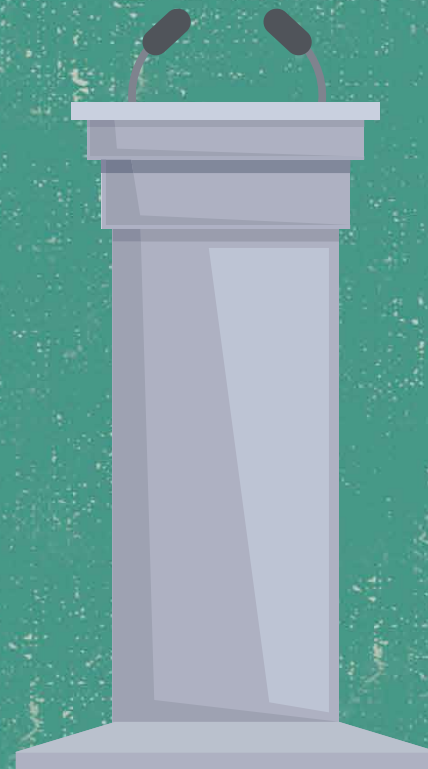
ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 - ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ /
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΣΠΟΡΩΝ**

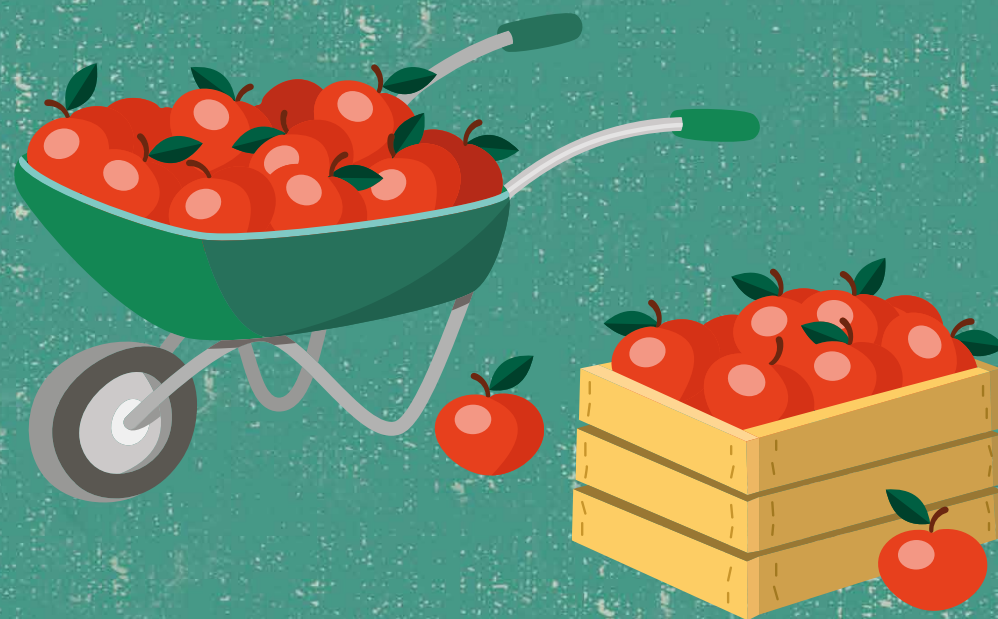
ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 - ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΤΟΠΙΚΟ
ΠΟΛΙΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΟ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 - ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

ΕΡΓΑΤΗΣ /
ΕΡΓΑΤΡΙΑ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ
ΣΥΓΚΟΜΙΔΗΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 - ΚΙΤΡΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ /
ΦΡΟΝΤΙΣΤΡΙΑ
ΤΟΥ 3 ΜΗΝΩΝ
ΠΑΙΔΙΟΥ ΣΟΥ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 - ΚΙΤΡΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ /
ΦΡΟΝΤΙΣΤΡΙΑ
ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ
ΑΤΟΜΩΝ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 - ΚΙΤΡΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ /
ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
ΜΙΚΡΟΥ
ΧΩΡΑΦΙΟΥ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 - ΚΙΤΡΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ /
ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
Η ΜΕΓΑΛΗΣ
ΦΑΡΜΑΣ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 - ΚΙΤΡΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΣ /
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΡΙΑ
ΟΠΛΩΝ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 - ΚΙΤΡΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΣ /
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΡΙΑ
ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 - ΚΙΤΡΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΟΙΚΙΑΚΟ
ΜΑΓΕΙΡΕΥΜΑ**

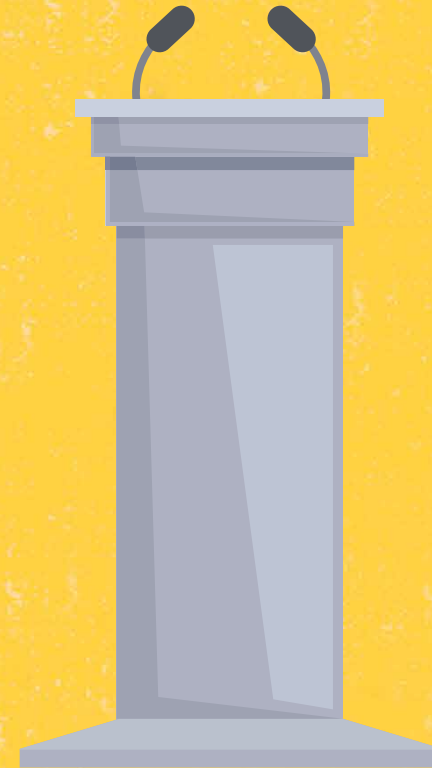
ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 - ΚΙΤΡΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ /
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΣΠΟΡΩΝ**

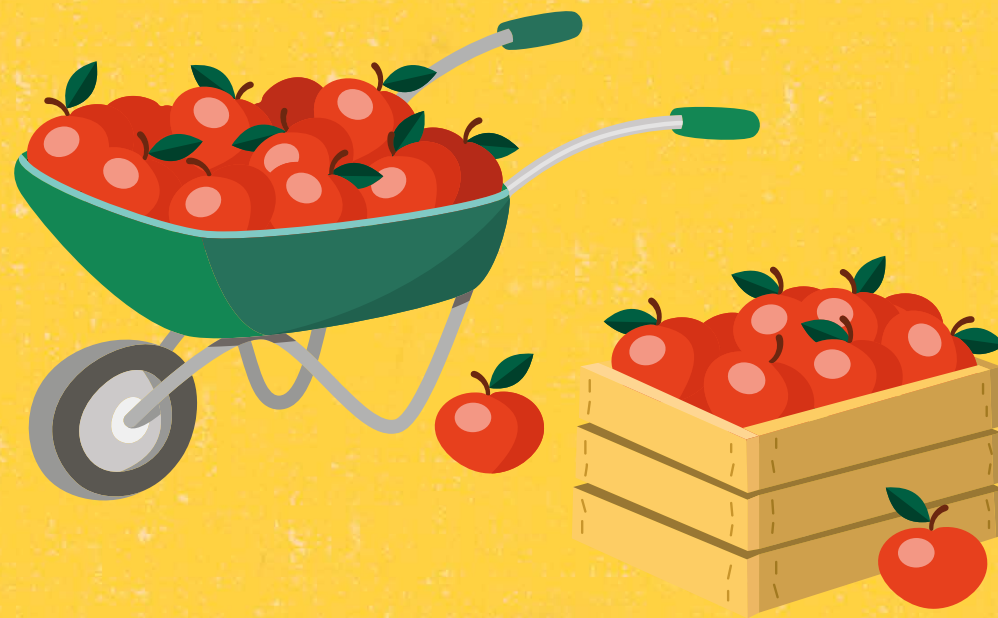
ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 - ΚΙΤΡΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

**ΤΟΠΙΚΟ
ΠΟΛΙΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΟ**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 - ΚΙΤΡΙΝΗ ΟΜΑΔΑ

ΕΡΓΑΤΗΣ /
ΕΡΓΑΤΡΙΑ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ
ΣΥΓΚΟΜΙΔΗΣ

Επιπλέον 5 Σχέδια μαθήματος

Αυτά τα επιπλέον 5 σχέδια μαθήματος του οδηγού έχουν σχεδιαστεί αφενός για να συμπληρώσουν τα προηγούμενα 5 και αφετέρου να εμβαθύνουν στις θεματικές, καλλιεργώντας περαιτέρω την πεποίθηση ότι μπορούμε να γίνουμε φορείς μετασχηματισμού, ενδυναμώνοντας τα άτομα εφηβικής και νεανικής ηλικίας να φέρουν αλλαγές στις κοινότητές τους. Τα σχέδια περιλαμβάνουν δραστηριότητες, που αξιοποιούν ποικίλες μεθοδολογίες και έχουν και αυτά διάρκεια 45 λεπτά.

Είναι, επίσης, σχεδιασμένα με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι ευέλικτα και προσαρμόσιμα για διαφορετικές ηλικιακές ομάδες και περιβάλλοντα, επομένως μπορείτε να επιλέξετε και να υλοποιήσετε όσα και όποια είναι κατάλληλα για τη δική σας ομάδα, τη δυναμική της καθώς και το δικό σας διδακτικό στυλ. Παράλληλα, καλλιεργούνται και αναπτύσσονται πολύτιμες δεξιότητες όπως ενσυναίσθηση, κριτική σκέψη, συνηγορία, οι οποίες είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση των σύγχρονων πολύπλοκων ζητημάτων.

Βασικό Σχέδιο Μαθήματος Νο 6

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ;

ΣΤΟΧΟΙ

- Να διερευνήσουν και να κατανοήσουν τις διαφορές μεταξύ της ισότητας και της δικαιοσύνης
- Να προσεγγίσουν την έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης
- Να κατανοήσουν τη διαθεματικότητα (*intersectionality*) τις επιπτώσεις που έχει στους ανθρώπους

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δραστηριότητα επικεντρώνεται στο να διερευνηθούν οι ομοιότητες και οι διαφορές μεταξύ δικαιοσύνης και ισότητας και ενθαρρύνει την κριτική σκέψη για αυτούς τους δύο όρους σε σχέση με το φύλο.

ΗΛΙΚΙΑ 15+

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 45 λεπτά

ΧΩΡΟΣ

Μία αίθουσα με άδειο χώρο ή ένας εξωτερικός χώρος

ΥΛΙΚΑ

- Φύλλο Εργασίας 1

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

- Κοινωνική δικαιοσύνη
- Δικαιοσύνη με έμφαση στη διάσταση του φύλου
- Ισότητα

ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ

Γνώσεις και Κατανόηση:

- Κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα και έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης.
- Ανθρώπινα δικαιώματα

Αξίες και Στάσεις:

- Δέσμευση για κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα, φροντίδα και κοινότητα
- Σεβασμός για τους ανθρώπους και τα ανθρώπινα δικαιώματα

Δεξιότητες:

- Κριτική, ανεξάρτητη και δημιουργική σκέψη
- Ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη
- Αυτογνωσία και αναστοχασμός

ΒΗΜΑ 1**ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 ΛΕΠΤΑ**

Χωρίστε την ομάδα σε μικρότερες των 4-5 ατόμων και μοιράστε στην κάθε μία από αυτές την μόνο την εικόνα 1 του Φύλλου εργασίας 1. Δώστε λίγο χρόνο στις ομάδες να συζητήσουν μεταξύ τους τι βλέπουν και ζητήστε τους να δώσουν έναν τίτλο, μία λεζάντα στην εικόνα 1.

ΒΗΜΑ 2**ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 ΛΕΠΤΑ**

Ζητήστε από κάθε ομάδα να παρουσιάσει τον τίτλο/λεζάντα της και να αιτιολογήσει την επιλογή της.

Εναλλακτικά:

- Κάθε ομάδα παρουσιάζει τον τίτλο με τον εξής τρόπο:
- Τρία άτομα από την ομάδα αναπαριστούν την εικόνα, έτσι όπως φαίνεται στο φύλλο εργασίας (μπορούν να έχουν και τα πρόσωπα γυρισμένα προς τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας, αλλά θα πρέπει να προσέξουν την έκφραση προσώπου τους).
- Τα 3 άτομα, δηλαδή, μένουν ακίνητα, όπως τα πρόσωπα σ' έναν πίνακα ζωγραφικής (τεχνική της παγωμένης εικόνας).
- Το τέταρτο άτομο της ομάδας στέκεται έξω από την εικόνα και μας πληροφορεί τον τίτλο, όπως οι ξεναγοί σε πινακοθήκες, ενώ το πέμπτο άτομο (εάν υπάρχει), που στέκεται στην άλλη πλευρά της εικόνας-πίνακα, με το ίδιο στυλ και μέσα σε λίγες λέξεις μας αιτιολογεί την επιλογή του τίτλου.

ΒΗΜΑ 3**ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 ΛΕΠΤΑ**

Αξιοποιήστε τους τίτλους που έδωσαν οι ομάδες και ξεκινήστε μία συζήτηση αναστοχασμού:

- **Πώς θα ορίζατε τελικά την Ισότητα;**
- **Η λύση με τα ίσα βάρη γιατί δεν εξασφαλίζει την ίση θέαση του τένις και για τα τρία άτομα;**
- **Ποιες πτυχές δεν έχουν ληφθεί υπόψη σε αυτή τη λύση;**
- **Ποιες αναλογίες μπορείτε να διακρίνετε μεταξύ της εικόνας 1 και της πραγματικής ζωής; Μπορείτε να δώσετε κάποια παραδείγματα;**
- **Σύμφωνα με τις παραπάνω αναγωγές κατά πόσο συμφωνείτε με ότι το «κοντό» άτομο της εικόνας 1 επιλέχθηκε να είναι γυναίκα-κορίτσι; Μπορείτε να δώσετε κάποια παραδείγματα πχ. από τον εργασιακό χώρο, την οικογένεια, στα επαγγέλματα τοπικά και παγκόσμια;**
- **Ποιες άλλες πτυχές της ταυτότητας ενός ατόμου, μαζί με το φύλο, μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά ή θετικά την δικαιοσύνη και την ισότητα πχ. οικονομικό προφίλ μορφωτικό επίπεδο, αγροτικό/αστικό περιβάλλον, πολιτικό ή/και θρησκευτικό υπόβαθρο;**

ΒΗΜΑ 4

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 5 ΛΕΠΤΑ

Ζητήστε από τα άτομα να παραμείνουν στις ομάδες τους και να συζητήσουν μεταξύ τους ώστε για να βρουν μία λύση που τους ικανοποιεί και να την βρουν δίκαιη.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 ΛΕΠΤΑ

Κάθε ομάδα παρουσιάζει τη λύση που σκέφτηκε, είτε λεκτικά, είτε με τον βιωματικό τρόπο (όπως παραπάνω με την αναπαράσταση της εικόνας 1) και αιτιολογεί γιατί θεωρούν αυτή τη λύση ως την πιο δίκαιη. Έπειτα ξεκινήστε μια συζήτηση αναστοχασμού, ρωτώντας αρχικά κάθε μια ομάδα:

- **Γιατί επιλέξατε αυτή τη λύση;**
- **Πώς θα ορίζατε τη λέξη «δικαιοσύνη»;**
- **Ποια η σχέση της με την ισότητα;**
- **Κατά πόσο είναι ταυτόσημες έννοιες η Ισότητα και η Δικαιοσύνη;**
- **Μπορείτε να σκεφτείτε παραδείγματα όπου Ισότητα και Δικαιοσύνη ταυτίζονται και παραδείγματα που δεν ταυτίζονται;**
- **Μπορείτε να σκεφτείτε, επίσης, παραδείγματα από την πραγματική ζωή της έμφυλης διάστασης της δικαιοσύνης;**
- **Πώς θα ορίζατε την κοινωνική δικαιοσύνη και πώς την έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης;**
- **Ποια άτομα έχουν εν δυνάμει τη δυνατότητα να διεκδικήσουν την κοινωνική και την έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης;**

Επικουρικά, μπορεί να παρουσιάσετε τον παρακάτω ορισμό, προς γενικότερο αναστοχασμό:

Δικαιοσύνη μεταξύ των φύλων σημαίνει να διερευνήσουμε και να καταρρίψουμε τους τρόπους με τους οποίους τα συστήματα (π.χ. τα σχολεία και οι χώροι εργασίας) καταπιέζουν τα διαφορετικά φύλα και δημιουργούν προνόμια για ορισμένα άτομα. Η δικαιοσύνη μεταξύ των φύλων στοχεύει επίσης στην προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών, των κοριτσιών και των ατόμων της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙΑ+ ώστε να μπορούν να ζουν μια ζωή χωρίς τον φόβο της βίας και των διακρίσεων.

Καθ' όλη τη διάρκεια του αναστοχασμού και λαμβάνοντας υπόψη τις λύσεις και την ροή της όλης συζήτησης, κρίνετε, εάν και σε ποιο σημείο της κουβέντας, θα δείξετε την εικόνα 2 του φύλλου εργασίας 1, στην οποία δίνεται μία λύση. Εάν την δείξετε, ρωτήστε τα μέλη της ομάδας, εάν συμφωνούν, εάν διαφωνούν, εάν θα άλλαζαν κάτι κτλ.

Προσαρμογή από την πηγή:

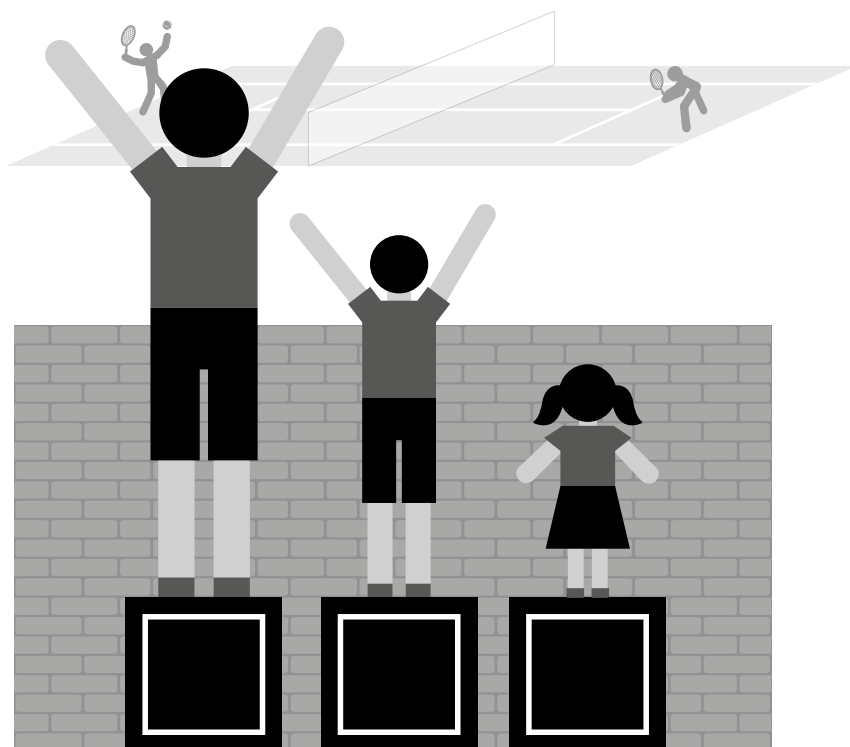
<https://www.patakis.gr/product/503734/vivlia-ekpaideush-gia-ekpaideu-tikous/Energos-poliths-mesa-kai-ekso-apo-thn-taksh-Enas-odhgos-empneushs-kai-drashs-gia/>

ΠΗΓΑΙΝΟΝΤΑΣ ΛΙΓΑ ΒΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΠΕΡΑ

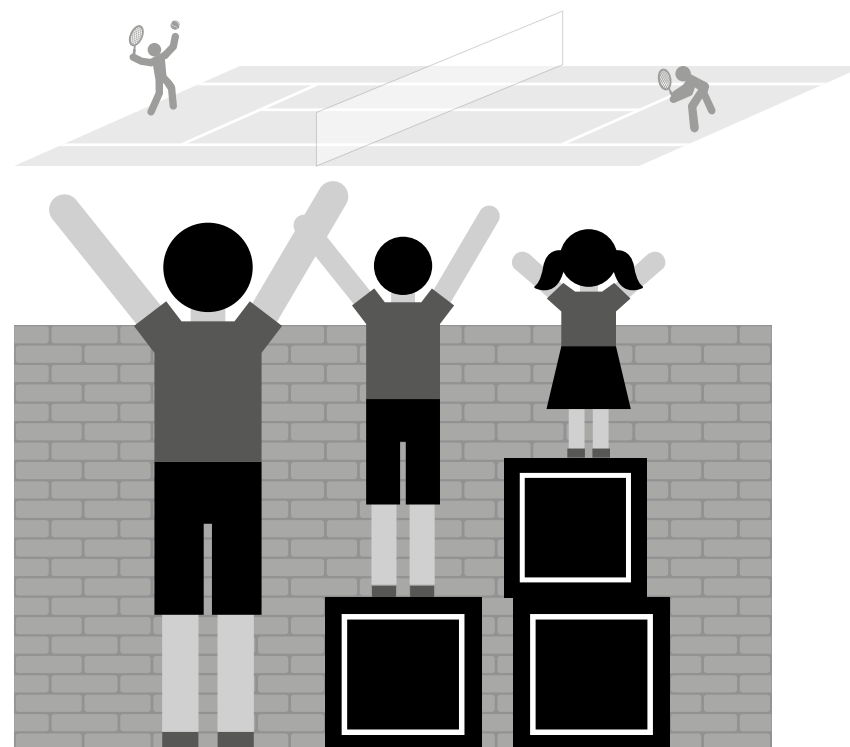
Εάν είστε εξοικειωμένοι, εμπλουτίστε την μεθοδολογία και κατά των διάρκειας των παγωμένων εικόνων, αξιοποιώντας την τεχνική της ανίχνευσης της σκέψης και έπειτα της ανακριτικής καρτέλας.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

ΕΙΚΟΝΑ 1

ΕΙΚΟΝΑ 2

Βασικό Σχέδιο Μαθήματος Νο 7

ΠΑΡΕ ΘΕΣΗ

ΣΤΟΧΟΙ

- Να καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη και την ικανότητα λήψης αποφάσεων
- Να ασκηθούν στην ενεργητική ακρόαση
- Να κατανοούν τις διαφορετικές απόψεις
- Να ασκηθούν στον εποικοδομητικό διάλογο και τη γόνιμη επιχειρηματολογία

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Τα μέλη της ομάδας καλούνται να πάρουν θέση πάνω σε σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα, που αφορούν την κλιματική αλλαγή και την ανισότητα ανάμεσα στα φύλα ενώ παράλληλα καλούνται να αναπτύξουν σχετική επιχειρηματολογία πάνω σε αυτά.

ΗΛΙΚΙΑ 14+

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 45 λεπτά

ΧΩΡΟΣ

Μια αίθουσα με άδειο χώρο ή εξωτερικός χώρος

ΥΛΙΚΑ

- Φύλλο εργασίας 1
- Α3 χαρτί ή χαρτί του μέτρου
- Α4 χαρτί ή 2 ποστ-ιτ
- Στυλό/μολυβί/μαρκαδόρος/κιμωλία

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

- Ανισότητες
- Δικαιοσύνη μεταξύ των φύλων
- Διαθεματικότητα (intersectionality)

ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ

Γνώσεις και Κατανόηση:

- Κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα και έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης

Αξίες και Στάσεις:

- Ενεργός συμμετοχή στην προστασία του περιβάλλοντος και στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης

Δεξιότητες:

- Κριτική, ανεξάρτητη και δημιουργική σκέψη
- Επικοινωνία, συνεργασία και επίλυση συγκρούσεων

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Εκτυπώστε ή αντιγράψτε τις δηλώσεις του Φύλλου εργασίας 1 σε χαρτί Α3, ώστε να μπορούν τα μέλη της ομάδας να τις διαβάζουν κατά την διάρκεια του παιχνιδιού. Χρησιμοποιήστε χαρτί ή 2 ποστ-ιτ και γράψτε στο ένα ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και στο άλλο ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ. Αναρτήστε το χαρτί Α3 σε μέρος, ώστε όλα τα άτομα να μπορούν να το δουν.

ΒΗΜΑ 1

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 5 ΛΕΠΤΑ

Χαράξτε μία μακριά, ευθεία γραμμή στο πάτωμα, νοητά ή πραγματικά (πχ. με μολύβι, μαρκαδόρο/κιμωλία κτλ.). Στη μια της άκρη τοποθετήστε το χαρτί ή το πόστ-ιτ ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και στην άλλη το ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ. Εξηγήστε στα μέλη της ομάδας ότι θα διαβάσετε μια – μία τις δηλώσεις, που είναι αναρτημένες στο χαρτί του Α3 και έπειτα ο καθένας και η κάθε μία θα πρέπει να σταθεί σ' ένα σημείο της γραμμής ανάλογα με το κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν.

ΒΗΜΑ 2

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 20 ΛΕΠΤΑ

Ξεκινήστε να διαβάζετε τις δηλώσεις, αφήνοντας χρόνο για να κατανοήσουν τα άτομα το περιεχόμενο και έπειτα να πάρουν θέση πάνω στην γραμμή. Στην περίπτωση μεγάλων αποκλίσεων πχ. ταυτόχρονα θέσεις Συμφωνώ απόλυτα ή Διαφωνώ απόλυτα αλλά και όπου αλλού εσείς κρίνετε σκόπιμο και ενδιαφέρον, ενθαρρύνετε ένα αγώνα λόγων (debate), με επιχειρήματα και από τις 2 θέσεις ώστε να πείσει το ένα μέλος το άλλο ή/και τα υπόλοιπα μέλη να ακολουθήσουν την μία από τις 2 θέσεις.

Εξηγήστε, επίσης, ότι κάθε μέλος έχει δικαίωμα μία μόνο φορά, κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού, να παραμένει στη μέση της γραμμής, για όλες τις υπόλοιπες δηλώσεις θα πρέπει να παίρνει θέση, που φυσικά μπορεί να την αλλάξει, εάν πειστεί από κάποιο επιχειρήμα.

Αναγνώστε, έπειτα την πρώτη δήλωση και συνεχίστε με τις υπόλοιπες, όπως περιγράφεται παραπάνω.

ΒΗΜΑ 3

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 15 ΛΕΠΤΑ

Αφού ολοκληρώσετε το παιχνίδι, καλέστε την όλη την ομάδα για μια συζήτηση αναστοχασμού, ενδεικτικά:

- Πώς σας φάνηκε η δραστηριότητα;
- Είναι πάντα εύκολο να παίρνεις θέση;
- Για ποιους λόγους πιστεύετε ότι κάποιοι άνθρωποι προτιμούν να μην παίρνουν θέση για ορισμένα θέματα;
- Ποιοι άλλοι παράγοντες, εκτός από τις προσωπικές σας απόψεις, πιστεύετε ότι μπορεί να επηρέασαν τη θέση σας;
- Για ποιο λόγο κάποιοι αλλάξατε θέση; Θυμάστε ποιο επιχείρημα ή σκέψη σας παρακίνησε;
- Υπήρξε κάποια στιγμή που θέλατε να αλλάξετε πλευρά αλλά επιλέξατε να μην το κάνετε; Για ποιο λόγο; Κατά πόσο αυτό πιστεύετε ότι συμβαίνει στην πραγματική ζωή και για ποιους λόγους;
- Υπήρξε κάποια στιγμή, που ενώ ήσασταν «μειονότητα» στην θέση που σταθήκατε πάνω στην γραμμή, αποφασίσατε να παραμείνετε στην άποψή σας; Τι σας ώθησε να το κάνετε; Πώς νιώσατε που παραμείνατε στην θέση της «μειοψηφίας»;
- Στο παιχνίδι φάνηκαν όλες οι θέσεις των μελών της ομάδας. Στην πραγματική ζωή μπορείτε να σκεφτείτε ομάδες ανθρώπων που οι θέσεις τους δεν ακούγονται; Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι συμβαίνει αυτό;
- Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε ώστε οι φωνές ορκών των ανθρώπων να ακούγονται;
- Με ποιο τρόπο θα μπορούσαν να ξεπεραστούν οι δυσκολίες στην διεξαγωγή του διαλόγου;
- Πώς θα ενθαρρύνετε έναν γόνιμο και παραγωγικό διάλογο; Ποιες αξίες, τρόποι θα πρέπει, κατά την γνώμη μας, να τον διέπουν;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

- Οι χώρες που ευθύνονται για την κλιματική αλλαγή είναι αυτές που πρέπει να δράσουν.

- Πρέπει να λάβουμε μέτρα, που περιορίζουν τα δικαιώματα των ακτιβιστών και των ακτιβιστριών για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

- Οι ιδιοκτήτες και οι ιδιοκτήτριες των ρυπογόνων εταιρειών είναι ένοχοι για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

- Το δικαίωμα στην ισότητα είναι άχρηστο, αν δεν γίνεται σεβαστό το δικαίωμα σε ένα υγιές περιβάλλον.

- Είναι πιο επείγουσα η καταπολέμηση της ανισότητας μεταξύ των φύλων στον κόσμο παρά της υπερθέρμανσης του πλανήτη.

- Το καθεστώς του κλιματικού πρόσφυγα αποτελεί δικαίωμα για τους ανθρώπους που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις χώρες τους λόγω της κλιματικής αλλαγής.

- Αν οι γυναίκες ήταν στην εξουσία, θα υπήρχαν περισσότερα μέτρα για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

- Τα καταστήματα μεταχειρισμένων ειδών (για φιλανθρωπικούς και άλλους σκοπούς) είναι μόδα μεταξύ των νέων, όχι περιβαλλοντική κίνηση.

- Τα κοινωνικά γεύματα από συλλόγους, δομές (κτλ.) ή/και τα κυλικεία θα πρέπει να επιβάλλουν χορτοφαγικά γεύματα.

- Δεν έχει νόημα να προστατεύουμε τα δικαιώματα των γυναικών, αν ο πλανήτης καίγεται.

- Δεν υπάρχει σύνδεση μεταξύ της κοινωνικής δικαιοσύνης και της κλιματικής δικαιοσύνης.

- Δεν υπάρχει σύνδεση μεταξύ της κλιματικής αλλαγής και της ανισότητας των φύλων.

- Είμαστε η πρώτη γενιά που θα βιώσει τις συνέπειες της υπερθέρμανσης του πλανήτη και η τελευταία που θα μπορέσει να κάνει κάτι γι' αυτό.

Βασικό Σχέδιο Μαθήματος Νο 8

ΑΚΤΙΒΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ΣΤΟΧΟΙ

- Να ενδυναμωθούν ώστε να αναλάβουν δράση για την κλιματική αλλαγή
- Να αναστοχαστούν πάνω στον δικό τους ρόλο για την δημιουργία ενός βιώσιμου κόσμου

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Τα μέλη της ομάδας ανακαλύπτουν διαφορετικά προφίλ ανθρώπων, καθένας και κάθε μία από τους οποίους έχει δεσμευτεί στον «αγώνα» κατά της κλιματικής αλλαγής. Αναστοχάζονται πάνω στις δράσεις τους και διερευνούν τα βαθύτερα κίνητρά τους.

ΗΛΙΚΙΑ 14+

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 45 λεπτά

ΧΩΡΟΣ

Μία αίθουσα

ΥΛΙΚΑ

- Φύλλο Εργασίας 1

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

- Κλιματική αλλαγή
- Κλίμα και έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης

ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ

Γνώσεις και Κατανόηση:

- Κλίμα, δικαιοσύνη και περιβάλλον

Αξίες και Στάσεις:

- Ενεργός συμμετοχή στην προστασία του περιβάλλοντος και στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης

Δεξιότητες:

- Κριτική, ανεξάρτητη και δημιουργική σκέψη
- Αυτογνωσία και αναστοχασμός
- Επικοινωνία, συνεργασία και επίλυση συγκρούσεων

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Εκτυπώστε και αναρτήστε, με μια σχετική απόσταση μεταξύ τους, όλες τις κάρτες των ανθρώπων, που μάχονται για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

ΒΗΜΑ 1

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2 ΛΕΠΤΑ

Εισάγετε τα μέλη της ομάδας στη παρακάτω σύμβαση:

Πρόκειται να μπείτε σε ένα μουσείο, που εκθέτει διάφορες «μάχες», που δίνουν άτομα και οργανώσεις για τον αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής.

ΒΗΜΑ 2

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 3 ΛΕΠΤΑ

Εξηγήστε ότι κάθε μέλος της ομάδας θα πρέπει να επιλέξει δύο άτομα και τις αντίστοιχες «μάχες» που έδωσαν για το κλίμα.

ΒΗΜΑ 3

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 15 ΛΕΠΤΑ

Δώστε χρόνο στα άτομα της ομάδας να διαβάσουν τις κάρτες και να κάνουν τις επιλογές τους. Εξηγήστε ότι θα πρέπει να κρατήσουν στο μυαλό τους τις 2 «μάχες», που επέλεξαν, ώστε να μπορούν να τις συζητήσουν για το υπόλοιπο της δραστηριότητας.

ΒΗΜΑ 4

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 ΛΕΠΤΑ

Σχηματίστε, έπειτα, ομάδες των τεσσάρων ή πέντε ατόμων και κάθε ομάδα, αφού πρώτα συζητήσει μεταξύ της, παρουσιάζει στην ολομέλεια τους αγωνιστές και τις αγωνίστριες, που επέλεξαν τα μέλη της, τον αγώνα που έδωσαν, καθώς και τις ιδιαίτερες προκλήσεις, που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν.

ΒΗΜΑ 5

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 15 ΛΕΠΤΑ

Έπειτα ξεκινήστε μία συζήτηση αναστοχασμού:

- Γιατί επιλέξατε τα συγκεκριμένα άτομα;
- Ποια ζητήματα διακυβεύονταν στις διάφορες «μάχες»;
- Κατά πόσο είστε ενήμεροι και ενήμερες για τα ζητήματα αυτά;
- Κατά τη γνώμη σας, εμφανίζονται όλα τα θέματα που συνδέονται με την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής στις μάχες που παρουσιάστηκαν; Ποια απουσιάζουν;
- Γνωρίζατε αυτούς τους ανθρώπους πριν ξεκινήσετε αυτή τη δραστηριότητα;
- Γνωρίζετε άλλους ανθρώπους που υπερασπίζονται αυτά τα ζητήματα;
- Ποια διαφορετικά μέσα δράσης είχε στη διάθεσή του ο καθένας και η κάθε μία από αυτά τα άτομα;
- Ποιος ήταν ο ρόλος των γυναικών και των κοριτσιών σε αυτές τις δράσεις;
- Είναι η δράση για το κλίμα πιο σημαντική για τις γυναίκες και τα κορίτσια απ' ό,τι για τους άνδρες ή τα αγόρια;
- Γιατί πιστεύετε ότι υπάρχουν λιγότεροι άνδρες ακτιβιστές; Πιστεύετε ότι αυτό αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα; Αν ναι, γιατί πιστεύετε ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια συμμετέχουν πιο ενεργά;
- Ποια εμπόδια μπορείτε να βρείτε ή να σκεφτείτε για τον αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής;
- Κατά πόσο ήταν εύκολο να επιτύχουν θετικά αποτελέσματα στον αγώνα τον ατόμων αυτών;
- Ποιες διαφορές μπορείτε να εντοπίσετε μεταξύ ατομικής και συλλογικής δράσης για το κλίμα;
- Κατά τη γνώμη σας ένας αγώνας δικαιολογεί πάντα τις ενέργειες που γίνονται;
- Κατά πόσο θεωρείτε ότι ορισμένες ενέργειες, που γίνονται για ένα αγώνα ενός δικαιώματος είναι ασυμβίβαστες με τα ανθρώπινα δικαιώματα; Έχετε παραδείγματα;
- Είναι απαραίτητη η κάλυψη από τα μέσα ενημέρωσης στον αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής;
- Ποιο άτομο κατά την γνώμη σας μπορεί να γίνει εν δυνάμει ακτιβιστής;

Εάν έχετε διαθέσιμο χρόνο, αφού τελειώσει και η συζήτηση αναστοχασμού, ζητήστε από τα μέλη της ομάδας να ξαναγυρίσουν στις ομάδες τους και να επιλέξουν τελικά έναν ακτιβιστή ή ακτιβίστρια, που τους εμπνέει όλους και όλες προκειμένου αναλάβουν να φέρουν σε πέρας μία «αποστολή» επ' αφορμής της δράσεις του.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Η Camille Etienne και ο λογαριασμός της στο Instagram «Graine de possible»

Η Camille Etienne είναι Γαλλίδα ακτιβίστρια για το περιβάλλον και εκπρόσωπος της συλλογικότητας «We're ready». Στόχος αυτής της συλλογικότητας είναι να συνδέσει τον επιστημονικό κόσμο, ο οποίος είναι βασικός παράγοντας για την κλιματική δικαιοσύνη, και τον πολιτιστικό κόσμο, δημιουργώντας συναρπαστικές φανταστικές ιστορίες, που θα κινητοποιήσουν τους νέους αλλά και τους πολιτικούς φορείς προς ένα επιθυμητό μέλλον. Σήμερα, εργάζεται μαζί με την Greta Thunberg για να επιστήσει την προσοχή των Ευρωπαίων βουλευτών και βουλευτριών για την κλιματική κρίση και κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

Το 2020, ανέβασε στο YouTube μια ταινία μικρού μήκους με τίτλο «Réveillons-nous» («Ας ξυπνήσουμε»). Το βίντεο είχε πάνω από 15 εκατομμύρια προβολές και μεταφράστηκε σε πολλές γλώσσες. Καλούσε τους ανθρώπους να συνειδητοποιήσουν την κλιματική κρίση και να δράσουν για ένα καλύτερο μέλλον.

Το 2021, μαζί με τον ακτιβιστή σκηνοθέτη Cyril Dion και τον ευρωβουλευτή Pierre Larrousurou, κατήγγειλε τη γαλλική κυβέρνηση για την αδράνειά της όσον αφορά την κλιματική αλλαγή. Η καταγγελία τους στοχοποιεί την προφανή ανεπάρκεια του Νόμου για το Κλίμα, ο οποίος υποτίθεται ότι θα ενσωμάτωνε τη Σύμβαση των Πολιτών για το Κλίμα.

Το 2023 δημοσίευσε ένα βιβλίο με τίτλο «Pour un soulèvement écologique, dépasser notre impuissance collective» («Για μια οικολογική εξέγερση, να ξεπεράσουμε τη συλλογική μας αδυναμία»). Σε αυτό, υπερασπίστηκε μια απελευθερωτική οικολογία, οδηγούμενη από τη συλλογική και δημοκρατική εξουσία. Η ίδια έχει πει: «Είμαστε η πρώτη γενιά που θα βιώσει τις συνέπειες της υπερθέρμανσης του πλανήτη και η τελευταία που θα μπορέσει να κάνει κάτι γι' αυτό».

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Φτιάξτε ένα σύντομο βίντεο με ένα θετικό μήνυμα για το περιβάλλον.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Txai Surui

Η Txai Surui είναι μέλος της φυλής Surui του Αμαζονίου. Στρέφεται κατά της πρώην κυβέρνησης του Μπολσονάρου και ηγείται του αγώνα κατά της αποψίλωσης του δάσους στον Αμαζόνιο. Αυτό το πρωτογενές δάσος είναι ζωτικής σημασίας για τη βιοποικιλότητα και την ποιότητα του αέρα. Ο χώρος αυτός απειλείται από αγρότες, οι οποίοι θέλουν να κάνουν παραγωγή φοινικέλαιου, να εκτρέφουν ζώα, να πωλούν εξωτική ξυλεία και να βγάλουν χρήματα μέσω της αποψίλωσης του δάσους. Έχει διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στον αγώνα κατά της αποδάσωσης και της παράνομης εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων στην περιοχή του Αμαζονίου.

Οι Suruí έχουν αναπτύξει πρωτοβουλίες για να παρακολουθούν και να προστατεύουν την περιοχή τους από την παράνομη εισβολή και την αποψίλωση του δάσους. Η Txai δημιούργησε μια Ένωση νέων για την υπεράσπιση του περιβάλλοντος του Αμαζονίου. Τον Απρίλιο του 2021, η Txai Surui, μαζί με πέντε φίλους της, κατέθεσε αγωγή στο δικαστήριο του Σάο Πάολο κατά του κράτους της Βραζιλίας για μη-συμμόρφωση με τη Συμφωνία του Παρισιού για το Κλίμα. Η καταγγελία αυτή, η οποία υποστηρίζεται από οκτώ πρώην υπουργούς Περιβάλλοντος, αποσκοπεί στην ακύρωση ενός κειμένου, το οποίο είχε παρουσιαστεί λίγους μήνες νωρίτερα και επέτρεπε στη Βραζιλία να εκπέμπει περισσότερα αέρια του θερμοκηπίου το 2030 από ό,τι είχε υποσχεθεί το 2015.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Ποια ανθρώπινα δικαιώματα πιστεύετε ότι θα βρίσκονταν στο επίκεντρο μιας νομικής προσφυγής, που θα απαιτούσε από τα κράτη να αναλάβουν δράση για το κλίμα; Γράψτε τα κυριότερα επιχειρήματα που θα προβάλετε.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Ηλεκτρολόγοι Χωρίς Σύνορα

Οι «Ηλεκτρολόγοι Χωρίς Σύνορα» είναι μια Μη Κυβερνητική Οργάνωση (ΜΚΟ) με κύρια αποστολή να συμβάλει στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ανθρώπων, που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές, σε περιοχές κρίσης ή σε περιοχές χωρίς πρόσβαση σε ηλεκτρικό ρεύμα. Στόχος της είναι η διευκόλυνση της πρόσβασης στην ηλεκτρική ενέργεια, που αποτελεί βασικό στοιχείο για την υγεία, την εκπαίδευση, την οικονομική ανάπτυξη και την ασφάλεια.

Για την επίτευξη των στόχων της, η οργάνωση αυτή κινητοποιεί επαγγελματίες στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, που εγκαθιστούν βιώσιμες ηλεκτρικές υποδομές. Θέλουν η παραγωγή και η χρήση της ενέργειας να λαμβάνει υπόψη την κλιματική αλλαγή. Ως εκ τούτου, τάσσονται υπέρ των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, που εκπέμπουν πολύ λίγα αέρια του θερμοκηπίου, όπως οι ηλιακές ή οι υδροηλεκτρικές πηγές. Θέλουν, επίσης, να δημιουργήσουν έργα τα οποία, στην πάροδο του χρόνου, να είναι πιο ανθεκτικά στις φυσικές καταστροφές, που εντείνονται από την κλιματική αλλαγή. Το 2017, το νησί Ντομίνικα επλήγη από τυφώνα. Το έργο τους ήταν να εφοδιάσουν το νησί με λιγότερο ενεργοβόρες δομές ηλεκτρισμού και να μπορούν τα έξι κέντρα υγείας να λειτουργούν κανονικά σε περίπτωση φυσικών καταστροφών, με την εγκατάσταση αυτόνομων ηλιακών σταθμών παραγωγής ενέργειας. Για το έργο αυτό τους απονεμήθηκε βραβείο του ΟΗΕ στην COP 25 στη Μαδρίτη.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Βρείτε τι ποσοστό ανανεώσιμων πηγών ενέργειας χρησιμοποιείται στη χώρα σας.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Ridhima Pandey

Η Ridhima Pandey είναι μια Ινδή περιβαλλοντική ακτιβίστρια, γεννημένη το 2007, η οποία έγινε γνωστή ως νεαρή υπέρμαχος του κλίματος και των περιβαλλοντικών δικαιωμάτων. Η Ridhima Pandey έγινε διάσημη για τη δέσμευσή της στην προστασία του περιβάλλοντος και στον αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής σε πολύ αρχικό στάδιο. Ενδιαφέρθηκε για τα περιβαλλοντικά ζητήματα και έκανε γρήγορα ενέργειες για την ευαισθητοποίηση του κοινού σε αυτά. Αυτό που την ώθησε να ασχοληθεί με αυτόν τον αγώνα ήταν μια πλημμύρα που έπληξε την Ινδία, σκοτώνοντας περισσότερους από 1.000 ανθρώπους και ξεσπιτώνοντας 100.000 ανθρώπους.

Σε ηλικία εννέα ετών, η Ridhima κατέθεσε αγωγή στο Ανώτατο Δικαστήριο της Ινδίας το 2017, υποστηρίζοντας ότι το κράτος δεν είχε προβεί στις σημαντικές ενέργειες κατά της κλιματικής αλλαγής, που είχαν συμφωνηθεί προηγουμένως στη Συμφωνία του Παρισιού για το Κλίμα. Έκανε έκκληση για αυστηρότερες πολιτικές για την αντιμετώπιση της ρύπανσης και για την προστασία του δικαιώματος των μελλοντικών γενεών σε ένα υγιές περιβάλλον. Της έχουν απονεμηθεί διάφορα βραβεία και διακρίσεις για τον περιβαλλοντικό της ακτιβισμό, μεταξύ των οποίων το «Children's Climate Prize» το 2019, το οποίο αναγνωρίζει τους νέους και τις νέες, που ξεχωρίζουν για τη δέσμευσή τους για το κλίμα.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Γνωρίζετε άλλους νέους και νέες, που έχουν καταθέσει αγωγή για το κλίμα; Αναφέρετε από ένα έως τρία άτομα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Kimiko Hirata

Η Kimiko Hirata είναι γιαπωνέζα ακτιβίστρια με επίκεντρο τον αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής και την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η Kimiko Hirata είναι γνωστή για το ρόλο της ως υπέρμαχος του περιβάλλοντος και του κλίματος στην Ιαπωνία και διεθνώς. Χρησιμοποιεί τον ρόλο της ως εκπρόσωπος για να ευαισθητοποιήσει το ιαπωνικό και το διεθνές κοινό σε θέματα κλιματικής αλλαγής. Επικοινωνεί τακτικά μέσω των ΜΜΕ, των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των δημόσιων ομιλιών της για να ενημερώσει και να κινητοποιήσει τον κόσμο.

Είναι ιδρύτρια του Mothers for Future Japan, ενός κινήματος στο οποίο συμμετέχουν μητέρες και οικογένειες με σκοπό να ευαισθητοποιήσουν τους πολίτες σε θέματα που αφορούν το κλίμα και να ασκήσουν πιέσεις σε κυβερνήσεις και εταιρείες για φιλικές προς το περιβάλλον πολιτικές και πρακτικές.

Μέσω της πολιτικής της στράτευσης και των προσπαθειών της για ευαισθητοποίηση, η Kimiko Hirata αγωνίζεται για να επηρεάσει τις δημόσιες πολιτικές στην κατεύθυνση της υιοθέτησης φιλόδοξων μέτρων για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Κάνει εκστρατείες για την υιοθέτηση αυστηρότερων στόχων μείωσης των εκπομπών στην Ιαπωνία και για την υποστήριξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Η Kimiko Hirata ενσαρκώνει την αποφασιστικότητα των ακτιβιστών και των ακτιβιστριών για το κλίμα σε όλο τον κόσμο να καταπολεμήσουν την κλιματική αλλαγή και να προστατεύσουν τον πλανήτη για τις μελλοντικές γενιές. Συνεχίζει να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση του κοινού και στην προώθηση βιώσιμων περιβαλλοντικών πολιτικών.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Αναζητήστε τον ορισμό της συνηγορίας (advocacy) και προσπαθήστε να φανταστείτε υπέρ ποιου θέματος, που σχετίζεται με την κλιματική αλλαγή θα συνηγορούσατε.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Leah Namugerwa

Η Leah Namugerwa είναι μια νεαρή περιβαλλοντική ακτιβίστρια από την Ουγκάντα, που γεννήθηκε το 2004 και έχει γίνει ηγετική φυσιογνωμία στον αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής. Η δέσμευση της Leah για το περιβάλλον ξεκίνησε σε νεαρή ηλικία, όταν εντάχθηκε στο κίνημα της Greta Thunberg «Παγκόσμια σχολική απεργία για το κλίμα» σε ηλικία 14 ετών. Έκτοτε, αποτελεί σημαντική φωνή του κινήματος αυτού στην Ουγκάντα. Χρησιμοποίησε τις απεργίες για να ευαισθητοποιήσει το κοινό σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στη χώρα της.

Είναι γνωστή για τον ηγετικό της ρόλο σε εκστρατείες δενδροφύτευσης και επίσης ξεκίνησε τη συγκέντρωση υπογραφών για να απαγορευθούν οι πλαστικές σακούλες στην Ουγκάντα. Πραγματοποίησε την εκστρατεία δενδροφύτευσης στα 15α γενέθλιά της, αποφασίζοντας να φυτέψει 200 δέντρα αντί να οργανώσει πάρτι γενεθλίων. Έκτοτε, έχει θεσπίσει το πρόγραμμα Birthday Trees για τη διανομή δέντρων σε όποιον θέλει να φυτέψει ένα στα γενέθλιά του.

Η Leah χρησιμοποιεί τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και διαδικτυακές πλατφόρμες για να ευαισθητοποιήσει τους πολίτες σε περιβαλλοντικά θέματα. Δημοσιοποιεί πληροφορίες σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ουγκάντα, όπως οι πλημμύρες και η ξηρασία, για να καταδείξει τον επείγοντα χαρακτήρα της κατάστασης.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Δημιουργήστε ένα σύντομο βίντεο για τα κοινωνικά δίκτυα, που να εξηγεί το πρόγραμμα Birthday Trees.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Luisa Neubauer

Η Luisa Neubauer είναι Γερμανίδα ακτιβίστρια για το κλίμα, γεννημένη το 1996. Είναι ευρέως γνωστή για την ενεργό δέσμευσή της όσον αφορά την προστασία του κλίματος και τη συμμετοχή της σε περιβαλλοντικές δράσεις και κινήματα. Η Luisa Neubauer είναι μέλος του παγκόσμιου κινήματος «Fridays for Future», που ξεκίνησε η Σουηδή ακτιβίστρια Greta Thunberg. Είναι από τις ηγετικές φυσιογνωμίες αυτού του κινήματος στη Γερμανία, συμμετέχοντας ενεργά σε σχολικές απεργίες για το κλίμα και διαδηλώσεις για το περιβάλλον.

Η Luisa Neubauer πιέζει τους Γερμανούς και Ευρωπαίους πολιτικούς ηγέτες να λάβουν πιο φιλόδοξα μέτρα για το κλίμα. Τονίζει τη σημασία της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της συμμόρφωσης με τις διεθνείς συμφωνίες για το κλίμα και θέλει να δει να εξαλείφεται ο άνθρακας από τη Γερμανία έως το 2030. Είναι μέλος πολλών μη κυβερνητικών οργανώσεων, που μάχονται κατά των ορυκτών καυσίμων και έχει συμβάλει καθοριστικά στο να σταματήσει το Πανεπιστήμιο του Γκέτινγκεν να επενδύει σε βιομηχανίες ορυκτών καυσίμων.

Έχει συμμετάσχει σε διεθνείς διασκέψεις για το κλίμα, όπως η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (COP), όπου έχει υποστηρίξει την ανάγκη λήψης δραστικότερων μέτρων για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και τη μετάβαση σε καθαρή ενέργεια. Τονίζει τη σημασία της κλιματικής δικαιοσύνης, υπογραμμίζοντας τις ανισότητες μεταξύ πλούσιων και αναπτυσσόμενων χωρών όσον αφορά την κλιματική αλλαγή.

Η Luisa θέλει, επίσης, να ευαισθητοποιήσει το κοινό σχετικά με την κλιματική αλλαγή και το τι μπορεί να κάνει ο κόσμος γι' αυτήν μέσω των κοινωνικών της δικτύων και του podcast της «1,5 Grad» (1,5 βαθμός).

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Ποιος θα ήταν ο τίτλος του podcast σας για την κλιματική αλλαγή και ποιες ενότητες θα κάλυπτε;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Maasai Wilderness Conservation Trust (MWCT)

Το Maasai Wilderness Conservation Trust (MWCT) είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός με έδρα την Κένυα, ο οποίος ασχολείται με τη διατήρηση της άγριας ζωής, την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη στα εδάφη των Μασάι, μια εμβληματική περιοχή της Ανατολικής Αφρικής. Η αποστολή του Maasai Wilderness Conservation Trust είναι η διατήρηση της βιοποικιλότητας και η προστασία της γης και του πολιτισμού των Μασάι, βελτιώνοντας παράλληλα τις συνθήκες διαβίωσης των τοπικών κοινοτήτων.

Μία από τις βασικές δραστηριότητες του MWCT είναι η προστασία της άγριας ζωής, συμπεριλαμβανομένων εμβληματικών ειδών όπως οι ελέφαντες, τα λιοντάρια και οι λεοπαρδάλεις. Τα προγράμματα διατήρησης περιλαμβάνουν έρευνα και προστασία της άγριας ζωής, με πρόσληψη δασοφυλάκων για την καταπολέμηση της λαθροθηρίας και των παράνομων δραστηριοτήτων. Η οργάνωση αγωνίζεται, επίσης, για την προστασία της γης, τη διαχείριση των φυσικών πόρων και την καταπολέμηση της αποψίλωσης των δασών, συμβάλλοντας έτσι στην αναγέννηση των οικοσυστημάτων.

Η προσέγγισή τους είναι να ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή των μελών της κοινότητας δίνοντάς τους τη δύναμη να γίνουν φύλακες του οικοσυστήματος. Εμπλέκουν τις γυναίκες Μασάι σε έργα αποκατάστασης της χλωρίδας. Το MWCT συμμετέχει σε έργα ανάπτυξης της τοπικής κοινότητας, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση στην εκπαίδευση, την υγεία, το πόσιμο νερό και την απασχόληση, για να βελτιώσει τις συνθήκες διαβίωσης των ντόπιων και να τους ενθαρρύνει να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην προστασία της φύσης.

Σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας της Κένυας, το MWCT προσφέρει προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για νέους και ενήλικες, με στόχο την ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού σε θέματα περιβάλλοντος και την αξία της προστασίας του.

Τέλος, η ένωση προωθεί τον βιώσιμο και υπεύθυνο τουρισμό στην περιοχή, δίνοντας τη δυνατότητα στους επισκέπτες να απολαύσουν μια αυθεντική εμπειρία, συμβάλλοντας παράλληλα σε τοπικά έργα προστασίας της φύσης και ανάπτυξης.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι διαφορές μεταξύ του τουρισμού και του βιώσιμου τουρισμού;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Sea Shepherd

Η Sea Shepherd είναι μια ένωση που στοχεύει στην προστασία των θαλάσσιων ειδών από τη λαθροθηρία, τη μη βιώσιμη αλιεία, την καταστροφή των ενδιαιτημάτων και την αιχμαλωσία. Ο ωκεανός είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός οξυγόνου και ο μεγαλύτερος ρυθμιστής του κλίματος και η Sea Shepherd έχει σκοπό να τον υπερασπιστεί.

Η ένωση βασίζεται στον Παγκόσμιο Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών για τη Φύση για την επιβολή του διεθνούς δικαίου όταν οι κυβερνήσεις είναι απρόθυμες ή δεν μπορούν να το πράξουν. Η Sea Shepherd συνεργάζεται, επίσης, με τις εθνικές αστυνομικές δυνάμεις ή τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου για να παραπέμψει στη δικαιοσύνη τους λαθροθήρες και να δώσει τέλος στην παράνομη αλιεία στα χωρικά ύδατα των κρατών αυτών. Οι μέθοδοι δράσης της οργάνωσης ξεκινούν πάντα με τη διερεύνηση μιας κατάστασης, η οποία διαβιβάζεται στις αρχές όταν δεν τηρούνται οι νόμοι για την προστασία των θαλασσών.

Ωστόσο, οι μέθοδοι που χρησιμοποιεί η ένωση έχουν επικριθεί έντονα. Η ένωση χρησιμοποιεί βίαιες μεθόδους, όπως υποβρύχιες νάρκες, κράτηση ή βύθιση σκαφών, σφεντόνες και επιπλέοντα σχοινιά για να μπλοκάρουν τις προπέλες.

Η Sea Shepherd έχει βυθίσει πολλά πλοία κυνηγώντας φαλινοθήρες. Ενώ η Sea Shepherd υποστηρίζει ότι εφαρμόζει το διεθνές δίκαιο, έχει κακές σχέσεις με πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Ιαπωνίας, η οποία την χαρακτηρίζει πειρατική οργάνωση.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Μπορεί να είναι νόμιμη η βίαιη δράση υπέρ του κλίματος; Γράψτε δύο επιχειρήματα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Leonardo DiCaprio

Ο Leonardo DiCaprio γεννήθηκε στο Λος Άντζελες στις 11 Νοεμβρίου 1974 και είναι Αμερικανός ηθοποιός, σεναριογράφος και κινηματογραφικός παραγωγός. Το 1998 ίδρυσε το Ίδρυμα Leonardo DiCaprio Foundation για την υποστήριξη οργανισμών και πρωτοβουλιών που προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη στον πλανήτη.

Ως σεναριογράφος και συμπαραγωγός έχει δημιουργήσει αρκετές ταινίες και ντοκιμαντέρ, που παρουσιάζουν την καταπολέμηση της υπερθέρμανσης του πλανήτη ως την υπ' αριθμόν ένα πρόκληση για την υπεράσπιση του περιβάλλοντος και καταγγέλλουν τα περιβαλλοντικά προβλήματα που συνδέονται με την ανάπτυξη των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Ανακηρύχθηκε «Αγγελιοφόρος Ειρήνης» από τον Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών Ban Ki-Moon το 2014, με προτεραιότητα την καταπολέμηση της υπερθέρμανσης του πλανήτη.

«Η υπερθέρμανση του πλανήτη δεν είναι μόνο η κύρια περιβαλλοντική πρόκληση που αντιμετωπίζουμε σήμερα, αλλά και ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που αντιμετωπίζει ολόκληρη η ανθρωπότητα».

Leonardo DiCaprio

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Φανταστείτε ότι είστε ο Leonardo DiCaprio. Ξανά διαβάστε την παραπάνω φράση και να σα να είστε καλεσμένος σε ομιλία του ΟΗΕ και εκφωνείτε το λόγο σας σαν είστε είτε α) σκεπτικιστής απέναντι στο κλίμα (δεν πιστεύετε, αμφιβάλλετε ότι υπάρχει κλιματική αλλαγή) είτε β) ακτιβιστής ή ακτιβίστρια με δράση για την καταπολέμηση της κλιματικής. Τι λέγατε; Μπορείτε, επίσης, να βιντεοσκοπήσετε το λόγο σας αν θέλετε!

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Lu Guang

Ο Lu Guang είναι ανεξάρτητος Κινέζος φωτορεπόρτερ με έδρα τις Ηνωμένες Πολιτείες από το 1993. Πρώην εργάτης εργοστασίου, κάνει ρεπορτάζ για τις σκληρές συνθήκες διαβίωσης στις αγροτικές περιοχές και τις βιομηχανικές πόλεις, καθώς και για τις οικολογικές, κοινωνικές και υγειονομικές ζημιές που προκαλεί η ανάπτυξη της εκβιομηχάνισης.

Ο Lu Guang καταγγέλλει το τίμημα που πλήρωσε μέρος του πληθυσμού για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας του. Από το 2004 έως το 2015, το έργο του κέρδισε πολλά βραβεία. Τρεις φορές του απονεμήθηκε το βραβείο World Press Photo, το βραβείο φωτογραφίας Henri Nannen και το Claus Award. Τα ρεπορτάζ του είναι διεθνώς αναγνωρισμένα. Τα βλέπουν σε όλο τον κόσμο.

Επειδή δείχνουν και καταγγέλλουν, οι φωτογραφίες του ενοχλούν την κυβέρνηση της Κίνας. Στις 3 Νοεμβρίου 2018, εξαφανίστηκε στην επαρχία Xinjiang, μια από τις πιο στρατιωτικοποιημένες και στενά παρακολουθούμενες επαρχίες της Κίνας. Σε αυτή την περιοχή κοντά στο Θιβέτ, εκατομμύρια Ουιγούροι είναι κλεισμένοι σε στρατόπεδα αναμόρφωσης. Ωστόσο, οι λόγοι για τη σύλληψη του Lu Guang παραμένουν άγνωστοι. Επί χρόνια έκανε ρεπορτάζ για θέματα όπως η επιδημία του AIDS, το πρόβλημα των ναρκωτικών κατά μήκος των συνόρων μεταξύ Κίνας και Βερμανίας, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις της κατασκευής μιας σιδηροδρομικής γραμμής στο Θιβέτ, και η βιομηχανική ρύπανση και οι επιπτώσεις της στην υγεία.

Από τότε, η σύζυγός του, μαζί με διεθνείς οργανώσεις όπως οι Δημοσιογράφοι Χωρίς Σύνορα, αγωνίζονται για την άμεση απελευθέρωση του Lu Guang.

«Είμαι πεπεισμένος ότι βρίσκομαι στη σωστή πλευρά της ανθρωπότητας απέναντι στους βιομηχάνους, που θα ήθελαν να συνεχίσουν να διαπράττουν απάτες χωρίς να τους ενοχλεί κανείς».

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Βρείτε μια φωτογραφία του Lu Guang, που θεωρείτε ότι καταγγέλλει τη βιομηχανική ρύπανση.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Hugh Evans

Ήταν συνιδρυτής της Global Citizen το 2012 με στόχο την εξάλειψη της ακραίας φτώχειας έως το 2030. Η κοινότητα συμμερίζεται την ιδέα που εδράζεται στην Ανθρωπότητα. Υπάρχει μόνο ένας κόσμος, με μόνο έναν λαό, όπου κάθε άτομο πρέπει να έχει ίσες ευκαιρίες να ευδοκιμήσει. Για τον Hugh Evans, οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, που έχουν καταρτίσει τα Ηνωμένα Έθνη, παρέχουν καθοδήγηση για τους ηγέτες, τις ενώσεις και τους πολίτες σε θέματα όπως η φτώχεια, η υπερθέρμανση του πλανήτη, η ισότητα, η εκπαίδευση, η προστασία των θαλασσών και των ωκεανών κτλ. Η κοινότητα Global Citizen αποτελείται από ανθρώπους που αναλαμβάνουν δράση χρησιμοποιώντας διάφορα μέσα: αναρτήσεις, μηνύματα, καταγγελίες, συγκέντρωση υπογραφών και ψηφοφορίες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Στόχος είναι να προκαλέσουν τους ηγέτες και τους πολίτες να αναλάβουν δράση.

Το 2012 διοργανώθηκε ένα φεστιβάλ: το Global Citizen Festival στο Central Park. Για να πάρει κάποιος εισιτήριο, έπρεπε να αναλάβει δράση, η οποία αντιπροσώπευε το νόμισμα της ανταλλαγής. Οι πιθανές δράσεις ήταν να κινητοποιήσουν ηγέτες ανά τον κόσμο υποστηρίζοντας την ανάγκη για αλλαγή, είτε συντάσσοντας ένα αίτημα, είτε κάνοντας εκκλήσεις, είτε με αναρτήσεις στο twitter. Έκτοτε, κάθε χρόνο διοργανώνονται διάφορα φεστιβάλ με τη συμμετοχή διεθνών καλλιτεχνών, όπως η Beyoncé, οι Coldplay και η Lady Gaga. «Η ιστορία δείχνει ότι όλα τα κινήματα διαμαρτυρίας βασίζονται σε σύμβολα: μπιρκοτάζ, απεργίες, καθιστικές διαμαρτυρίες, σημαίες, τραγούδια. Η συμβολική δράση σε οποιαδήποτε κλίμακα [...] έχει σκοπό να διαταράξει τον καθημερινό μας εφησυχασμό και να αναγκάσει τους ηγέτες να σκεφτούν».

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Θέλετε να έχετε ενεργό συμμετοχή στην κοινότητά σας; Συζητήστε ιδέες για μία έκκληση ή για έναν σκοπό, που πιστεύετε ότι αξίζει να αγωνιστείτε γι' αυτόν.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Vandana Shiva

Γεννημένη στην Ινδία το 1952, η Vandana Shiva είναι οικο-φεμινίστρια ακτιβίστρια που, μέσω της ΜΚΟ Navdanya, υποστηρίζει την προστασία της βιοποικιλότητας και την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας. Χάρη στην αντίδρασή της ενάντια στην κατοχύρωση των σπόρων με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας από μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες, διατηρήθηκαν χιλιάδες τοπικά είδη φυτών και σπόροι της Ινδίας, τα οποία φυλάσσονται πλέον σε τράπεζες σπόρων και δίνονται σε αγρότες, που θέλουν να καλλιεργήσουν προϊόντα με μεγαλύτερο σεβασμό για το περιβάλλον και τον πλανήτη.

Εκτός από το έργο της υπέρ της βιολογικής γεωργίας, εξηγεί ότι οι γυναίκες, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην προστασία της φύσης. Αν και είναι αυτές που φροντίζουν τις περισσότερες καλλιεργήσιμες εκτάσεις, συνήθως η γη δεν τους ανήκει, ούτε είναι οικονομικά ανεξάρτητες. Επομένως, πρέπει να προσπαθήσουμε να τις συμπεριλάβουμε στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και να τις κάνουμε πιο αυτόνομες.

Σήμερα, η Vandana Shiva συνεχίζει να αγωνίζεται για τον σκοπό της και να υψώνει τη φωνή της για την προστασία της βιοποικιλότητας. Συμμετέχει τακτικά σε διεθνή συνέδρια και κάνει διαδικτυακές ομιλίες με θέμα τη σημασία της επανασύνδεσης των ανθρώπων με τη φύση. Η ίδια έχει πει «Είτε θα έχουμε ένα μέλλον όπου οι γυναίκες θα δείξουν τον δρόμο για να κάνουν οι άνθρωποι ειρήνη με τη Γη, είτε δεν θα έχουμε καθόλου ανθρώπινο μέλλον».

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Αναζητήστε στο Διαδίκτυο έναν σπόρο, που έχει προστατέψει η Vandana Shiva.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Ineza Umuhoza Grace

Η Ineza Umuhoza Grace είναι μια 28χρονη ακτιβίστρια από τη Ρουάντα, η οποία αγωνίζεται για να ακουστούν οι φωνές των πιο ευάλωτων εν όψει της κλιματικής αλλαγής. Επηρεασμένη ως παιδί από μια φυσική καταστροφή, που ανάγκασε την οικογένειά της να μετακομίσει, σήμερα αγωνίζεται για τη συμμετοχή των παιδιών και των γυναικών, που πλήττονται δυσανάλογα από τα κλιματικά φαινόμενα.

Το 2017 ίδρυσε τη ΜΚΟ «The Green Protector», μια ένωση, που έχει ως στόχο την εκπαίδευση μαθητών και μαθητριών δημοτικού σχολείου στην προστασία του περιβάλλοντος. Παράλληλα, η Ένωση εργάζεται για την αναδάσωση και την καταπολέμηση της ερημοποίησης. Η Ineza Umuhoza Grace είναι, επίσης, συν-ιδρύτρια της «Loss and Damage Youth Coalition», ενός συλλογικού οργάνου, που δημιουργήθηκε το 2020 και συγκεντρώνει σχεδόν 1.000 νέους και νέες από περισσότερες από 70 χώρες σε όλο τον κόσμο στον αγώνα τους για είσπραξη αποζημιώσεων μετά από κλιματικές ζημιές.

Η Ineza Umuhoza Grace, η οποία αναγνωρίζεται ως μία από τις προσωπικότητες με τη μεγαλύτερη επιρροή στην Αφρική σε περιβαλλοντικά θέματα, συμμετέχει στις σημαντικότερες παγκόσμιες συναντήσεις για το κλίμα. Συγκεκριμένα, στην COP 27 διαπραγματεύεται τη δημιουργία ενός ειδικού ταμείου για να βοηθήσει τις αναπτυσσόμενες χώρες να αντιμετωπίσουν τις απώλειες και τις ζημιές. Η ίδια υποστηρίζει ότι «Η ανάληψη δράσης για την κλιματική κρίση δεν πρέπει να θεωρείται πολιτικό ζήτημα. Σημαίνει να συσπειρωθούμε με παγκόσμια αλληλεγγύη, ώστε να μην μείνει κανείς πίσω».

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Αναφέρετε τρεις φυσικές καταστροφές που έχουν γίνει συχνότερες ως αποτέλεσμα της κλιματικής αλλαγής.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Winona LaDuke

Γεννημένη το 1959 στις Ηνωμένες Πολιτείες, η Winona LaDuke είναι μια ιθαγενής Αμερικανίδα ακτιβίστρια από το έθνος Anishinaabe, γνωστή για το έργο της υπέρ της περιβαλλοντικής δικαιοσύνης και των δικαιωμάτων των ιθαγενών πληθυσμών. Ιδρύτρια της ΜΚΟ White Earth Land Recovery Project, έχει δεσμευτεί για την αποκατάσταση της γης και της πολιτιστικής κυριαρχίας των Anishinaabe στη Μινεσότα. Αγωνίζεται κατά των έργων κατασκευής αγωγών και της εξόρυξης πόρων που απειλούν τα εδάφη των ιθαγενών, και προωθεί βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις, όπως η παραδοσιακή γεωργία και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που αποκαθιστούν τα τοπικά οικοσυστήματα και βελτιώνουν την ανθεκτικότητα των κοινοτήτων.

Εκτός από το περιβαλλοντικό της έργο, η Winona LaDuke υποστηρίζει την επισιτιστική κυριαρχία των αυτοχθόνων πληθυσμών, τονίζοντας τη σημασία των τοπικών συστημάτων διατροφής για την αυτονομία και την ανθεκτικότητά τους. Τονίζει ότι οι γυναίκες ιθαγενείς, οι οποίες συχνά βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της προστασίας της γης και των παραδόσεων, πρέπει να περιλαμβάνονται στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και να υποστηρίζονται για την ενίσχυση της οικονομικής τους ανεξαρτησίας. Για τον σκοπό αυτό, ίδρυσε το Indigenous Women's Network, για να προβάλει περισσότερο τις γυναίκες ιθαγενείς.

Σήμερα, η Winona LaDuke συνεχίζει να αγωνίζεται για την προστασία των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών, το περιβάλλον και την κοινωνική δικαιοσύνη.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Προσδιορίστε τρεις άλλους αυτόχθονες λαούς που υφίστανται τις συνέπειες της εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Francisco Vera

Ο Francisco Vera, γεννημένος το 2009 στην Κολομβία, είναι ένας νεαρός ακτιβιστής για το περιβάλλον, που ίδρυσε την οργάνωση «Guardians for Life» σε ηλικία εννέα ετών. Το κίνημα αυτό, το οποίο συγκεντρώνει περισσότερα από 400 παιδιά και εφήβους από διάφορες χώρες της Λατινικής Αμερικής, αγωνίζεται για την ευαισθητοποίηση των νέων σε θέματα περιβάλλοντος και την ανάπτυξη ηγετικών ικανοτήτων για το κλίμα. Τα μέλη του κινήματος, κυρίως στην Κολομβία, συνεργάζονται για την προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον πολιτικών και ενθαρρύνουν τους νέους να συμμετέχουν ενεργά σε συγκεκριμένες δράσεις για τον πλανήτη.

Ο Francisco τράβηξε γρήγορα την προσοχή χάρη στη δέσμευσή του για την προάσπιση περιβαλλοντικών ζητημάτων, οργανώνοντας εκστρατείες ευαισθητοποίησης και μιλώντας σε εθνικά και διεθνή φόρουμ. Την παραμονή της COP26, ξεκίνησε ένα ταχύρρυθμο μάθημα για το κλίμα για μερικά παιδιά, ενθαρρύνοντάς τα να γράψουν επιστολές στους παγκόσμιους ηγέτες κάνοντας έκκληση για φιλόδοξες πολιτικές δράσης για το κλίμα. Οι επιστολές αυτές παραδόθηκαν στη UNICEF κατά τη διάσκεψη, αναδεικνύοντας τη σημασία της συμμετοχής των νέων στις συζητήσεις για το κλίμα.

Σήμερα, ο Francisco συνεχίζει με αποφασιστικότητα τις δράσεις του, εμπνέοντας τους νέους σε όλη τη Λατινική Αμερική να συμμετέχουν ενεργά στην προστασία του περιβάλλοντος και στον αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Γράψτε μια σύντομη επιστολή για να προβληματίσετε τα κράτη σχετικά με τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής για τους νέους και τις νέες.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΚΑΡΤΕΣ ΑΚΤΙΒΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΚΤΙΒΙΣΤΡΙΩΝ

Yero Sarr

Γεννημένος το 1992 στη Σενεγάλη, ο Yero Sarr είναι ένας νεαρός ακτιβιστής για το περιβάλλον, αναγνωρισμένος για το ρόλο του ως συν-ιδρυτής του κινήματος «Fridays for Future» στη Σενεγάλη. Από την ηλικία των 16 ετών άρχισε να συμμετέχει στον αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής, με κίνητρο την ανησυχία του για το μέλλον των νέων απέναντι στις περιβαλλοντικές προκλήσεις.

Ο Yero Sarr είναι, επίσης, συν-ιδρυτής του Act on Sahel και μέλος του Young Afro Climate Warrior, όπου προασπίζεται λύσεις για τις καταστροφικές επιπτώσεις της βιομηχανικής αλιείας στις κοινότητες της Δυτικής Αφρικής. Η ικανότητά του να κινητοποιεί τη νεολαία για να συμμετέχει σε συλλογικές δράσεις είναι ένα από τα σημαντικότερα προτερήματά του, το οποίο αντικατοπτρίζεται στο έργο του με διάφορες περιβαλλοντικές οργανώσεις.

Σήμερα είναι Αντιπρόεδρος του Πανεπιστημίου Junior Chamber International «Dakar Espoir», όπου ηγείται πρωτοβουλιών για την οικοδόμηση της ανθεκτικότητας της κοινότητας και την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Χάρη στην αφοσίωσή του έχει αναγνωριστεί από το Forbes Africa και την Greenpeace International ως ένας από τους πιο επιδραστικούς νέους Αφρικανούς στον αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής.

Συνεχίζει να παρουσιάζει καινοτόμες οπτικές και πρακτικές λύσεις σε παγκόσμια συνέδρια, επιβεβαιώνοντας τον ρόλο του ως αναδυόμενου ηγέτη στην κλιματική αλλαγή στην Αφρική.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ: Κάντε μία έρευνα για το «Μεγάλο Πράσινο Τείχος» (Great Green Wall) και προσδιορίστε δύο δυνατά του σημεία.

Βασικό Σχέδιο Μαθήματος Νο 9

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

ΣΤΟΧΟΙ

- Να διακρίνουν τα έμφυλα στερεότυπα σε διάφορα περιβάλλοντα
- Να προβληματιστούν πάνω στις αιτίες που δημιουργούν διακρίσεις με βάση το φύλο
- Να αναστοχαστούν πάνω στην διαθεματικότητα (intersectionality) και στις σχέσεις εξουσίας ή καταπίεσης που πιθανά δημιουργεί

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το σχέδιο μαθήματος διερευνά τις πιθανές διακρίσεις και καταπίεσεις με βάση το φύλο στα διάφορα κοινωνικά περιβάλλοντα.

ΗΛΙΚΙΑ 14+

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 45 λεπτά

ΧΩΡΟΣ

Μία αίθουσα ή ένας εξωτερικός χώρος

ΥΛΙΚΑ

- Φύλλο εργασίας 1

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

- Διαθεματικότητα (intersectionality)
- Κοινωνική δικαιοσύνη
- Εμβάθυνση στην έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης

ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ

Γνώσεις και Κατανόηση:

- Κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα και δικαιοσύνη των φύλων
- Ταυτότητα, διαφορετικότητα και διαθεματικότητα
- Ανθρώπινα δικαιώματα

Αξίες και Στάσεις:

- Αίσθηση ταυτότητας, αυτοεκτίμηση και εκτίμηση της διαφορετικότητας
- Δέσμευση για κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα, φροντίδα και κοινότητα
- Σεβασμός στους ανθρώπους και στα ανθρώπινα δικαιώματα

Δεξιότητες:

- Κριτική, ανεξάρτητη και δημιουργική σκέψη
- Ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη
- Αυτογνωσία και αναστοχασμός

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Εκτυπώστε το Φύλλο εργασίας 1 για κάθε υπό-ομάδα, που θα δημιουργήσετε.

Μπορείτε να προετοιμαστείτε καλύτερα γι' αυτή τη δραστηριότητα, διαβάζοντας την Ενότητα 2 του Οδηγού.

ΒΗΜΑ 1

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 5 ΛΕΠΤΑ

Χωρίστε την ομάδα σε μικρότερες των 4-5 ατόμων, μοιράστε σε κάθε μια ένα αντίγραφο του Φύλλου εργασίας 1 και εξηγήστε ότι θα πρέπει να επιλέξουν έως 2 κοινωνικά περιβάλλοντα από την λίστα.

Έπειτα θα πρέπει να εξετάσουν το πώς τα άτομα αντιμετωπίζονται με βάση το φύλο και αν υπάρχουν και ποιες διακρίσεις στη μεταχείριση.

Εάν το κρίνετε σκόπιμο, μπορείτε να προσθέσετε και άλλα περιβάλλοντα.

ΒΗΜΑ 2

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 20 ΛΕΠΤΑ

Αφού οι ομάδες διαβάσουν το φύλλο εργασίας 1, προτείνετε στα μέλη να μοιραστούν πιθανές εμπειρίες τους, ή άλλες μαρτυρίες, που γνωρίζουν. Εάν υπάρχει χρόνος και διαθέσιμος εξοπλισμός, μπορούν να αναζητήσουν σχετικά στοιχεία στο διαδίκτυο ώστε να ανταλλάξουν απόψεις και ιδέες για το τι πιθανά θα βελτιώνει την κατάσταση. Εξηγήστε, τέλος, ότι τα ερωτήματα στο φύλλο εργασίας θέτονται περισσότερο για να αποτελέσουν ένα πεδίο συζήτησης και προβληματισμού.

Βοηθήστε τις ομάδες, εάν το κρίνετε σκόπιμο, όταν συζητάνε το θέμα της αντιμετώπισης, να σκεφτούν ιδέες γύρω από την ενδυνάμωση των κοριτσιών/γυναικών, τον επαναπροσδιορισμό των αντιλήψεων για τον ανδρισμό, το θάρρος των πολιτών, το νομικό πλαίσιο, τις πράξεις αλληλεγγύης, την πολιτική ευθύνη κτλ. Αν προκύψουν απόψεις - ιδέες που επιρρίπτουν ευθύνες έμμεσες ή άμεσες στα κορίτσια ή τις γυναίκες, ενθαρρύνετε μια συζήτηση γύρω από το θέμα ότι ένα θύμα διακρίσεων δεν ευθύνεται ποτέ γι' αυτές.

ΒΗΜΑ 3

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 5 ΛΕΠΤΑ

Οι ομάδες στην ολομέλεια μοιράζονται με την σειρά τα όσα συζήτησαν στις υπό- ομάδες τους. Ενθαρρύνετε τη συνέχιση της κουβέντας ενδεικτικά με τις παρακατω ερωτήσεις:

- Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι επιπτώσεις σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο όταν οι γυναίκες και τα κορίτσια βιώνουν διακρίσεις;
- Ποια άλλα στοιχεία της προσωπικότητας ενός ατόμου πιθανά να «ευθύνονται» για μια διαφορετική μεταχείριση;
- Κατά πόσο πιστεύετε ότι η διαθεματικότητα (intersectionality), οι πτυχές δηλαδή, της ταυτότητας του κάθε ατόμου δημιουργεί σχέσης εξουσίας και ποιες πιστεύετε ότι είναι αυτές;
- Κατά πόσο πιστεύετε ότι η δικαιοσύνη με βάση τη διάσταση του φύλου είναι ένα θέμα που αφορά και ενδιαφέρει μόνο τα κορίτσια και τις γυναίκες;
- Πώς φαντάζεστε μια κοινωνία χωρίς έμφυλα στερεότυπα;

Το σχέδιο μαθήματος είναι εμπνευσμένο από HEADS UP, ένα βοήθημα για εκπαιδευτικούς γύρω από την διαισθητική σε παγκόσμια ηθικά ζητήματα (βλ.: <https://www.mmu.ac.uk/research/projects/teaching-sustainable-development>).

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Διαλέξτε 2 από τα παρακάτω περιβάλλοντα και εξετάστε τις πιθανές μορφές διάκρισης, διαφορετικής δηλαδή, μεταχείρισης των ατόμων με βάση το φύλο:

- > **Στο σχολείο**
- > **Στη δουλειά**
- > **Σε δημόσιους χώρους**
(π.χ. δρόμους, πάρκα, καταστήματα, στάσεις λεωφορείων κ.λπ.)
- > **Σε αθλήματα**
- > **Στις τέχνες**
- > **Κατά τη διάρκεια εθελοντικών δραστηριοτήτων**
- > **Κατά τη συμμετοχή σε ομάδες νέων**

Ακολουθούν ορισμένα ερωτήματα, που μπορούν να καθοδηγήσουν τη συζήτησή σας:

- **Υπάρχουν διακρίσεις στη μεταχείριση και ποιες είναι αυτές;**
- **Εντοπίσατε διακρίσεις, οι οποίες δεν είναι και τόσο «ορατές»;**
- **Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι αιτίες αυτών των διακρίσεων;**
- **Πώς θα μπορούσαμε να βελτιώσουμε την κατάσταση;**

Βασικό Σχέδιο Μαθήματος Νο 10

ΕΞΕΡΕΥΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΟΙΚΟΦΕΜΙΝΙΣΜΟ: ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

ΣΤΟΧΟΙ

- Να σκεφτούν με κριτικό πνεύμα τη σχέση μεταξύ φύλου, φύσης και κοινωνικής δικαιοσύνης συγκρίνοντας και αντιπαραβάλλοντας παραδείγματα από την πραγματική ζωή
- Να προβληματιστούν σχετικά με την αλληλεξάρτηση και αλληλοσυσχέτιση μεταξύ κλιματικής δικαιοσύνης και δικαιοσύνης των φύλων
- Να συζητήσουν τα σύγχρονα κινήματα για τον κλίμα και να προβληματιστούν σχετικά με την εξέλιξή τους από το παρελθόν έως σήμερα

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δραστηριότητα επιχειρεί μία πρώτη προσέγγιση του όρου Οικοφεμινισμός και των κινήματων για το κλίμα, αναδεικνύοντας τις πολιτισμικές διαφορές, που υπάρχουν στη στάση απέναντι στο κλίμα. Προσφέρει βασικές πληροφορίες και προτείνει μια έρευνα στο διαδίκτυο για τον κλιματικό ακτιβισμό.

ΗΛΙΚΙΑ 14+

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 45 λεπτά

ΧΩΡΟΣ

Μια αίθουσα ή ένας ανοιχτός χώρος

ΥΛΙΚΑ

- Φύλλο Εργασίας 1
- Φύλλο εργασίας 2
- Ένας πίνακας ή ένα χαρτί του μέτρου
- Στυλό ή μαρκαδόροι

Προαιρετικά

- Μια ηλεκτρονική συσκευή για αναζήτηση στο διαδίκτυο

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

- Ευαισθητοποίηση για το κλίμα
- Οικοφεμινισμός

ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ

Γνώσεις και Κατανόηση:

- Κλίμα, δικαιοσύνη και περιβάλλον
- Κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα και δικαιοσύνη των φύλων
- Ταυτότητα, διαφορετικότητα και διαθεματικότητα
- Παγκοσμιοποίηση και αλληλεξάρτηση

Αξίες και Στάσεις:

- Αίσθηση ταυτότητας, αυτοεκτίμηση και εκτίμηση της διαφορετικότητας
- Δέσμευση για κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα, φροντίδα και κοινότητα
- Σεβασμός για τους ανθρώπους και τα ανθρώπινα δικαιώματα
- Ενεργός συμμετοχή στην προστασία του περιβάλλοντος και στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης

Δεξιότητες:

- Κριτική, ανεξάρτητη και δημιουργική σκέψη
- Ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη
- Αυτογνωσία και αναστοχασμός

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Μπορείτε να προετοιμαστείτε καλύτερα για αυτή τη δραστηριότητα διαβάζοντας την **Ενότητα 2** του οδηγού, που καλύπτει το θέμα του οικοφεμινισμού και του κινήματος Chipko.

Βασικές πληροφορίες:

Ο οικοφεμινισμός αποτελείται από 2 διαφορετικές ιδεολογίες ουσιακρατική και κονστρουκτιβιστική, οι οποίες είναι εντελώς διαφορετικές μεταξύ τους. Φυσικά, και δεν είναι πεποίθησή του ότι «οι γυναίκες θα σώσουν το κλίμα», ούτε ότι «οι γυναίκες είναι πιο κοντά στη φύση» ή ότι «οι γυναίκες είναι εκ φύσεως αυτές που παρέχουν φροντίδα», καθώς αυτές οι στερεοτυπικές αντιλήψεις ενισχύουν περαιτέρω τις πατριαρχικές νόρμες. Ως εκ τούτου, είναι σημαντική μια ισορροπημένη άποψη του οικο-φεμινισμού, η οποία να αναδεικνύει τον αντίκτυπο των γυναικών στην προάσπιση των κλιματικών προτεραιοτήτων, διακηρύσσοντας παράλληλα ότι οικο-φεμινισμός σημαίνει πως όλα τα φύλα πρέπει να επιδείξουν την ίδια δέσμευση και να κάνουν θυσίες για την προστασία του κλίματος. Ένα καλό σύγχρονο παράδειγμα είναι η Greta Thunberg, μια νεαρή ακτιβίστρια για το κλίμα.

Ένα από τα κυριότερα συμπεράσματα από τον οικοφεμινισμό είναι ότι η πατριαρχία (εκμετάλλευση των γυναικών) και η εξάντληση των πόρων και του κλίματος (εκμετάλλευση της φύσης) συνδέονται μεταξύ τους.

Ωστόσο, είναι σημαντικό να δοθεί η δυνατότητα σε όλα τα φύλα να γίνουν υπερασπιστές του κλίματος και να είναι πιο ισορροπημένη η αναλογία καθώς σήμερα υπάρχουν περισσότερες γυναίκες ακτιβίστριες και περισσότεροι άνδρες σε ηγετικούς ρόλους. Όλα τα φύλα μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη κλιματικής δικαιοσύνης και δικαιοσύνης μεταξύ των φύλων, όπως και στην αποδόμηση των πατριαρχικών προτύπων και αξιών.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 10 ΛΕΠΤΑ

Θέστε στην ομάδα τα παρακάτω ερωτήματα και ξεκινήστε έτσι μια κουβέντα για τον οικοφεμινισμό.

- Έχετε ξανακούσει τον όρο «οικοφεμινισμός»; Τι σας έρχεται στο μυαλό όταν ακούτε τον όρο «οικοφεμινισμός»; Σε τι νομίζετε ότι αναφέρεται;
- Πιστεύετε ότι οι γυναίκες είναι πιο κοντά στη φύση από τους άνδρες;
- Πιστεύετε ότι το ίδιο μπορεί να ισχύει σε διαφορετικούς πολιτισμούς;
- Πόσο εξοικειωμένοι και εξοικειωμένες νιώθετε να χρησιμοποιείτε τον όρο οικο-φεμινισμό;

ΒΗΜΑ 1

ΒΗΜΑ 2**ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 20 ΛΕΠΤΑ**

Διαβάστε εσείς ή κάποιο μέλος της ομάδας στην ολομέλεια «Η Αποδόμηση του όρου «οικοφεμινισμός» η ιστορία της Amrita Devi και του κινήματος Chipko (φύλλο εργασίας 1).

Στη συνέχεια, ξεκινήστε μία συζήτηση ενδεικτικά με τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Τι παρακίνησε την Amrita Devi και τις γυναίκες του κινήματος Chipko να αναλάβουν δράση;
- Πώς η ιστορία τους αμφισβητεί τις παραδοσιακές αντιλήψεις για το φύλο και τη φύση;
- Γνωρίζετε άλλα παρόμοια κινήματα;
- Τι καλές πρακτικές μπορούμε να υιοθετήσουμε από το κίνημα Chipko για τον σύγχρονο περιβαλλοντικό ακτιβισμό;

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 20 ΛΕΠΤΑ

Σε περίπτωση που η ομάδα αναφέρει άλλα κινήματα, κάντε μία συζήτηση γύρω από τις ομοιότητες και τις διαφορές.

Σε διαφορετική περίπτωση δώστε να μελετήσουν τα παραδείγματα του φύλλου εργασίας 2.

Εξετάζοντας και τα δύο παραδείγματα, της Greta και από το φύλλο εργασίας 2, ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να συζητήσουν τις γενικές ομοιότητες και τις διαφορές αξιοποιώντας τις παρακάτω ερωτήσεις, ενδεικτικά:

- Πιστεύετε ότι η Greta εμπνεύστηκε από το Κίνημα Chipko;
- Ποιο πιστεύετε ότι ήταν το σημαντικότερο στοιχείο που διαφοροποιεί την Greta από το Κίνημα Chipko;
- Πώς το έργο του Bill McKibben αμφισβητεί τις παραδοσιακές αντιλήψεις για το φύλο και τον περιβαλλοντικό ακτιβισμό;
- Τι ομοιότητες έχουν μεταξύ τους τα κινήματα για το κλίμα;
- Πώς μπορεί το έργο του Bill McKibben και της Greta Thunberg να εμπνεύσει τους νέους να αναλάβουν δράση στις κοινότητές τους;
- Συνεχίστε την συζήτηση για τον οικοφεμινισμό, θέτοντας τις ακόλουθες ερωτήσεις:
- Κατά πόσο πιστεύετε ότι υπάρχει σύνδεση μεταξύ του φύλου και των περιβαλλοντικών ζητημάτων και με ποιο τρόπο;
- Κατά πόσο θα θέλατε να συμμετάσχετε σε ένα κίνημα για το κλίμα; Για ποιο λόγο;
- Τι άλλο θα μπορούσατε να κάνετε, εκτός από το να συμμετάσχετε σε ένα κίνημα;
- Λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές πολιτισμικές απόψεις, ποιες πτυχές της ταυτότητας ενός ατόμου (όπως η ηλικία, η θρησκεία, το πολιτισμικό υπόβαθρο, οι ικανότητες, η εκπαίδευση, η ταυτότητα φύλου, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η οικογενειακή κατάσταση, το περιβάλλον διαβίωσης ή ο τόπος κατοικίας κ.λπ.) επηρεάζουν τη θέση του και την θέση εξουσίας ή καταπίεσης στην κοινωνία; Πώς τη σχέση του με την φύση;

Μοιραστείτε με την ομάδα ιστότοπους, που προβάλλουν ειδήσεις σχετικά με το κλίμα και το φύλο, όπως οι globalcitizen.org και unwomen.org.

ΒΗΜΑ 3

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΟΙΚΟΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ

Ο ΟΡΟΣ ΟΙΚΟΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ

Ο όρος οικοφεμινισμός εμφανίστηκε για πρώτη φορά το 1974, στο βιβλίο *Le Feminisme ou la Mort* (Φεμινισμός ή θάνατος) της Françoise D'Éauboune, το οποίο έδειξε ότι υπάρχει σχέση μεταξύ της καταστροφής της φύσης, του υπερπληθυσμού και της ανδρικής κυριαρχίας. Ο οικοφεμινισμός είναι ουσιαστικά ένα κίνημα που συνδέει την καταπίεση των γυναικών με την εκμετάλλευση του περιβάλλοντος, υποστηρίζοντας την κοινωνική και οικολογική δικαιοσύνη μέσω της αμφισβήτησης των πατριαρχικών δομών.

Ο οικοφεμινισμός ήταν ανέκαθεν ένα κοινό ακτιβιστικό και ακαδημαϊκό κίνημα και κατά συνέπεια οι οικοφεμινίστριες έχουν ασχοληθεί με κρίσιμα ζητήματα όπως τα τοξικά απόβλητα, τα δικαιώματα των ζώων, η αποψίλωση των δασών ή τη γεωργική ανάπτυξη. Στις αρχές του 21ου αιώνα παρατηρήθηκε μια οπισθοδρόμηση του λεγόμενου κλασικού οικοφεμινισμού. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια αναβιώνει με νέες προτάσεις που είναι περισσότερο συμπεριληπτικές παρά αποκλειστικές.

Υπό αυτή την έννοια, η Yayo Herrero (2016) προτείνει να διακρίνουμε δύο βασικά οικοφεμινιστικά ρεύματα. Το πρώτο είναι ο κλασικός ή ουσιοκρατικός οικοφεμινισμός που αντιλαμβάνεται ότι οι γυναίκες είναι πιο κοντά στη φύση και τείνουν να την συντηρούν επειδή είναι σε θέση να γεννούν, να θηλάζουν και να έχουν έμμηνο ρύση. Το δεύτερο είναι ο κονστρουκτιβιστικός οικοφεμινισμός που υποστηρίζει ότι ο παραδοσιακός καταμερισμός της εργασίας με κριτήριο το φύλο και η κατανομή της εξουσίας και της ιδιοκτησίας στις πατριαρχικές κοινωνίες καθιστούν τη σχέση μεταξύ γυναικών και φύσης πιο στενή και, επομένως, η ιδιαίτερη οικολογική τους συνείδηση είναι κοινωνικό κατασκεύασμα. Έτσι, σε πολλούς πολιτισμούς οι γυναίκες είναι υπεύθυνες για την προστασία της φύσης, όχι λόγω γενετικής προδιάθεσης ή προτίμησης, αλλά επειδή πρέπει να ασχοληθούν με την προμήθεια ενέργειας και υλικών, εξασφαλίζοντας τις συνθήκες διαβίωσης.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 - ΟΙΚΟΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ AMRITA DEVI

Η Amrita Devi ήταν μια γυναίκα Bishnoi από την πολιτεία Ρατζαστάν της Ινδίας, η οποία έζησε τον 18ο αιώνα. Το 1730, κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Μαχαραγιά Abhai Singh του Marwar, έφτασε στο χωριό της μια ομάδα ανδρών με σκοπό να κόψει τα δέντρα στο δάσος Khejarli. Τα δέντρα επρόκειτο να χρησιμοποιηθούν ως πρώτη ύλη για την κατασκευή ενός νέου παλατιού. Η Amrita Devi και οι γυναίκες του χωριού της, όμως, γνώριζαν τη ζωτική σημασία των δέντρων για την επιβίωσή τους. Το δάσος Khejarli δεν ήταν μόνο πηγή βιοπορισμού αλλά και ιερό άλσος βαθιά ριζωμένο στις πολιτιστικές και πνευματικές τους πεποιθήσεις.

Η Amrita Devi, μαζί με τις τρεις κόρες της, αντιμετώπισε με θάρρος τους υλοτόμους και τους παρακάλεσε να λυπηθούν τα δέντρα. Όταν οι εκκλήσεις τους έπεσαν στο κενό, η Amrita Devi και οι κόρες της κατέφυγαν στην υπέρτατη πράξη προκλητικότητας. Αγκάλιασαν τα δέντρα και δήλωσαν ότι θα προτιμούσαν να θυσιάσουν τη ζωή τους παρά να επιτρέψουν την κοπή των δέντρων. Βλέποντας την ακλόνητη αποφασιστικότητα αυτών των γυναικών, οι υλοτόμοι συγκινήθηκαν και επέλεξαν να αφήσουν τα δέντρα, αρνούμενοι να εκτελέσουν τις εντολές που τους είχαν δοθεί.

Η θυσία της Amrita Devi και των θυγατέρων της πυροδότησε ένα κύμα αντίστασης μεταξύ της κοινότητας Bishnoi και όχι μόνο. Το γεγονός έγινε σύμβολο του ακτιβισμού απλών πολιτών για το περιβάλλον και ενέπνευσε το κίνημα Chipko, το οποίο εμφανίστηκε τη δεκαετία του 1970. Ο όρος «Chipko» μεταφράζεται «αγκαλιάζω» και αντικατοπτρίζει τη μη βίαιη τακτική διαμαρτυρίας του αγκαλιάσματος των δέντρων για να αποτραπεί η καταστροφή τους.

Το κίνημα Chipko, με επικεφαλής κυρίως γυναίκες σε αγροτικές κοινότητες, είχε ως στόχο την προστασία των δασών από την εμπορική υλοτομία και την προώθηση βιώσιμων περιβαλλοντικών πρακτικών. Οι γυναίκες διαδραμάτισαν κεντρικό ρόλο στο κίνημα, μια και ήταν αυτές που γνώριζαν καλά τη γη και είχαν την ευθύνη της φροντίδας μέσα στις οικογένειες και τις κοινότητές τους. Το κίνημα αμφισβήτησε τις πατριαρχικές δομές και ανέδειξε τη διασύνδεση του φύλου, της οικολογίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Η θαρραλέα πράξη της Amrita Devi και το κίνημα Chipko που ακολούθησε αποτελούν μια ισχυρή υπενθύμιση του ζωτικού ρόλου που έπαιξαν και συνεχίζουν να παίζουν οι γυναίκες στις προσπάθειες προστασίας του περιβάλλοντος. Ο ακτιβισμός τους υπερβαίνει την απλή περιβαλλοντολογία, ενσαρκώνοντας ένα φεμινιστικό ήθος, που δίνει έμφαση στη διασύνδεση μεταξύ ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ισότητας των φύλων και οικολογικής βιωσιμότητας.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1: Greta Thunberg

- Η Greta Thunberg, μια 15χρονη τότε Σουηδέζα ακτιβίστρια για το κλίμα, ξεκίνησε μια ατομική διαμαρτυρία τον Αύγουστο του 2018, καθισμένη έξω από το σουηδικό κοινοβούλιο με μια πινακίδα που έγραφε «Σχολική απεργία για το κλίμα».
- Οι ενέργειές της ενέπνευσαν γρήγορα μαθητές και μαθήτριες σε όλο τον κόσμο να την ακολουθήσουν, οδηγώντας στη δημιουργία του παγκόσμιου κινήματος Fridays for Future.
- Όπως και το κίνημα Chipko, του οποίου ηγήθηκαν κυρίως γυναίκες, το Fridays for Future διακρίνεται για την ισχυρή ηγεσία των νέων ατόμων και των γυναικών.
- Και τα δύο κινήματα δίνουν έμφαση στη δύναμη του ακτιβισμού των απλών πολιτών και τη σημασία της μη βίαιης διαμαρτυρίας. Οι σχολικές απεργίες της Greta έχουν τραβήξει την προσοχή στον επείγοντα χαρακτήρα της κλιματικής κρίσης, με παρόμοιο τρόπο όπως το κίνημα Chipko ανέδειξε την ανάγκη προστασίας των τοπικών δασών.
- Το Fridays for Future έχει κινητοποιήσει εκατομμύρια νέους και νέες παγκοσμίως να απαιτήσουν δράση για την κλιματική αλλαγή, όπως το κίνημα Chipko ενέπνευσε ένα κύμα περιβαλλοντικής συνείδησης και ακτιβισμού.
- Τώρα η Greta είναι ακτιβίστρια για το κλίμα και πολιτική ακτιβίστρια γνωστή σε όλο τον κόσμο.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2: Bill McKibben

- Ο Bill McKibben είναι περιβαλλοντολόγος, συγγραφέας και ιδρυτής του 350.org, ενός παγκόσμιου κινήματος πολιτών για το κλίμα.
- Το έργο του McKibben αναδεικνύει τη διασύνδεση μεταξύ κλιματικής αλλαγής και κοινωνικής δικαιοσύνης, εστιάζοντας στο πώς οι περιθωριοποιημένες κοινότητες πλήττονται δυσανάλογα από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος.
- Ο αγώνας του δίνει έμφαση στη σημασία της συμμετοχής των ανδρών στον περιβαλλοντικό ακτιβισμό, αμφισβητώντας τους παραδοσιακούς ρόλους των φύλων και προωθώντας μια πιο συμπεριληπτική προσέγγιση του οικοφεμινισμού.
- Προβάλλει τη διασπορά της ισχύος - τόσο της κυριολεκτικής ισχύος με την οποία λειτουργούν τα σπίτια, τα οχήματα, τα αγροκτήματα και τα εργοστάσιά μας, όσο και της πολιτικής ισχύος (υποστηρίζει ότι και οι δύο ενοποιούνται στις εταιρείες), καθώς και το πού πρέπει να εναποθέσουμε τις ελπίδες μας: σε ένα αποκεντρωμένο, λαϊκό, νεανικό παγκόσμιο κίνημα για το κλίμα.
- Υποστηρίζει την απόσυρση των επενδύσεων στα ορυκτά καύσιμα, προτρέποντας ιδρύματα όπως πανεπιστήμια, συνταξιοδοτικά ταμεία και εκκλησίες να αποσύρουν τις επενδύσεις τους από εταιρείες ορυκτών καυσίμων.
- Μέσω του 350.org, έχει βοηθήσει στην οργάνωση χιλιάδων συγκεντρώσεων και εκδηλώσεων για το κλίμα σε όλο τον κόσμο, ενισχύοντας το αίσθημα της παγκόσμιας αλληλεγγύης και της συλλογικής δράσης κατά της κλιματικής αλλαγής.
- Ο McKibben συνεργάζεται με ευρύ φάσμα ακτιβιστών, όπως με ιθαγενείς ηγέτες, αγρότες και νέους, για να προωθήσει μια ολιστική και χωρίς αποκλεισμούς προσέγγιση της κλιματικής δικαιοσύνης.

ΦΡΟΝΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΠΛΑΝΗΤΗ ΜΑΣ

ΕΝΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΕΦΗΒΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Regione Toscana

L_nz

anthro polis

act:onaid

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

